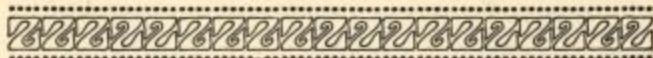

RADO MURNIK:
Lovske bajke in
povesti.

V LJUBLJANI, 1914

NA MALE KAVKE DAN.

Tajni svetnik Lisjak (se prikloni priliznjeno): Od-pik, slavna gospoda! V imenu zatirane zverinjadi otvarjam danes, na male kavke dan, točno o polipetih zjutraj tukaj na Goljavi prvi vsezverinski shod in predlagam za predsednika njegovo veličanstvo, našega obče priljubljenega kralja Medveda.

Medved (kajpada pozdravljen z viharnim navdušenjem, se slovesno popraska po rebrih): Namreč, hm, aha! Najprisrčneje pozdravljam in zahvaljujem vse pričujoče slavne zverine in ujede, da ste, velmožna in ljuba gospoda, izvolili pa prihiteli, prileteli, priplezali, prilezli, pricincali in sploh primigali v tako ogromnem številu na naš velevažni shod!

Krokar, aviatik brez službe:

Stric Medved je kaj smešna zver!

V kožuhu težkem kavalir

nerodno taca,

klobasa, godrnja:

mori ga politika!

Tajni svetnik Lisjak: Prosim, gospod Krokar nima besede.

Predsednik Medved: Nima besede, ne.

Krokar se zagrohota zaničljivo in zakroka:

Lisjak je samopašna zver!

Zastonj ima prav lep kvartir;

sladko klepeta,

Mefista igra,

vse brumne za Jurčke ima!

Lisjak: Gospod predsednik, izvolite kaznovati gospoda Krokarja s primernim ukorom, ker kali mir in moti zborovanje!

Medved: Kaznujem gospoda Krokarja s primernim ukorom, ker moti zborovanje.

Krokar: Ojej!

Medved: Namreč — in tukaj, še ne tukaj, ampak čast mi je, da vam smem predstaviti tukaj vladnega zastopnika, gospoda komisarja — —

Krokar: ... den komischen Kommissär ...

Lisjak: Izvolite malo molčati!

Medved: Da, izvolite malo molčati, gospod Krokar! Tukaj ... tukaj vladnega zastopnika, gospoda komisarja Jazbeca.

Predsednik poljubi vladnega zastopnika na gobec.

Krokar: Tudi komisar je vreden svoje pesmice. Poslušajte, kosmata gospoda!

Dolgá, ko turški oficir,
ima naš Jazbec, nobel zver!
Ta mali gospod
je velik falot:
na puf onegavi povsod!

Zverine se veselo muzajo. Vladni komisar
puha od jeze.

Lisjak: Gospod Krokar je židane volje, v
rožicah je že na vse zgodaj.

Medved: Res je, gospod Krokar je v roži-
cah in . . .

Lisjak: . . . in dela zgago.

Medved: . . . in dela zgago sebi na čast in
nam na korist . . . ne . . . namreč, povedati sem
nameraval nekaj popolnoma drugega. Zapik!

Lisjak: Prosim lepo, gospod Krokar, ne
delajte nam več zgage!

Medved: Pa res, gospod Krokar, usmilite
se nas in ne motite nas!

Krokar: Kaj! Zakaj ne bi delal zgage?
Čemu sem pa prišel? Ali naj zastonj letam tako
daleč? Zdaj lahko delam zgago, kolikor me je
volja. Saj je zapik.

Medved: Odpik! Gospod Krokar, ako ne
boste mirovali, vas bom moral izključiti od zboro-
vanja.

Dehor, doktor morale in fabrikant krepkih

dišav, odlikovan z dvema zlatima medaljama:
Prosim, gospod Krokar me izziva.

Medved: Kaj pa vam hoče?

Doktor Dehor: Zbada me z zabavljivim
vprašanjem: kdaj sem se kopal zadnjikrat? Ali ni
to jako žaljivo?

Medved: Jako žaljivo je.

Krokar: Slavne zverine! Gospod Dehor je
parfimiran tako peklensko, da mi prihaja že kar
slabo. Izpridil je vso atmosfero okoli sebe. Bacilo-
rejec! Poslušat pojdem rajši na drugo stran, da
ne omedlim v teh dišavicah. Pfui Teufel!

Merjasec, profesor estetike: Meni se pa
zde te dišave celo prijetne, izvirne in klasične.

Krokar: Kdo bi pa pričakoval kaj drugega
od tvojega estetičnega rilca?

Merjasec: To je pa vendar že malo preveč.
Vse ima svoje meje. —

Krokar: Vse ima svoje meje, celo kočevska
velesila!

Lisjak: Dajte ga no, gospod predsednik!

Merjasec: Lep shod je naš shod!

Doktor Dehor: Ali je to sploh kakšen
shod?

Medved: Ker nam gospod Krokar venomer
nagaja z neslanimi opazkami in zabavljicami, ga
moram po paragrafu devettisočdevetindevetdesetem
za trideset minut izključiti od seje.

Merjasec: Dobro, dobro!

Doktor Dehor: Marš spat!

Krokar: Prava reč! Nič se ne bojte, vrnem se kmalu! Dobro bo, da se malo okrepčam v gostilnici. Adijo za pol ure! Má úcta!

Leti v gostilnico.

Medved: Namreč . . . Besedo ima njegova ekscelenca gospod tajni svetnik Lisjak.

Lisjak (seveda burno aklamiran): Kosmata gospoda! Slavne zverine in velmožne ujede! Slaba nam prede dandanes. Nobeno uro, noben trenotek nismo varni in nimamo miru pred lovci in psi.

Doktor Čuk: Že dvajset milijonov let prebivajo živali na zemlji, že stotisoč let jih preganja človek in preganjati jih utegne še stotisoč let. Izprva ni bilo take neusmiljenosti, takega sovraštva. V dolгих, dolгих tisočletjih je pozabil človek, da oklepa brezmejna metafizična vez ne le sinove in hčere Adamove, marveč vse prebogato stvarstvo božje v vesoljni ljubezni božji! Le v dušah nekaternih genialnih mož je iznova zatlela nebeška iskra te svete resnice. „Znamenje prihaja,“ je dejal Zaratustra in premenilo se mu je srce. Resnično, ko se je izjasnilo pred njim, mu je ležala rumena, mogočna žival ob nogah in pritiskala svojo glavo ob njegova kolena in iz ljubezni ga ni marala zapustiti, kakor pes, ki je zopet našel svojega gospoda. Ob tem je rekel Zaratustra samo eno:

„Moji otroci so blizu, moji otroci!“ Nato je umolknil. Srce pa se mu je tajalo in iz oči so mu kapale solze in mu padale na roke. In modri mož miru, Salomon, je učil: „Vsi so ustvarjeni od Enega. Kdo ve, ali gre dih človeški kvišku in dih živali pod zemljo?“

Maček, divji profesor petja in umetnik na goslih: Človek nam očita venomer, da je naša duša polna zlobe pa krvoločnosti, polna strašnih instinktov. In njegova? Miau!

Volk, avtomobilist: Nam očita, sam greši. Ali se moremo mi pasti in travo muliti, kakor srne in ovce? Treba nam je mesa. Ali smo mar mi krivi? Tako smo ustvarjeni. Ali ni sveti Frančišek volka imenoval svojega brata?

Lisjak: Kaj rad se baha domišljavi človek, da je velik njegov duh in močan. Pravzaprav pa je zanikaren in majhen! Kakšni duševni velikani so na primer Angleži? Uboge lisice gonijo in mučijo s psi po pet ur. Za psi se dreve na konjih plemeniti gospodje v rdečih suknjah in belih hlačah, žlahtne dame v ozkih temnih oblekah. Ko dopojajo upehano žrtev, odviije in utrga gonjač še živi živali rep! To trofejo dobi izvrsten lovec ali pa odlična lepotica. Potem vržejo še vedno živo lisico psom, da jo raztrgajo in požro. Tako delajo Angleži, pobožnjaški hinavci, ki paradirajo vsako nedeljo s svojo svetohlinsko pobožnostjo, tako delajo pre-

rahločutni, presramežljivi Angleži, ki ne imenujejo ne nog, ne hrbta . . .

Poslušalci: Škandal! Barbari! Hanba!

Ris, mesar: Prav taki ali pa še hujši barbari so Španci, ki obhajajo praznike z ostudnimi biko-borbami. Razkačen vsled dolgega zapora v temnem hlevu, se zapodi bik v areno, kjer se mu blešči od jarke svetlobe. Pikadorji v starošpanski viteški obleki, oboroženi s sulicami, jahajo onemogle konje, ki so jim oči zavezane. Bik se zakadi v ubogo kljuso in jo suje z rogmi v trebuh in bok. Tisoč in tisoč ljudi sliši močno pokanje, strašno pokanje kosti obupno vzpenjajočega se konja. Tisoč in tisoč ljudi se zabava in uživa ob tem groznem prizoru. Mnogokod preboden, vlači revež sam svoja čeva po pesku in prahu za sabo, stopa sam s svojimi kopiti po njih, se zgrudi. Kmalu obleže štiri konji. Občinstvo tuli od veselja . . . Zdaj jame bika dražiti torero z rdečo kapo. Banderillero mu bliskovito zabada puščice s pisanimi trakovi v hrbet. Ako je bik še premalo razjarjen, mu zasajajo pokajoče rakete v život. Ko opeša, mu izvlečejo krvave puščice iz ran in jih poklonijo krasotici v znak posebnega spoštovanja! Docela utrujeni, do smrti trpinčeni bik zarjove hripavo, se ustavi obupan, trepetaje v smrtnem strahu; ne more se več braniti, kaj še napadati; kri bruha in pene; rdeče podplute oči

gledajo s pogledom, ki obtožuje neusmiljene, sirove človeške mučitelje: tako obstane za trenutek — tedaj mu sune matador ali espada dolg meč na vso moč od spredaj v tilnik. Dvajsettisoč barbarov rjove in blazni od veselja, vojaška godba svira okrogle, pikadorji plešejo kadriljo. Morilec prejme bikovo uho v znamenje časti in najvišjega priznanja! Trojka mul vleče mrtve živali v zankah iz arene. Pri vsaki bikoborbi pade šest bikov, približno dvajset konj in včasih kakšen mučitelj. Pričujoč je tudi duhovnik, da prevede ponesrečene bikoborce. In rajši strada Španec, nego bi zamudil tako narodno veselico.

Doktor Čuk: Nad vse gnusen in sirov je človek, ki se more naslajati ob strahu in mukah ubogih živali. Sramota!

Poslušalci: Sramota! Sramota!

Lisjak: Brezozirno ugonablja trdosrčni lakomni človek živalstvo na kopnem in na morju. Krasni tur je iztrebljen dočista. V Evropi gine pravol, kozorog, bober, sobolj, v Ameriki los in zober, v Afriki noj, gorila, šimpanz, nosorog, povodni konj, žirafa, v severnih morjih kit. Lev se ohrani kvečemu v krajih, kjer odganja vsiljivega človeka koristna in prijazna muha tsetse.

Ris: Bog daj krepostni prijateljici trdno zdravje, dolgo prijetno življenje pa lahko smrt!

Merjasec: Živela velikega carja mala pomočnica!

Poslušalci: Živela muha tsetse!

Doktor Čuk: Posebno zarobljeni barbari so velekulturni Italijani. Italija je pticam selilkam velikanska rakev. Ptiče lovi vse, kar leze in gre, mrežarji, zankarji in streljači. Na trgih ponujajo celo ptice — pevke. Na race streljajo kar s topovi, ki bruhaajo cele funte šiber. In koliko žrtev zahteva bedasta, večinoma neokusna moda! Iz Nove Gvineje dovažajo na leto po petdesettisoč rajčic. V Tihem oceanu so ponekod uničili vse albatrose in morske lastovice. Po tristotisoč albatrosov pobije moštvo ene same ladje, ko sede na gnezdih ali ko pitajo mladiče; kupoma leže mrličiči brez perotnic. Povsodi, na celini in na otokih more pisane ptiče. Trapasta moda utegne iztrebiti vse sredozemske srebrne čaplje, avstralske lirorepke in himalajske fazane. Iz Braziliije so v enem letu pripeljali samo v London malone tristotisoč pernatih mehov belih čapelj. Kakšno zaslepljeno budalo je človek!

Merjasec: Dobro, prav dobro! Živio govornik!

Poslušalci: Živio govornik! Pereat budalo!

Medved: Mmm . . . Zdaj beseduj zopet njegova eksclenca, gospod tajni svetnik!

Lisjak (se prikloni laskavo): Neusmiljen in sirov je človek do živali, sirov in neusmiljen pa je tudi do svojega bližnjega. Sovražil, preganjal,

mučil, psoval, zasmehoval in križal je najblažjega svojega dobrotnika, največjega modrijana. In še dandanes preganja, zatira, muči, zaničuje, zasmehuje in križa svojega rodnega brata. Koga ne pretrese že sama strahovita beseda — vojska! Ovce, gnane v mesnico, ne trpe toliko, nego polumilijonske čede mladeničev in mož, ki jih ženo slavohlepni generali po ravninah in strminah, po ledu in snegu, po blatu in prahu, da palijo mesta in vasi, pokoljejo in pobijejo ali pohabijo na tisoče bratov in prelijejo jezera krvi. Koliko so se trudili in žrtvovali starši, da so odgojili sinove; koliko bi bili mogli sinovi še koristiti bratom s svojim delom; kako bi bili še veselo širili znanost, vedo in umetnost — ali vse pogoltne velika skupna jama. Medtem pa se joka in strada tisoč in tisoč mater, očetov, tisoč in tisoč otrok in žena. Toliko si domišlja človek na svojo bistroumnost, na svojo civilizacijo in kulturo — in vendar ima po vsej zemlji šole, kjer se uče, na kakšne načine bi kar najuspešneje morili — brate! Ne zverjad, ampak človek je največji morilec!

Merjasec: Izborna izvaja gospod tajni svetnik. Vsa čast!

Lisjak: Nam pa zameri samopridni človek, ako ugrabimo včasi jerebico, kokoš, zajčka ali bolehno srnico! Koliko pa ugonobimo škodljivih miši, kač, ličink, kobilic, žuželk!

Jazbec: O jaz tudi, jaz tudi.

Lisjak: Pregarjajo nas povsodi, na vabilišču, na mrlinovišču, ob lisičinah, z otrovanim mesom, z železnimi ključi in lesenimi kladicami, s proglami in pastmi in drugimi nastavami. Moja žena, obstreljena na levi rami in na levem očesu, je imela pet mladih. Hudoben lovec je ustrelil njeno prijateljico, ki je imela šest mladičev. Poginili bi bili, ako jih ne bi bila odnesla moja napol slepa žena med svoje otroke. Katera človeška mati bi storila kaj takega? Marsikatera se ne briga niti za svojo deco in najame dojilje, pestunje, bone, guvernante, da se sama laglje zabava in ostane dalje lepa in mlada. In na naše vzorne matere strelja človek, ko imajo reve toliko nujnega posla in skrbi z otroki. Nobene pravice ni na svetu. Divja kura in jerebovka imata lovopust vse ljubo leto, mi pa nič. Lovski zakon naj bi ga nam privoščil vsaj od februarja do septembra!“

Jazbec: Tudi nam tako, kakor ga uživajo srečni jazbeci na Nemškem, na Gorenjem Avstrijskem, Solnograškem in Hrvaškem že dandanes.

Maček: Gospoda jasna! Pritožimo se ministrstvu notranjih zadreg. Miau!

Medved: Muc, kar tiho! Zdaj govori eks-celenca gospod tajni svetnik!

Lisjak: Pomagajmo si sami! Naše prežalostne razmere so se pohujšale tako, da je treba

resno preudariti, kako bi se oteli pretečemu poginu. Treba je, da si 'ustanovimo „Društvo za varstvo ujed in zverin“. To društvo bo podpiralo zlasti bolehnne ali pomrcvarjene člane, po nedolžnem falirane trgovce in obrtnike, ponesrečene delavce, siromašne vdove in sirote z ustanovami, veterane pa s pokojninami. Kar najhitreje sezidaj naše društvo udobno bolnico in hiralnico za člane, pohabljenne od strelav, pasjih zob, od strupa in pasti; obenem ustanovi brezplačen pogrebni zavod. V tisku so lahko umevne bukvice: Prva pomoč ob nezgodah. V pravnih zadregah preskrbi naše društvo odvetniško pomoč zastonj. Naše društvo osnuje tudi zavarovalnico, zastavljalnico in brezplačno posredovalnico za službe. Vrhutega bo imela vsaka zverina in ujeda neomejen kredit, pa le do prvega konkurza.

Poslušalci pojemajo od veselja. Kaj takega še niso ne slišali, ne brali nikjer nikoli. Nekateri se jokajo od radosti, drugi vriskajo in plešejo, zopet drugi se valjajo kakor obsedeni. Iztežka se ubrani njegova eksclenca, gospod tajni svetnik, da ga ne dvignejo ginjeni hvaležni zborovalci na rame. Hrup in šunder je tak, kakor v pravem parlamentu.

Lisjak: Treba je pa tudi, da si osnujemo svoje glasilo, svoj list, in ga jamemo izdajati že prihodnji mesec. Naše glasilo se bo bavilo zlasti

z nevarnimi lovci. Razpravljalo in razlagalo bo njih grde navade, zvijače, nakane in napake. Zabavljalo bo psom, tem brutalnim, zarobljenim hlapcem človeških tiranov, zlasti pa frmačem in brakom; razmotrivalo bo, kako jih je lažlje voditi za nos. Potezalo se bo za enakopravnost med zverinami in ujedami; borilo se bo z vsemi silami za vzvišeni ideal, da tudi roparice in ujede dobimo svoj lovopust in današnjim razmeram primeren lovski zakon!

Volk zatuli od veselja: Izborno! Izborno! (Navdušenje na vseh koncih in krajih.)

Lisjak: Naše glasilo bo razsojalo prepire med člani in prinašalo nekrologe o naših ustreljenih ali velezanimive novice o ponesrečenih ali ranjenih somišljenikih. Naše glasilo bo opozarjalo društvenike, kje je dobiti več plena in pripravnih brlogov.

Divji maček: Bravissimo! (Navdušenje rase.)

Lisjak: Naše glasilo bo poročalo natanko, kdaj se selijo in vračajo ptice, kdaj imajo zajke, jerebice in druge živali mlade. Zanimalo se bo pa tudi za hrošče, polže, ribe in rake. Opisovalo bo strupene gobe in škodljive rastline. Poleg tega pa bo objavljalo korenite razprave o nevarnih pasteh in vadah.

Vidra, trgovka z delikatesami: Imenitno!

Imenitno! Že zopet mi prihajajo solze v oči. Živio gospod Lisjak!

Poslušalci: Živio vseh lisjakov lisjak!

Kuna zlatica, umetnica na visokem trapezu: Oh, saj pravim, moj preljubi ujec Lisjak so pa res strašno učeni in navihani, akotudi so tajni svetnik.

Sova, prodajalka gramofonov: Pa res, da škoda, da je gospod samo obskurna ekscelenca!

Medved: Namreč, izvolite molčati, veleccenjene zverine, da se gospod govornik ne zmoti ali da nam ne pozabi povedati kaj prav lepega!

Lisjak: V listku bo prinašalo naše glasilo krasne romane, pa tudi zanimive kratke povesti in pesmice. Vsi strokovnjaški članki kakor tudi leposlovni umotvori naših genialnih pisateljev bodo bridko zafrkavali lovce in pse. Vsebina bo tako raznovrstna in zabavna, da se bo morala zanimati za list vsaka zavedna zverina.

Ris: Pisal vam bom briljantne listke, pa še prav poceni.

Lisjak: Za vsebino spisov bo pa vsak sam odgovoren, oziroma tepen, ako bo poročal kaj lažnivega, ali ako ga bo kaj polomil na katerikoli način. List bo prinašal tudi oglase, in sicer tako poceni, da bo lahko sram vsako zverino, ki ne bo nič inserirala. Naše glasilo nam bodi tolažba in moralna podpora, nam bodi bodrilo za resno, pa-

metno delo na protikulturnem, protilovskem in protipasjem polju! Prečastite velezverine in veleujede, predlagam zatorej, da se osnuje „Društvo za varstvo zverin in ujed“ in da si ustanovimo glasilo, kakršno sem imel čast pravkar orisati z glavnimi potezami. Komur ugaja moj predlog, se hitro postavi na glavo in migaj z zadnjima nogama po zraku!

Poslušalci se veselo postavijo na glavo in hvaležno migajo z nogami.

Lisjak: Potemtakem je moj predlog sprejet brez ugovora. Hvala vam!

Poslušalci: Živio govornik! Živio Lisjak!

Neopisna navdušenost. Viharno odobravanje. Vneti poslušalci postavijo naposled tudi govornika na glavo.

Lisjak zopet na nogah: Agitirajte za naše društvo in za naš list! Kdor ne bo hotel plačati članarine in naročnine, njemu zarubimo živi kožuh in kosti.

Medved: Namreč, besedo ima gospod Vodomec, vzorni ravnatelj ribogojnega zavoda. Prosim!

Vodomec, seveda burno pozdravljen: Slavne in kosmate zverine!

Merjasec: Živio mali govornik! Dobro zna zasajati besede, jako dobro! Le tako dalje!

Vodomec: Najprej vas zahvaljujem iz vsega srca, da ste povabili tudi nas uboge ptiče na ta

velepomembni in velevažni shod. Ta veseli dan, gospoda moja, male kavke dan, bo z zlatimi črkami in srebrnimi pikami zapisan v zgodovini zatiranega živalstva. Čujte in pomilujte nas! Zdaj so pritisnili tudi nas na indeks. Kar uganjajo hudobni lovci in ribiči proti nam, to presega že vse meje. Očitajo nam, da žremo same postrvi, same mlade žlahtne ribe, ikre in mlade rake. Gospoda moja! Kdor ima količkaj zdravega okusa, mi mora pri-
tegniti, da je najslabša postrv še vedno boljša nego najboljša belica. Dobrotljiva mati priroda nas je oblagodarila s posebno lepo uniformo, pa tudi s posebno finim, umetniškim okusom. Zakaj bi uživali zanikarno meso, ako je dobrega dosti? Saj tudi človek je rajši slastno pečenko, kakor pa nezabeljen krompir v oblicah... Vodomci nismo taki barbari, kakor afričansko neumni noj, ki požira izgubljene galoše, hlačne jermene, žeblje, čike, radirke, krtače in enako slabo, težko prebavno hrano ter si domišljuje v temi svoje neumnosti, da je same delikatese. Po pravici se smeja človek temu duraku, ali obenem bi moral nas vodomce občudovati, ne pa preganjati radi tankega okusa. V imenu vseh tovarišev slovesno prosvedujem proti takim škandaloznim razmeram. Obenem prosim najvljudneje, da bi imeli v vašem cenjenem listu ptiči svoj kotichek, koder se bomo mogli boriti in braniti z uma svetlim krempljem za svoj obstanek!

Ris: Majhen in droban je možiček, pa ga le pihne!

Volk: Saj res. Skoraj nič ga ni videti, pa je očka le hud in ne razsaja slabo.

Najbližji poslušalci čestitajo govorniku.

Pravtako izborni so govorili in nič novega niso povedali: gospod Volk, gospodična Kuna, gosa Sova, vdova Vidra, profesor Maček, Polh, minister za tujski pomet in zdravo spanje, Veve-rica, tipkarica, Podlasica, telefonska dama, Skobec, davčni iztrjevalec, Jastreb, višji okrajni zverino-zdravnik, Skovir, nočni čuvaj in kavarnar, Šoja, gozdni birič, Sraka, ravnateljica brzojavnih uradov, Vrana, ravnateljica zavoda za pokvarjeno mladino in drugi in še drugi. Molčali pa so po nedolžnem preganjani, človeku koristni mišariji, postolke in kanje.

Ris: Gospod Krokar se vrača!

Krokar: Pol ure sem imel počitnice v gostilnici. Gospod predsednik, ali smem govoriti?

Medved: Prosim.

Merjasec: Zdaj utegnemo slišati kaj posebno krasnega. Jako sem radoveden!

Krokar: Prijazni poslušalci! Čarobne poslušalke! Sedaj, ko so se naklobasali že vsi drugi, naj bleknem vsaj jaz kaj pametnega.

Poslušalci: Oho! Oho!

Merjasec: Saj sem vedel. Začetek je dober.

Krokar: Slišal sem od daleč, da hočete človeka, lovca, ugnati v kozji rog. Pa vas hudo zebe!

Nemir. Klici: Kaj! Kaj! Vzemite mu besedo!
Naj gre zopet na počitnice!

Medved: Prosim, potrpite malo, gospoda!

Krokar: Kdor nizko leta, visoko pade —

Maček: Miau, prijatelj, narobe!

Krokar: Kdor narobe leta... Kajne, kdor —

Poslušalci: Dosti, dosti! Brcnite ga no!

Krokar:

„Začnimo spet od začetka!“

sta rekla Janez pa Metka.

Ris: Danes ga ima pa pošteno v glavi.

Krokar:

Začnimo zopet od kraja,

četudi nam jezik nagaja.

Merjasec: Meša se mu. V verzih se mu meša!

Krokar:

Začnimo zopet od konca,

na sredi praznega lonca!

Doktor Dehor: Kaj prežvekuje?

Ris: Pijan je, pijan. Zato klobasa tako bedasto in nerodno, kakor bi krpučal kritiko o umetniški razstavi.

Merjasec: Že na vse zgodaj je pijan, kakor človek! Fej!

Sova: To je pa že vendar od sile. O demon alkohol!

Merjasec: Nobenega pametnega stavka ne more ziniti.

Lisjak: Dajte mu majoliko črne kave in ricinovega olja!

Medved: Podelimo mu ukor prvega razreda in ga podčrtajmo v zapisniku z rdečim svinčnikom!

Lisjak: To ga ne iztrezni. Dajte mu rajši kos ledu na betico!

Volk: Zapodimo ga iz mile naše domovine proti bližnjemu meridianu!

Krokar: Mila domovina pihne na svoje preroke, ali, kakor bi rekel dober Latinec: nemo propheta in... in...

Doktor Dehor: Naposled bo gobezdal še japonski.

Krokar: Japonski pa ne. Nikarte ne zahtevajte preveč od mene!

Medved: Prosim, stvarno!

Krokar: Mila domovina pihne na pesnike, pisatelje, umetnike in druge genialne berače; mila domovina ljubi in spoštuje samo praktične modrijane, oderuhe in bogate sleparje, ki si znajo polniti malhe in počivajo na tisočakih.

Maček: Res je taka. Miau! Miau!

Lisjak: Muc, tiho! Gospod govornik je že v četrti dimenziji in klobasa, kar se mu ljubi.

Doktor Dehor: Kakor bi bil na volilnem shodu. Gospod predsednik, odtegnite govorniku besedo in dajte mu eno okoli ušes!

Krokar: Preden me preženete, počakajte še malo, prijazni poslušalci in ljubeznive poslušalke, da vam povem še kaj lepega in novega. Dehor me gleda že ves čas tako grdo, kakor pastir muho v močniku.

Doktor Dehor: Prosim, nisem noben navaden Dehor, ampak gospod doktor Dehor!

Krokar: Ojej! Doktor morale, doktor! Kar pojemam od samega spoštovanja! Ich krepiere vor Ehrfurcht! Doktor morale — vseh kozjih molitvic doktor! Kar gagam in umiram od hudega veselja, da smem govoriti s tako visoko nadzverino!

Doktor Dehor: Gospod Krokar ima predsodke zoper doktorje.

Krokar: Prav nobenih predsodkov ne. Priznam, da je tudi med doktorji nekaj nadarjenih glav. Pomilujem pa vsakega, ki se napihuje in si domišljuje, da je nadživina, ker je doktor. In tale žalostni doktor si res utvarja, da je nekaj posebnega, ker je doktor. Zaštudiral je vso pamet in zdaj je bolj trapast kakor takrat, ko je prilezel na svet.

Doktor Dehor: Tale Krokar ima pa kaj hudoben kljun.

Krokar: Dehor, pardon, doktor Dehor kar puha od jeze. Postavlja se s svojim žalostnim doktoratom, kakor petelin na gnoju. Čudno, da ne nosi zvončka na cilindru, da bi ga bolj gledali in občudovali. Nervozni profesorji so ga v hipni blaznosti promovirali za doktorja morale.

Doktor Dehor (puha in se davi): Saj pa ti ne boš nikdar doktor morale!

Krokar: Bog ne daj, da bi naredil svojim staršem in svoji zlahti kdaj tako sramoto! Rajši ostanem vse žive dni honoris causa Krokar, kakršnega me je ustvaril ljubi Bog.

Doktor Dehor silno razburjen in razjarjen: O ti miniatura! Da bi te le kmalu nagatili!

Krokar: No, kaj? Doktor, sind Sie des Teufels? Pazi, da se ne razletiš od jeze!

Doktor Dehor: Molči!

Krokar: Bolje je, da skočiš samo iz kožuha!

Doktor Dehor plane proti Krokarju in škriplje z zobmi: Čakaj!

Medved: Nehajta, mirujta, pobotajta se izlepa! Namreč, zdaj je že dovolj te komedije. Saj nismo na Dunaju! Sprijaznita se! Kajneda, slavne zverine?

Ris: Naj se no malo pretepežkata, saj utegnemo gledati. Kam se nam pa mudi?

Krokar: Kvaražugon! Doktor morale! Doktor kozjih molitvic!

Doktor Dehor: Ničla! Ničla, trikrat prečrtana!

Krokar pomoli doktorju Dehorju kos papirja pod smrček.

Doktor Dehor omedli v dveh sekundah. Nezavestnega polože na mah.

Medved: Kaj pa je to? Kaj mu je storil Krokar?

Krokar: Dal sem mu povohati pesem moderno prismojenega futurista. Haha! (Odleti.)

Medved: Hvala Bogu, da smo se ga odkrižali! Njegova ekselenca, gospod Lisjak ima zopet pravico do besede. Prosim lepo! Pst!

Maček: A? Zopet Lisjak? No prav, miau!

Lisjak! Velesijajni zbor! Uvaževati moramo, da niso vsi ljudje sirovi, brutalni, skratka podivjani. Hvala Bogu in svetemu Frančišku, še ni izumrl plemeniti, žlahtni rod — nedeljskih lovcev. Predlagam, da jim nemudoma pošljemo nastopno vdano zaupnico. (Bere:) Zverine in ujede, zbrane na prvem vsezverinskem shodu na Goljavi, zahvaljujemo vse visokorodne in prečastite lovce nedeljske za njih doslenjo izredno blagonaklonjenost, milosrčnost in prizanesljivost ter prosimo najpohlevneje, da izvolijo nedolžno preganjani divjačini ostati tudi poslej dobrotljivi zaščitniki ali vsaj nevtralni prijatelji. Kakor želimo iskreno, da bi kap še danes zadela vse prave lovce, tako odkritosrčno želimo nedeljskim prijateljem, da uča-

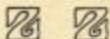
kajo čili in zdravi leta Metuzalemova in da jih Bog oblagodari s srečo in zadovoljnostjo vse njih žive dni, naposled pa s krono nebeško, amen. Živeli nedeljski lovci, ki nas hodijo kratkočasit in zabavat, živeli, živeli!

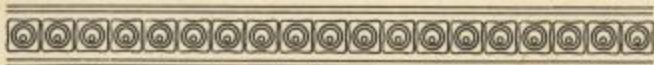
Poslušalci: Živeli nedeljski prijatelji!

Doktor Čuk: Ubogi doktor Dehor že zopet miga. Odleglo mu je.

Poslušalci: Živeli vsi skupaj! Živio zlasti naš velegovornik Lisjak!

Neverjetno navdušeni zborovalci odneso Lisjaka in druge zaslužne govornike po domače štu-porama domov, da bi tem lepše završili prvi vse-zverinski shod na male kavke dan.

ZALJUBLJENI JEREBAR.

I.

Januarskega jutra sem presledoval s frmačem Olafom po lovišču svojega očeta; pregledoval sem lisičine in pasti za zverjad, krmilišča in zavetišča za stradajoče srne, jerebice, fazane in zaplenjeval zanke potuhnjenih zankarjev.

Snoči pa davi je prhak sneg pobelil zmrzla tla pedanj debelo. Žal mi je bilo, da nisem bil vstal prej in šel s prijateljem okrožat in dosledovat žlahtne kune zlatice. Deviška belina je pokrivala vse stare sledove, ovajala pa sveže vtise in jamice, lovcu dobro znane črke tajnovite knjige prirodne. Ob gozdnem jarku je bil skakljaj zajec in kljukal, da bi premotil preganjalca. Pod leskovim grmom sem našel perutnico presenečenega jereba. Na jasi sem videl sledove zaljubljenih lisjakov. Ko nori najhujša zima, nore tudi košaterepke, snubijo v prostranih dvoranah tihe goščave in svatujejo v temnih podzemnih salonih.

Postal sem za ogromnim hrastom blizu zapadne

meje našega lovišča na robu frate, koder so si lansko jesen srnjaki radi trebili novo rogovje ob borih in macesnih. Jasno nebo je v širnih tokih točilo jarko svetlobo po prečisti beljavi. Pomežikaval sem nehotoma. Veter je spal za gorenjskimi velikani, razkošno odetimi z bleskovito knežjo hermelinovino. Početkoma ni bilo čutiti nobene živali, niti netečne šoje, niti radovedne sinice. Zimski molk je prekinil ruševец, ki je preletel v sosednjo drago; srebrn prah se je usul z gugajočih vej. Srna in srnica sta mirno, zaupljivo pregazili nizko grivo, kakor bi vedeli, da ji varuje lovopust.

Nenadoma sem zagledal lisico. Moj Olaf je stal ko ukovan. Meja je bila nemara sto korakov daleč; zato nisem pomišljal dolgo, ampak sem vzel zajčji strah nemudoma na muho in sprožil levo cev, nabito s šestakom. Kosmata teta je pobegnila docela tiho proti meji. Olaf je planil za njo. Večkrat je butnila še na takrajnji strani s smrčkom v sneg in molila košato omelo naravnost kvišku; potemtakem je bila smrtno zadeta. Pes je lajal in renčal, ali bil je že onkraj meje. Ali naj pustim krasno roparico na tujem lovišču, da jo ukrade zanikaren zankar ali da jo načne gladna tovarišica?

Ukrenil sem, da vzamem lisico s sabo in jo pošljem sosеду, graščaku Janku Dolinarju. Ali komaj sem jo pobral, je že izza gabra primigal Dolinarjev logar Šimen, grd, antipatičen dedec. Po-

vedal sem mu, kaj in kako, ter mu oddal lisico. Zinil ni nobene, le zarežal se je glupo. Kar videlo se mu je, kako ga veseli, da me bo mogel ovaditi svojemu gospodarju in stvar preveriziti tako, da bo več napitnine.

Takoj sem se vrnil domov. Očetu nisem povedal čisto nič. Preoblekel sem se, dal napreči oba serca v sani in odcingljal proti Dolinarjevi graščini. Stvar mi je bila skrajno neljuba, zakaj Janko Dolinar je bil čudak posebne vrste.

Mož je bil bolehen, čemerren, godrnjav. Mojega očeta je nazival sicer prijatelja; navzlic temu sta se venomer ravsala, zlasti pa zaradi lovske meje. Oba sta bila veleposestnika, oba vdovca in navdušena lovca, ne titularna „lovca“ z narekaji, marveč vrla prava lovca. Malokdo je čuval in gojil divjačino, pse in lovišče tako skrbljivo in smotrovito kakor Janko Dolinar in Žiga Kalan. Na sejnih, na gostovanjih, na plesih, pri kartah, skratkoma ob vsaki priliki pa sta se jela čudna prijatelja pikati in ubadati. Ni je bilo brakade, kjer se ne bi „pri košu“ ali bolje rečeno „pri bariglicah“ jela pričkati zdaj zaradi ustreljene divjačine, zdaj zaradi brakov. Začel pa je vedno gospod Dolinar. Čudno je bilo videti, kako se je mali, precej okrogli, nervozni Dolinar zaganjal v mojega očeta, visoko vraslega, ne predebelega moža, ki je mirno in hladno, nekam dostojanstveno pariral udarce jezičnega Janka. Ne-

hote sem se domislil objestnega pinča, ki nagaja velikanu bernardincu tako dolgo, da jo izkupi in žalostno odcvili. Gospod Dolinar je dražil mojega očeta, dokler ni dobil — ob občni veselosti — posebno tečno zabeljenega odgovora. „Lep prijatelj, lep sosed!“ je potem običajno javkal užaljeni mejač. „Nikoli več . . . z Bogom!“ Prihodnjič pa sta se pozdravila, kakor se ne bi bila razprla nikdar za nič — in kaj kmalu sta se jela prerekati iznova. Zlasti je veselilo gospoda Dolinarja, ako je mogel naonegaviti kaj takega, kar je naravnost nasprotovalo predlogu ali želji mojega očeta.

Ta naš presneti sosed je imel hčerko Danico. Poslednjikrat sem videl nezrelko pred tremi leti. Petnajstletna deklica je bila prav taka puščoba kakor njen oče. Bila je neznano sloka, bleda in pa kislá, kakor bi uživala samo kredo pa jesih. Hodila je dolgonoga nerga klavrno, z upognjenim životom, prava podoba žalostne pokore. Dasi je imela grozno dolg vrat, ga je nosila čemerika vedno golega. Bila je odljudna, omrtvela, svoje-glava. Moj oče jo je imenoval divjo gos. Vsi znanci so prerokovali, da bo paradirala med starimi devicami in sladila življenje kvečemu kakšnemu kanarčku ali mucku ali kužku.

Njen oče je poslal „divjo gos“ v zavod in potem k teti. Medtem sem študiral na Dunaju jus, to se pravi, hodil sem gledat na vseučilišče v avlo,

če mi je moj dobri papa poslal zopet kaj žlahtnega mamona; postrežljivi prijatelji so mi pomagali spoznavati dunajske dobrote. Že drugi semester sem trdno sklenil, da ne bom nikdar silil k nobeni izkušnji. O, kako dolgočasna in trnjeva je pot do doktorata! Preselil sem se v bližnji Klosterneuburg in posvetil svoje skromne moči proučevanju sadje-reje in vinogradarstva. V dveh letih sem si pridobil izredno mnogo praktičnih izkušenj. Malokoga so bili klosterneuburški gostilničarji tako veseli kakor mene. Moj bistrourni oče je kmalu spoznal, da sem razdelil že dovolj denarja po Nižjem Avstrijskem. Zvabil me je domov, da bi mu pomagal na veleposestvu.

Kakor se iz najgrše gosenice razvije najlepši metulj, tako se je razvila Dolinarjeva „divja gos“ v čarobno krasotico. To sem slišal, ko se je vrnila od tete k svojemu bolnemu očetu. Hudobni jeziki so pridno migali ter jo opravljali, da je strašno ponosna in rada nemškutari in da brenka ves dan na zlozvočen klavir in bere le makulaturu in kaj vem, kaj še vse. Bil sem jako radoveden.

Že na hodniku se je videlo, da je gospodar vnet lovec. Ob zidu je bilo mnogo prelepih srnjakovih rogovij in tudi nekoliko gamsovih rogljev. Ko sem oddal hišni posetnico, me je sprejela gospodična Dana. Kako se je premenila! Skoro je ne bi bil spoznal. Odzdravila mi je z ljubeznivim

nasmehljajem, potem pa dodala tiho, malo v zadregi: „Prosim, ne zamerite papanu, ako bo nemara osoren. Bolan je in slabe volje.“

Odvedla me je v veliko sobo, kjer je bilo vse polno nagačene divjadi in zverjadi. Ob stenah in na oljikah v kotih sem videl več lisic in polhov, divjega mačka, jazbeca, divjega petelina in ruševca, škurha, divje race in gosi, kozice, skobce, spačnika, uharico, fazana. Pri pisalni mizi je stal velikanski medved.

Gospod Dolinar je sedel v ogoljenem namlanjaču. Po licu mu je bilo okoli petdeset let. Držal se je jezavo, tiščal dvojni podbradek ob ovratnik, migal nervozno z dolgimi brkami in me izpod gostih obrvi gledal tako pisano kakor smrtno užaljeni jazbec. V naročju mu je ležal lovski mesečnik. Noge so mu bili zavili v kožuh.

Zdaj so se pričele proste vaje. Naredil sem enega svojih najlepših poklonov. On pa me je gledal še sovražneje in nemirno gladil časnik.

„Mi pa tudi nismo kar tako!“ sem bodril sam sebe in stopil hrabro bliže. Potelovadil sem iznova. Takega poklona bi bil lahko vesel vsak turški sultan starega kova. Gospod Dolinar pa je še vedno kahal jezo. Pogledal je na mojo posetnico.

„Gospod Lavoslav Kalan!“ je izpregovoril hripavo in se odkašljajal. „Sin mojega soseda Žige

Kalana, aha, aha! Nagajati, nalašč streljati onostran meje . . .“

„Prosim, ustrelil sem lisico še na našem.“

„Moj čuvaj je našel vas in vašega psa na mojem. Vsak spoštuj mejo!“

„Pardon, gospod Dolinar! Žival je ubežala na vaš revir, in da je ne bi —“

„Vem, vem, in da je ne bi pobasal tatinski falot, ste jo hoteli privoščiti sam sebi.“

„Poslal bi jo bil takoj vam!“

Komaj sem premagoval svojo jezo. Tedaj sem videl proseči pogled gospodične Dane, ki je stala v zadregi pri čemerikavem očetu. Motril me je mežavo.

„Gospod Kalan, bolan sem . . . Menim, da je stvar opravljena.“

Tako mi je torej pokazal vrata nedvoumno in optima forma. Poklonil sem se mu nemo in že precej malomarno. Razburjen sem hitel v sani. Iz dna srca sem pomiloval Dano, da mora dan na dan prenašati sitnosti neslanega pusteža.

II.

Rana jesenska megla je pokrivala koruzišča in ajdovišča, ko sem stopal po ozki ilovnati stezici navkreber proti tajinstveno tihemu gorskemu gozdu.

Hladno je bilo in vlažno. Videl sem svojo sapo in sapo svojega umnookega frmača Olafa.

Od bukovja so kapale težke kaplje na mlade hoje, raz hoje na leščevje, robidovje in brinje.

Vsak lovec se navdušuje za posebno vrsto lova. Prvi ljubi nad vse prežo na sloke za sanjavih večerov prve pomladi; drugega veseli najbolj naskakovanje divjega petelina o jutranji zori; tretji se ima najbolje na glasnih brakadah; četrtega strastno zanima lov z uharico, peti hodi najrajši čakat hitronogega srnjaka ali celo begotnega gamsa, rojaka Zlatorogovega . . .

Meni je bil že od nekdaj najljubši nasladepolni lov na najmanjšega gozdnega petelina, na bistrovidnega, tenkoslušnega jereba. Slovenski kraji so že v davnih stoletjih sloveli zaradi izrednega bogastva tega najličnejšega, najlepše pisanega gozdnega petelina in še dandanes se morejo glede tega kosati z mnogimi deželami južnozpadne Evrope, akotudi so nedolžni jerebji rod že precej poiztrebili brezvestni zankarji in mesarski streljači, ki prizaŋašajo samici pravtako malo kakor samcu, češ, da ni divjina kokoškina nič manj okusna in vredna kakor petelinčkova. Pravi lovec strelja le samce, le jeseni in le na klic.

Potihoma sem stopal po gozdu, ki je živo pestrel v jesenski velekrasoti. Včeraj je pala prva slana in preko slemena rahlo saplja ugoden veter, hladan severoizhodnik: oboje obeta uspešen lov.

Toda danes roje moje misli vse drugod. Zdi

se mi, da vidim za vsakim grmom, za vsakim deblom ljub obraz, vitko postavo mlade lovke . . .

Blizu črnega kopišča sedem na gabrovo korenino. Jereb prebiva rad pri starih ogelnicah, kjer so oglarili oglarji ter kuhali oglje. Nekaj minut sedim nepremično; tudi Olaf se ne gane. Vtaknem vabilko, piščal od zajčje kosti, med zobe, napnem petelina, zapiram in odpiram izrezo s spodnjo ustnico in tako oponašam klic gozdnega jereba:

„Ciii ciceri ciciui!“

„Burr brrr . . .“ zagrmí kratko, zamolklo spodaj v zaraslem jarku, približno dvesto korakov od mene. Izpreletel je. Vabim na novo.

„Tššo-ii!“ zapiha zateglo, skoro kakor ruševce. Ne vidim ga, ali po tem njegovem glasu vem, da je sedel na drevo. Vse molči, le par zvedavih sinic se oglašá s tankimi glaski.

Kličem iznova. On mi odgovarja, že na tleh. Jereb je zdaj spreten zrakoplovec, zdaj navdušen hribolazec. Ponavljanje zadnjega odstavka izdaja, da je pevec star gospod. Nenadoma odfofota nad gostim leščevjem in umolkne. Ali je zapazil sovražnika, dehorja ali kuno ali lisjaka ali skobca? Ali je izkušeni petelin zaklican ali zapiskan po piskacih, šušmarjih?

Le še piskam, vabim. Kar ga uzrem, tekočega po mahu. Dobro vidim črno liso nad belimi prsmi.

Zdaj se zakloni za apneno skalo. Tak tren treba porabiti. Pušo k licu!

Lični hribovček se mi bliža po vsakem klicu. Komaj dvajset korakov od mene se pokaže na gladkem igličevju kepa perja z dvignjeno glavico, naperjeno čopo, s povešenimi perutmi in z elegantno razčeperjeno pahljačo. Krasen pogled! Kar škoda prezalega kajončka! Pomerim pred črni kljunček . . .

Oho! Poleg razburjenega možička se pojavi njegova milostiva in se jame ujedati. Ali ga ušteva zaradi nezvestobe? Ali nosi ona hlače?

Nanagloma izgine jereb v praproti. Zagledal me je ciganček navihani.

„Bi bi bli bli bli!“ mi zabavlja in jo ubere po tleh, gospa mamka pa se žuri za njim. „Bili smo, bili čisto blizu, nazaj nas nikol več ne bo!“

Zdaj me ima pisani nagajivček še prav poceni za norca. No, pa z Bogom, na zdar, srečno pot do svidenja! Lovski pozdrav!

Moj Olaf me motri kritično. Olaf moj je odličen frmač, radomiseln velekuža, pametnejši, nego marsikateri minister ali diplomat; ako bi zaslepljeni slovanogrizi molčali in premišljali vsaj polovico toliko, kakor moj kosmati modrijan in njegova žlahta, bi se kmalu vrnila idealna zlata doba.

„Nič, Olaf — bolje je, da grem prazen domov kakor da bi bil ubil kokoško.“

Pogleda me, kakor bi mi hotel oponašati: „Prej bi bil pomeril, prej! Kaj si občudoval tako dolgo!“

Zavarujem napeta petelina, pretegnem noge, otrple od seje v hladu, in se napotim više gori preko goloseka. Vse je zalito v enolični vodeni luči, vse je še brez svetlobe in sence, kakor za medlim steklom. Ob jarku poznam dobro stečino za lisice. Žalostno trepeti praprot, osmojena in oparjena od morilne slane. Nenadoma prestreli solnce meglo in v divotnih jesenskih barvah zapestre pisani gozdovi iz beline in sivote. Skoro pa pogoltne vso to krasoto nenasitni sivi zmaj.

Sedem ob stari bukvi na skalo, tuintam oblažinjeno z zelenim gozdnim baršunom in okičeno s prelepimi, blagovonjavimi ciklamni. Pes leže na levi tik za mano. Zopet počakam nekaj minut docela mirno in tiho.

Na misel mi prihaja Dolinarjeva Dana. Videl sem jo večkrat na veselicah in zabavah. Odlikovalo jo je nekaj nenavadnega, samoniklega, nekaj samozavestnega in vendar — kako bi že rekel? — nekaj dobrotno odpustljivega, tihoblagega. Moral si priznati: le taka more in mora biti, kakor se ti kaže! Nikdar nisva govorila mnogo. Parkrat sem jo občudoval, ko se je, moderna Diana, peljala v dražestni lovski obleki mimo nas. Moj oče, precej svojeglaven starokopitar, je gledal debelo za njo

in majal z glavo. Toliko da se ni prekrizal. Meni se je pa zjasnilo: zaljubljen si, fant, zaljubljen od nog do glave pa tudi narobe! Nič ne pomaga, res je. Le kje in kdaj bi tebi, deklica draga, razodel primerno, izvirno in brez bolečin: Ah, Dana, Dana, ljubim te bolj nego vse jerebe in vse zaklade tega sveta . . .

Veter, nebeški hlapec, pometa suho listje . . . V daljni cerkvi pozvanja zdaj glasneje, zdaj zamiraje, kakor zaveje severoizhodnik. Po jelki skaklja droban zlatoglavček. Nalahkoma zanihavajo snivajoči ciklamni z lilastimi glavicami. Včasi odpade mrtev list, zamorjen cvet, prezrela jagoda. Vse se pripravlja na strupeni mraz; hoje imajo že mahovite zimske plašče. Jako lahkomiselna gosposka muha v zlatem fraku pa pleše z enako razuzdano, koketno prijateljico okoli rdeče gobe pohujšljivi tango.

Napnem pušo in oponašam na pločnati piščali klic kokoškin: „Pši pši pipipipi!“

Kmalu čujem precej globoko doli v lesovju gromoten šum. Zamuziciram kar najzapeljiveje. Skoraj mi odgovori navdušen petelin. Kako tenak in vendar razločen je njegov klic! Z virtuožno tehniko dopeva vso pesmico; nobenega odstavka ne pošušmari kakor vihračasti začetniki. Ponavljati zna še lepše nego prejšnji. Pozorno gledam in vlečem na ušesa, da mi ne priroma za hrbet.

Čuj! Bliža se značilno rskanje po sehljadi in in trohli lubadi. Naravnost proti meni teka navkreber. Med razpokano skalo in mravljiščem ga zagledam, črnogoltega planinarčka. Kar smukne za panj. Puša je že ob licu. Čakam, čakam. V razdalji tridesetih korakov se mi prikaže zopet. Nervozno izteza vrat zdaj predse, zdaj kvišku, oprezuje naokrog in začipka hitro in rahlo: „Pli pli pli pipipi!“

Zdaj vidim pisančka vsega do kosmatih nog. Kako krasna je njegova črna kravata nad belo podkevco, kako lična je njegova viteška perjanica! Trepetajoč od razburjenosti, išče tekmece. Pritisnem.

Strel odjekne od pečevja. Jereb poskoči in zaperutniči dvakrat, trikrat: zadet je v glavo. Prekopicne in povali se nekaj korakov navzdol. Telesce iztrepeta v zarjaveli vresi. Veter odveje nekoliko perja. Iznova nabijem desno cev z desetakom. Veselo mahaje z repom, mi prinese Olaf plen. Rjava oko pod živordečo rožo padlega junaka zakriva modrosiva mrena do polovice. Pri-zankam žlahtno živalco visokega lova na oprtnikov motvoz, zatakнем jelkovo vejico za klobuk, in vesel prvega današnjega uspeha, jo mahnem dalje.

Pravi jerebar pozna vsa ugodna vabilišča. Tako čakališče je na primer na onemle prelazu med leščevjem; ondukaj se tudi izkušeni srnjakšesterak na brakadi rad odtihotapi med strelci in

braki v stran. To vabilišče si hočem prihraniti za prihodnjič in zavijem ob drči navzdol do ovinka. Ondukaj me ustavi divoten razgled.

Čarodejno solnce je preobladalo meglo in oko se ne more načuditi, kakšno bogastvo, kakšno razkošje jarkih barv je razškropila in razlila velika umetnica jesen povsodi naokoli: rjavordečo po bukvah in vresju, žveplenorumeneno po javorih in kostanjih, modročrno po robidnicah, živordečo po trdoleskah, po gloginjah, drobnih medvedovih hruščicah, po česminovih in jerebikovih jagodah; zeleni so ostali jeseni, jelše, bršljan, robidovje in temna jelovina; bela debla brezova se svetijo ko svilena in njih ožolteli vrhovi plamte proti bledomodri sinjini kakor živi zlati plameni. Podolgasti oblaki, bele barke, plovejo visoko, počasi po rahlih valih hladnega severoizhodnika. Po prisojah za-belevajo hišice, tam se lesketa cerkvena, tam grad. Sava blešči, kakor bi se bila snoči usula vsa nebesna zlatnina in srebrnina vanjo. Jasneje nego poleti se odražajo daljne, s prebelim biserjem onizane gorenjske planine, krasnega Zlatoroga krasno kraljestvo . . .

V sosednjem lovišču počí zamolklo . . . Ali lovi tam Dolinarjev lovec?

Tiho korakava z Olafom preko jase. Po mehkem vzduhu lije oktober trpek, grenkoben ali vendar prijeten duh. Na slamnatih bilih, po

grmičju se svetijo srebrnosive pajčine, vse osute z lesketavimi kapljicami. Konec plitvega jarka je izborno vabilišče. V kratkem visi drugi jereb zraven prvega. Na visoki smreki se nesramno dere šoja, gozdni redar brez stalne službe.

Oprezno stopam navzdol proti meji. Nenadoma me zdrami jerebji klic. Naglo se skrijem za debel hrast. Kar jame Olaf tiho renčati in gleda venomer na nasprotno brdo. Kaj je to? Ali voha košatorepko? Ali je pozabil svojo fino vzgojo? Hkrati še pridrevi nekaj rjavosivega po rebri. Iztežka zadržujem Olafa.

„Atila! Nazaj!“ kliče mlad ženski glas.

Pogledam skozi daljnogled — Dana! Onostran meje stoji s puško. Tudi ona je uplenila jereba. Psa se pozdravita po starem pasjem običaju. Dana kliče zastonj. Atila ni ravno biser frmačev. Apel = O, debela ničla z debelim klicajem!

Zavihtim svoj kalpak. Oba se bližava meji.

„Čestitam vam, gospodična Dolinarjeva!“

„Jaz pa vam, gospod Kalan!“

„Nameravate še dolgo loviti?“

„Nič več. Moram domov.“

„Ako izvolite iti po našem, gospodična, si prihranite pol ure. Spremim vas z največjim veseljem.“

Obotavlja se malo. Pomotri me. Njeni pogledi pogajajo naravnost centrum mojega srca. Tlelo je

tam že prej. Ali ti pogledi zanetijo velepožar. Odpraviva se.

Mušice igrajo kolo, kolo. Na vlažnem travniku cveto nežnordeči podleski, zadnje cvetlice. Nekaj čudežnega, nekaj težkega pada na dušo.

Pot naju vodi po ozki brvi preko potoka. Ponudim ji roko. Na drugi strani, pod bukovjem postojiva nehotoma. Vse je tiho, tiho. Mušice kolajo neutrudno. Okoli belega debela zlatoplamteče breze se poigravata dva metulja s črnobaršunastimi, zlatoobrobljenimi krili. Še vedno se drživa za roke.

Skozi rjavordečo bukovo streho smukne svetel žarek in poljubi Dano na sence tja, kjer se pričenjajo nežni laski. Pogledam ji čisto od blizu v krotke rjave oči. Dana povesi zardelo glavico, jaz pa ji jo malo dvignem in jo poljubim na bujne ustnice, živordeče ko jerebikove koralde. Iznova jo poljubi solnčni žarek, potepuh. In jaz naj bi zaostal? Po listju na drevju in grmovju šepeta sapa; šepetati jameva tudi midva.

„Ljubim te, Dana!“

„Ljubim te, Lavo!“

Vse je zopet tiho, tiho... Mušice igrajo kolo, metulja se lovita okoli breze, vse zlate. Od trdoleske padata počasi, padata v kolobarjih dva čudovito krasna, krvavordeča lista...

To je bil zaljubljenega jerebarja najlepši dan!

III.

Kmalu pa je napočil zaljubljenega jerebarja najgrši dan.

Početkoma sva si Dana in jaz pomagala z gorečimi pismi in tajnimi sestanki.

Zaljubljena pisemca nama je prenašala stara potovka Barba, suha, postarna vdova. Vedela je prav dobro, kakšen peklenski škandal utegne sprožiti izgubljeno ali napačni roki oddano pismo, zlasti pa zaljubljeno pismo, kjer mrgoli na tisoče in milijone strastnih poljubov in podobnih sladkosti črno na belem ali rdečkastem. Ta izborni postillon d'amour vse naše okolice je obenem živahno trgoval s perutnino in jajci, s kožami in gobami, peskom in žaganjem. Učeči se mladini naše krajine je prinašala obče priljubljena Barba sadja, potic, obleke in drugih dobrot, odnašala pa in oddajala staršem prazne vreče in škatle. Vendar je Barba najrajša dostavljala zaljubljena pisma in pazila nanja bolj nego na zenico v svojem očesu in na jajca v svojem košu. Zato pa je tudi uživala ljubečih bitij neomejeno zaupanje in posebno nagrado.

Sestanke — nama obema najlepše praznike — sva obhajala pri Danini teti, sestri gospoda Janka Dolinarja. Preselila se je bila pred dvema letoma z Dunaja v Ljubljano. Ime ji je bilo Eme-

rencijana, kaj bi se lagal! Njeno ime je bilo dolgo in veličastno, gospodična Emerencijana pa je bila neveličastno kratka, takorekoč stenografirana izdaja stare device. Imela je pa reducirana gospodična Emerencijana Dolinarjeva toliko tisočakov dote, kolikor je v njenem imenu črk, ako štejemo obe veliki začetnici po dvakrat, kakor se spodobi: petindvajsettisoč goldinarjev. Kako je dosegla navzlic tem priporočilnim tisočakom dostojanstvo antikvarične device, to ostani njena tajnost. Bila je velemoderna dama, ne samo po obleki, marveč tudi po takoimenovanih nazorih in navadah: imela ni niti nobenega večno aretiranega kanarčka, niti mopsa, niti mačka, ampak je ljubila kozarček jajčjega konjaka kakor sama sebe, smotke „portorico especial“ pa kakor svojega bližnjega. Brata Janka je obiskala redkokdaj, kvečemu poleti ali na njegovega godu dan. Ta zlata duša je bila najine plamteče ljubezni blaga pokroviteljica. Bog živi vse take tete!

Toda zaljubljena pisma in kratki sestanki nikakor niso mogli zadostovati najinima vnetima srcema.

Dana mi je povedala, da je papanu odleglo in da je včasih prav židane volje. Ta ugodni preobrat sem sklenil porabiti za odločilni naskok. Početkoma sva hotela poslati teto Emerencijano za prednjo stražo v boj; takoj pa sva opustila to

absurdno misel, uvaževaje, da bi bilo Emerencijanino prigovarjanje le bencin v hitro zakurjeno peč Dolinarjeve nagle jeze.

Svojemu očetu sem povedal, kaj nameravam. Nasmehnil se je nekam pomilovalno in me opozril, naj dobro premislim, preden vstopim med take zagrizene svojeglavce. Dodal je resno: „Meni se vse tako zdi, da iz te moke ne bo ne kruha, ne žgancev. Pa saj je punc, Boga ti, imovitih in mladih na vseh koncih in krajih, punc, kolikor jih hočeš. Sicer pa tvoja glava, tvoj svet.“

No, sem pa oblekel smešno črno obleko na škrice, poveznil posodo vseh bridkosti na glavo in se odpeljal proti Dolinarjevi graščini. Oče ni maral z mano.

Po osojah je belel tuintam še sneg. V vedrih višavah so se radovali škrjančki. Močno je zudarjal težki vonj ogrete in znoječe se tale zemlje. Mlačen piš je dovajal toplo vlago od temnega lesovja preko Save. Po jarkih in ponekod po kolesnicah se je pretakala umazana in vendar sijajna voda. Kratka mlada travica je radostno, zaupljivo kazala detinje plaho zelenje prve pomladi. Nad selom so švigale lastovice, na črni veji ogolele jablane je glasan ščinkavec neutrudno ponavljal vesele pomladanje fanfare — mene pa je morila žalostna slutnja.

Medpotoma sem srečal mlado ciganko. Ali

je bila umazanka zala! Muhe mi niso dale miru; dal sem ustaviti.

„He, mlada čarovnica! Znaš prerokovati?“ Pokazal sem ji lesketavo krono. Kočijaž se je muzal.

„Znam, lepi gospod! Daj mi —“

„Prerokuj mi, pa le za danes!“

„Peljal se boš hitreje domov, nego z doma.“

„Šalobarda! jo je karal voznik. „Vsako pastirčeve, da dirjajo konji rajši domov kakor pa z doma.“

Hlastno je spravila divja lepotica krono. Drdrali smo dalje. Čimbolj smo se bližali cilju, tem manj sem bil vesel. Vrag vzemi bedaste ceremonije hvalisanega kulturnega življenja Čez pol ure sem stal pred gospodom Dolinarjem. Ojej!

Čudovito lep govor, klasičen govor sem znal naizust; ali sprožiti ga nisem mogel. Ko je zagledal gospod Dolinar moj svečani cilinder in frak, se mi je nasmehnil komaj vidno, toda dovolj hudomušno, da, malone porogljivo. Njegov hladni pogled je zamoril žlahtni cvet moje zgovornosti, še preden se je mogel stari graščak naslajati z njim. Ta neizpodbudni, škodoželjni pogled mi je oznanjal razločno, da je moje prizadevanje jalovo. Navzlic temu grenkemu spoznanju sem jadral hrabro in trdovratno v prvotni smeri dalje.

„Velecenjeni gospod Dolinar, prosim vas — km, km! — za roko vaše velerodne gospodične hčerke. Km!“

Gospod Janko Dolinar me je premeril od glave do peta pa zopet nazaj tako srdito, kakor bi me hotel pozvati na dvoboj s trocevkami. Kar mraz me je izpreletaval, dasi je bilo prijetno zakurjeno v sobi.

„Km?“

„Je še premlada. Učakala ni niti tisoč tednov. Menim, da je ta stvar opravljena. Priporočam se vam najtopleje, gospod Kalan junior!“

Bil sem si že početkoma v svesti, da se mi izjalovi snubitev; vendar pa se mi je storilo inako. Težko sem dihal in vsak čas pričakoval, da poči moj sočutni frak od gorjupe žalosti. To se pa, hvala Bogu, ni pripetilo, zakaj frak je bil delo solidnega umetnika; vedno bom hvalil možaka poštenjaka. Pač pa se mi je hinavski cilinder izmuznil izmed orokavičenih prstov in se z nepotrebnim votlim bobnenjem takalikal po gladkem parketu in se farizejsko potuhnil pod zofo v egiptovsko temo, kakor bi ga bilo sram nesrečnega snubača. Gospod Dolinar, pravičen mož, mi je posodil palico, da sem spravil uskoka zopet na svetlo. Ni ga bilo praška na njem, tako čedno je bilo pri Dolinarjevih. Poklonil sem se in odjadrал.

Bi bi bli bli bli . . .

Prav je imela ciganka. Čez dobre pol ure sem bil zopet doma. Oče se je muzal zadovoljno, pa bolj skrivaj. To je bil mojega življenja najgrši dan, akotudi je bilo čudovito krasno vreme.

IV.

Ostali sta nama le obče spoštovana potovka Barba in pa zlata duša Emerencijana. Ljubica in teta sta me tolažili, da bo že, da bo že. Jaz pa sem venomer preudarjal in premišljal, kako bi premagal upor Daninega očeta.

Naposled me je vendarle obletela rešilna misel: Porabi nasprotstvo med očetoma! Povedal sem gospodični Emerencijani, kako je umoval moj starocopatarski papa, ko je videl Dano v lovski opravi. Modroval je približno takole: „No, ako zdaj ne bo kmalu sveta konec, naj pa zlomek pocitra vse skupaj! Dandanes se štulijo ženske v vse poklice in celo med lovce. Moški boste pa lepo šivali in prali, pestovali in zibali. Ali ni to pisan ništrec, velikanska neumnost? Ako jih mika ravnopravnost, zakaj ne tišče te revolucionarke, te prekocuhinje tudi k vojaškemu naboru? Kaj sem učakal! Ali je dobro, da sem že star in da mi ne bo treba več dolgo gledati tako žalostno zaslepljenost. Le pazi, Milan, kmalu bo vse narobe!“

Sredi meseca maja je obhajal gospod Janko Dolinar svoj god. Kakor običajno, je šla gospodična Emerencijana tudi letos vezovat svojega brata in mu podarila posebno lepo vozilo, lovsko sliko slovenskega umetnika. Govorila sta sama med sabo tudi o sosedovih in teta je mimogrede povedala,

kako starocopatarsko se je izrazil moj oče o Dani in modernem ženskem gibanju.

„Ali si bila pri Kalanovih?“ je vprašal brat sestro.

„Ne. Slišala sem od drugih. Pravijo, da je stari Kalan jako vesel, ker njegovega sina Lava ne maraš za zeta.“

„A, tako, tako?“ je hlastno povzel Emerencijanin brat. „Veseli ga? Glej, glej! Veseli ga, da sem spokal njegovega Lava? Ha, ha, hm!“

Pomislil je malo in nadaljeval: „Veš kaj, ljuba sestra? Ej — zdaj bi pa Lavu nalašč dal Dano! Saj Kalanov sin ni tako napačen fant! Ali bi debelo gledal stari filister Žiga!“

„Zdaj Lava menda ne bo tako izlepa blizu, dragi brat!“

„Je že res. Toda, ako bi zasnužil iznova — jaz ga ne bi odklonil. Za Dano pa še ne vem.“

Ko sem zvedel to pri gospodični Emerencijani, sem bil tako vesel, da bi bil kmalu njo objel in poljubil, ne pa ljubice.

„Takoj jutri pojdem zopet v snuboke!“ sem obljubil navdušeno.

„Ne, počakajte vsaj teden dni!“ mi je svetovala teta. „Drugače utegne Janko kaj zasumiti.“

„Cel teden?“

„Pričakovati kaj prijetnega, je mnogokrat slaje nego uživanje samo,“ je odvrnila modra teta.

Podal sem se in počakal. Lepega majnikovega dne sem privlekel zopet cilinder pa frak na sveži zrak in se odpeljal proti Dolinarjevini. Moj oče je bil čisto zadovoljen; zvedel je bil, da je Dana izborna gospodinja in kuharica ter zna zlasti divjačino pripravljati tako okusno, da bi skominalo celo angelce v nebesih.

Dan je bil izredno krasan. Vsa priroda se mi je zdela pravkar oprana kakor za velepraznik. Moje ljubljene gore je ogrinjal zagoneten srebrnat pajčolan. Pod njimi so modrikasto temneli daljni gozdovi in gaji, jelovina in dobrava. Po jasnih poljanah so se gibali kmetje. Svetlo so beleli njih zavihani rokavi in se lesketale rene konjskih oprav. Razposajen veter je valoma božal in česal zeleno rž in visoko travo. Vse je trepetalo in igralo v jarki veseli luči. Naglo sta vozila gizdava konja in venomer hrzala od veselja. Dospeli smo. Vrabci na stari lipi so čivkali kakor obsedeni.

Gospod Dolinar je ležal v postelji. Držal se je sila resno. Bil je nenavadno rdeč, sicer pa se ni bil izpremenil prav nič. Pomolil mi je desnico in mi jo stisnil krepkeje, nego je pričakovati od bolnika.

„Km . . .“

„Že vem, že vem, mladi gospod! Prosim, kar odložite in sedite tukaj k meni v naslanjač! Veseli me, da ste tako vztrajni. No, jaz sem moral snubiti

Jelko celo trikrat. Prava ljubezen čaka tudi devet let. Kar se tiče vaše snubitve, moram reči, da sem se premislil. Moja Dana početkoma ni hotela kar ničesar slišati o vas. Ali nisem ji nehal pri-govarjati. In naposled se je dobro pokorno dekle zaljubilo iz same ubogljivosti v vas. Bodite kar brez skrbi! Prosim, izvolite tamle pozvoniti.“

Rad bi vedel, kakšen je bil moj obraz ob njegovih besedah. Jecljal sem nekaj o večni hvaležnosti, o neizmerni sreči . . . Pozvonil sem. Prihitela je hišna z nosom, ki je veselo silil v oblake in kričal: „Hura!“

„Pokličite gospodično!“ je velel graščak.

„Ljuba hči,“ je dejal svečano, ko je prišla moja ljubica, vprašam te: „ali hočeš biti v kratkem donna Dana Kalanova?“

Skočila sva skupaj, se objela in poljubila po vseh pravilih goreče ljubezni. Zdelo se mi je pa jako čudno, da se briga Dana tako malo za bolnega očeta. Gledala ga je docela mirno in ravnodušno.

„Kakor izvolite videti, je moja hči jako pokorna, vsa drugačna, nego je bila moja rajna Jelka. Bodita srečna! Dana, zdaj pa daj napreči našo najlepšo kočijo in se odpelji po gospoda Žigo Kalana! $\frac{x}{x}$ Povej mu, da sem nevarno bolan in da bi rad še enkrat z njim govoril o nujni stvari! Gospod Lavo ostane pri meni.“

Hči ni niti trenila. Posloвила se je čisto hladno-dušno. Čudno!

„Zdaj je treba pridobiti še vašega gospoda papana,“ mi je dejal moj bodoči tast. „To bo malo teže. Mož je sila trmast in misli, da mora obveljati vedno njegova! Da si olajšamo delo, sem se naredil hudo bolnega, veste. Pa mi ni nič, ha ha! Nič se ne bojte! Nekaj časa bo seveda ugovarjal, dolgo pa ne!“

Tedaj sem razumel, zakaj se Dana ni bila prav nič razburjala zaradi očetove bolezni. Z dvorišča je oddrdrala kočija.

Smejala sva se oba. Pogovarjala sva se o gospodarstvu, o političnih razmerah, o čudovitih uspehih balkanske zveze, o lovu . . . Kmalu sta se pripeljala Dana in moj oče.

„Moj Bog, ali je mogoče, dragi moj Janko, da nas boš moral zapustiti?“ je basiral moj oče in gledal prijatelja prav milo.

„Kakor bo božja volja!“ je odvrnil bolnik s slabim glasom in mu ponudil roko. „Izvoli sesti, ljubi Žiga!“

„Kolikokrat, Janko, sem te ukanil tam za mejo! Odpusti mi dragi prijatelj!“

„Ti mene? Ti že mene ne, Žiga! Jaz tebe. Poglej, najmanj polovica te nagačene divjadi in zverjadi je iz tvojega lovišča. Prosim te, nikar mi ne ugovarjaj! Zdravnik mi je strogo prepovedal

vsako razburjenje. Toda zdaj urediva nujno stvar. Tvoj Lavo in moja Dana bi se rada vzela. Jaz odobravam njiju zvezo. Kaj pa ti?"

Moj oče je zamišljen pogledal po sobi, okrašeni z napaženo divjačino.

„Ne bodi trdosrčen, dragi Žiga!“

„Naj pa bo, no, v božjem imenu!“ je privolil moj papa. „Posledice pa naj si pripišeta sama sebi!“

„Brez klavzule ni nič,“ se je nasmehnil Dolinar. „Dana, pojdi in priredi vse potrebno za gosta!“ Moja izvoljenka je odšla.

„O čem se bova prepirala pa poslej, ko ne bo več lovske meje, Janko?“

„O, že najdeva kaj primernega!“ je odgovoril Dolinar skoraj veselo. „Prej si trdil, da si me večkrat varal tam ob meji.“

„Seveda sem te. Vsako leto sem pobasal najmanj po enega srnjaka, ki sem ga ustrelil na svojem, našel pa na tvojem.“

„To priznavaš zdaj, ko vidiš, da me snubi bela žena!“

„Priatelj, ne tako!“ je rekel moj oče z ginjenim glasom. „Ne umreš nam še tako kmalu, ne! Tako si lepo rdeč, da je kaj!“

„Kap mi preti, kap!“ je tožil bolnik in nervozno migal z dolgimi brkami.

„Vroče ti je, ko si tako ves zadudan v postelji.“

„Vidiš ljubi Žiga, že zopet nasprotuješ! To je tvoja stara navada. Naposled boš celo trdil, da bom mogel zalezovati še gamse? Zdravnik je dejal, da me utegne umoriti prva vznemirjenost. Razburjam se pa s posli in drugimi toliko, da bi moral pravzaprav najmanj že dva meseca ležati v grobu.“

„Odpusti mi, ljubi Janko, ako sem te žalil!“

„Tako govoriš, ker si misliš: ne dražimo ga, saj bo sitneža kmalu konec!“

„Tega si pa res ne mislim!“

„Že zopet! Oporekati moraš vedno. Protestant! Ne prerekam se rad, ali eno moram poudarjati: ti meniš, da moraš imeti vedno samo ti prav. Toda prav imam večinoma jaz, dragi Žiga! Včasih si naravnost neznosen. Ako ne bi bil moj prijatelj, sploh ne bi občeval s tabo, trma trmasta, svoje-glava!“

„Saj je dobro, ljubi Janko, ti imaš vedno prav!“

„Vedno? Ali sem rekel vedno? Večinoma, tako sem dejal, pa nič drugače ne. Ali boš vesel, ko se iznebiš nadležnega soseda!“

„Nikakor ne, ohranim te v najblažjem spominu!“

„Potemtakem . . . ali misliš, da bom moral res že — fiiit! — preko velike meje? O ne še, Žigec! Ne še! Vidiš, zopet imam jaz prav, jaz, jaz!“

In gospod Janko Dolinar je skočil v hlačah in nogavicah iz postelje v suknjo in copate in se postavil čil in zdrav pred začudenega prijatelja.

Vsi smo se smejali in židane volje odšli v obednico. Kmalu so jeli pokati šampanjski streli. Očeta sta se pikala in ubadala neprenehoma. Moj oče je naposled izdal, da je vedel že prej, kakšna je prijateljeva „bolezen“. Dana je bila v hudi zadregi; bala se je strašnih posledic. Naposled sta se pobotala čudaka in prijateljsko priznala, da sta uganjala oba šalo in zafrkazen ter da sta imela na konca koncu pravzaprav 'obadva prav.

Ono leto so uživali naši jerebi lovopust tudi jeseni. Donna Dana in jaz sva jo popihala meseca septembra na ženitvovanjsko romanje.

DRAGA KLJUNAČA.

Na jablani zunaj je lepega popoldne prepeval vesel ščinkavec poskočne pomladanske kadenca, v svoji še vedno zakurjeni sobi pa je napetolici gospod Igor Duhek marljivo snažil svojo lenkestrovko. Njegova gospa Olga mu je brala z odločnega, skoraj srditega obraza, da namerava krvoločni mož nekaj strašnega.

„Kam pa pojdeš, ljubi Igor?“ ga je vprašala mlada gospa z dražestnim, porednim nasmehom.

„Na kljunače!“ se je odrezal gospod Duhek moško in na njegovem obličju se je videla uporna energija neustrašenega junaka, ki je vaje kljubovati vsaki nevarnosti ter živi večinoma o lovu. „Na kljunače! Kam pa drugam, Olga, zdaj, meseca marca? Prišle so latinske nedelje in doletele so sloke. Lov na kljunače je najlepši pomladanski lov.“

Gospod Igor Duhek je bil po svojem trdnem preverjenju eden največjih kljunačarjev vse kul-

turne Evrope. Natanko je bil pozimi prebral vse, kar pišejo Diezel, Czynek in Hoffmann o slokah, Deinert pa o streljanju s šibrami.

„Na kljunače?“ je dejala gospa Olga skoraj pomilovalno. „Pa menda že spet ne bo nič!“

Te besede gospodu Duhku niso bile prav nič po godu. Prinesel je bil že marsikaterega zajca domov in marsikatero jrebico.

„Ne prerokuj mi tako žalostno!“ jo je zavrnil s svarečim pogledom. „Ne da bi me izpodbujala, mi že vnaprej hočeš greniti zabavo!“

„Preganjaš jih že tretje leto brez upa zmage,“ je rekla mirno.

„Res je, smole sem pridelal več kakor vsi slovenski lovci skupaj,“ se je zagovarjal gospod Duhek. „Toda letos — letos bo druga! Novega lovskega variha imamo in kupil sem si drugega psa. Moj Lajoš leti ko Turek, kadar se mu najbolj mudi. In kakšen nos ima! Vobče je izredno nadarjen. Malo manjka, pa bi govoril oba deželna jezika!“

Zadovoljno je pogledal potuhnjeno mežečega psa, ki ga je bil kupil za sto in petdeset kron.

„Morda bi ga celo naučil fantazirati latinski?“ se je hudomušno zasmejala gospa Olga.

„Konec debate!“ je predlagal gospod Duhek. „Kaj se vtikaš v reči, ki o njih ne razumeš ničesar!“

„Ti se boš lepo imenitno zabaval na lovu,

jaz bom morala pa sama čepeti doma. Ah!”

„Ah, ah! Pa obišči prijateljico, gospo nadsvetnikovo!”

„S svojim starim klobukom?” je zateglo odgovorila gospa Olga in komaj zakrivala svoje veselje, da je njen Duhek sam zasuknil pogovor tako, kakor si je želela natihoma.

„Tvoj lanski klobuk je še vedno dober. Saj bo tako kmalu treba slamnika.”

„Lepo te prosim, Igor, kupi mi novega! Sto kronic! Kaj je to?”

„Kaj je to? Sto kron je dandanes kapital, ljuba Olga! Stari Rothschild je posojal državam milijone, pa je nosil svoje cilindre po deset let. Sedanja denarna kriza . . .”

„Ne privoščiš mi niti novega klobučka?” mu je očitala mlada gospa jokavo in dodala patetično: „Ooo . . . Taka je tvoja ljubezen, Igor!”

„Klobuk pa ljubezen! Logika dolgih las!”

„Čemu pa hodiš na lov, ako je taka draginja?”

„Treba je, da se malo porazvedrim, malo poizprehodim. Saj varčujem in skoparim, kar le morem. Lani je ponujal kavalir tisočinpetssto kron za odstrel enega samega jelena —”

„Pa bi šla midva lepo skupaj pod Tivoli ali po Večni poti in domov grede kupila par kljunačev v prodajalnici.”

„Kaj? Kupila? Olga, Olga! Pravi lovec strelja

svojo divjačino sam! Kdor kupuje pri divjinarju, je žalostna tarča neslanih dovtipov. Ali bi rezgetala vsa naša lovska družba, ako bi zvedela kaj takega o meni! Po mojih žilah se pretaka kri pravega lovca!”

Gospa Olga je vzdihnila in odšla. Kljunačar Duhek pa se je napravil in oborožil, kakor bi nameraval iti pomagat balkanskim bratom. Na rjavo domačo obleko je oblekel sivo lovsko opravo z zelenimi našivi, obul dvoje nogavic in dobro namazane škornje, poveznil lovski klobuk z gamsovo brado malo po strani, opasal pas s tridesetimi naboji kljunačnikov ali dvanajstakov, spravil lovski in orožni list, shranil v oprtniku zalogo delikates in alkohola, opasal paradni lovski nož, velik kakor handžar, obesil gorak muf okoli vratu, vzel lepo gravirano puško pa pasji bič in se nemudoma odpeljal proti lovišču.

V vaški krčmi ljubljanske okolice ga je čakal novi lovski čuvaj Lorenček Pokalica, suh in uren kakor hrt. Podjetni Pokalica je bil svoje dni sloveč divji lovec in zankar ter je, s sajami ozaljšan, uspešno nagajal orožnikom in gozdarjem. Jesti je znal ko zmaj, piti ko povodni mož, govoriti pa kakor jezični dohtar.

„Ali jih bo kaj, Lorenček?”

„Gospod, bodite kar brez skrbi!”

Pozno popoldne sta odrinila dalje, ko se je

solnce že bližalo zapadnim goram. Radostno so žvrgoleli nevidni škrjančki nad bujnozeleno ozimino in še žoltorjavimi travniki. Metulj rumenjak je veselo plul v rahli sapi, ki je šumela v suhem listju po hrastih in gabrih ter sipala zlat prah od leskovih abrankov. Jasni, topli predpomladanji dan je skoro navdušil gospoda Duhka s svojo nežno mlado krasoto. V vlažnohladnem gozdu se je oglašal drozg; v golem grmovju je prepeval zaljubljen kos. Žolna je bobnala po trohlem deblu, odletela, se smejala na glas. Na visokem boru je telovadila veverica, gozdni bajac. V zatišju je iz bukovega listja na tleh plaho gledalo prvo zelenje. Pot je vodila zopet iz hoste. Zrak je bil čist, prozoren.

Gospod Duhek si je domišljjal, da je prav dober pesnik. Malone vsi tovariši so hvalili njegovo pesem, ki jo je bil že meseca januarja posvetil kljunačem, in ki se je pričenjala:

Oculi . . .
že so prišli,
ali pa tudi ne,
saj ne poznajo pratike!

„Lepo je zdaj, kajne, Pokalica?“ je dejal Lorenčku. „Kako prijetno diši tod okoli! Pomlad je pa res nekaj posebnega!“

„Pomlad je najlepši letni čas, ker ni nobenih muh in nobenih komarjev,“ je kimal modri Po-

kalica. „Pa tudi preveč vroče ni. Diši pa tistile gnoj tako, vreden je svojih . . .“

„Tako se ne govori, Pokalica!“ je ustavil gospod Duhek prozaičnega možaka. „Zdaj vendar ne bova pretresala gospodarskih vprašanj? Ne bодite vendar tako . . . tako čudni, Pokalica, in ozrite se včasi nekoliko naokrog! Pravi lovec mora zdaj-pazdaj tudi malo občudovati lepoto matere prirode, ne pa kar tako tja v en dan bezljati za divjačino!“

„Lepo je, pa mehko pot imava in hodiva kakor po samih poticah in kolačih,“ se je radoval Pokalica, se ustavil, pogledal na okoli in vlil ploho brinovčka vase. Obrisal si je trde brke z rokavom, zacmakal in nadaljeval: „Pa res, gospod, lepo je pomladi. O da bi bil sneg tam na gorah cukar, oblaki smetana, luže pa kofe, potlej bi bil pa babji paradiž na tem svetu!“

Zavila sta zopet v gozd in obstala ob robu precej velike jase; onkraj goljave je temnel dolg jarek, poln rumenkaste stoječe vode. Gospod Duhek si je otrl pot s čela in se okrepčal s konjakom. Potem je nabil svojo dvocevko in se skril ob gozdnem robu. Mirno je sedel pes za njim; nekoliko na desno, za bukovim deblom, pa se je postavil Lovro.

Solnce je zašlo; še je pel drozg in drugi ptiči. Polagoma je orumenelo zapadno nebo. Mračilo se je; iz sosedne vasi je prizvanjal trudni

večerni zvon. Na nebu je zatrepetala večernica.

Vse je potihnilo v gozdu . . . Zdajci pa je priplula nad brezlistnimi cvetočimi jelšami senca. Hitro so zamahovala temna krila in gozdno tihoto je prekinil glas krilatega snubača: „Kvarr . . . psit-psit!“

Gospod Igor Duhek je razburjen vzdignil puško in sprožil. Kmalu nato se je pregrešil s kletvinami. Kljunač je izginil popolnoma cel in zdrav.

„To je pa res čudno!“ se je jezil gospod Duhek. „Tako lepo je letel! Zadel sem ga prav gotovo, to je enkrat ena. Vraga, ta kljunač mora biti železen! No, zato pa —“

Že je priletela druga silueta. Gospod Duhek je sprožil levega petelina, tajinstveni ptič pa je švignil visoko čez jaso.

„I, kaj je vendar to?“ se je jaril strelec. „Ne prime se jih nobeno zrno! Komaj bi bilo, da bi metal bombe vanje! Glavo grem staviti in še klobuk po vrhu, da sem ga pogodil . . . Ti kljunači so neumrjoči . . . Kaj? Tiho! Tiho, Pokalica!“

Poslej dolgo ni bilo nobenega kljunača več. Psu Lajošu je bilo dolgčas, ker ni imel ničesar opraviti. Oprezno se je odtihotapil v grmovje, da bi lovil na svoj račun. In res je kmalu vzdignil — zajca.

„Lajoš, Lajoš, pspsp!“ ga je vabil gospod

Igor Duhek. „Lajoš, fej te bodi! Pusti zajca! Fej! Niti iskre sramežljivosti nima ta hinavska mrha pasja! Škoda, da je tako talentirana! Oh, če bi mogel, bi dal kanaliji brco treh atmosfer!“

Razuzdani Lajoš pa se ni zmenil za gospodove pritožbe. „Jej, jej, jej!“ je zacvilil, kakor bi ga kdo živega drl s pilo. „Jav, jav, jav!“ je lajal in planil kakor dobro z lojem namazan blisk za dolgouhcem in ga podil proti jutrovi deželi.

„Gospod —“

„Molčite!“

„Ne zamerite, gospod —“

„V imenu postave, molčite!“ je rotil gospod Duhek svojega lovskega sotrudnika.

Pokalica se je čudno namrdal in se ni več ganil. Hladna sapa je pihala iz mečave in šumela v rjavih hrastovih listih, ostankih lanske jeseni... Nad jarkom je čukal čuk: „Kuvit! Puhu, puh!“

„Oh, gospod, vaša —“

„Kaj sem vam rekel, Pokalica?“ se je otresel gospod Duhek na čuvaja. „Kaj govorite zmeraj, kakor cigan na sejmu! Gospod, gospod! Molčite vendar enkrat! Kljunači niso gluhi, kakor se zdi nemara vam. Kakšen mož in lovec ste pa, da venomer klepetate kakor stara baba. Pojdite rajši regrat nabirat!“

Lorenček je debelo gledal in se v mučni zadregi popraskal za ušesi.

„Tudi frizirati se vam ni treba zdaj!“ ga je nahrulil razjarjeni gospod, od jeze ves zardel. „Škoda, da niste prinesli še velikonočne raglje s sabo in velike metle, da bi laglje odganjali kljunače! Bodite no pametni!“

Težko je zadržaval Lorenček smeh; brki so mu lezli vedno bolj vsaksebi.

Zopet je bilo vse tiho . . . Že se je gospod Duhek naveličal čakati in hotel oditi, kar sta se pojavila dva kljunača, si nagajala, koketirala. Vneti lovec Duhek je naglo dvignil puško in pritisnil na oba petelina zaporedoma.

Cek! Cek!

„Kaj je to?“ je začudeno vprašal gospod.

Lorenček se ni premaknil in je molčal kakor mumija.

Osupli strelec je pregledal puško in razkačen zamahnil z roko.

„Zakaj me niste opozorili, da sem pozabil zopet nabiti puško?“ se je zadrhl nad Pokalico.

„I, saj sem hotel, gospod!“ se je branil Lorenček. „Gospod, trikrat sem se zaletel, da bi vam povedal: Gospod, puška je prazna! Pa kaj, ko mi niste dali do besede!“

Nočilo se je. Ves upehan, zasopen in blaten se je vrnil zlahtni pes Lajoš, kakor bi bil pritekel za ekspresnim vlakom iz Carigrada. Bližal se je

s pohlevno privitim repom in milo cvilil že vnaprej, da bi zbudil usmiljenje in si ublažil kazen.

„Kakšen je okoli gobca!“ je dejal bistrooki Pokalica. „Gospod, pohrustal ga je, zajčka!“

Zažvižgal je Duhkov pasji bič in Lajoš je popeval žalostinke.

„Nate dve kroni, Pokalica!“ je izpregovoril gospod Duhek po kratkem, toda mučnem premišljevanju. „Ako vas vpraša kdo izmed naše družbe, mu pa recite, da sem ustrelil dva kljunača. Z Bogom!“

„Hvala lepa, gospod, hvala lepa! O, gospod, za dvoje kron se zlažem tudi za štiri kljunače!“

Ko se je pripeljal gospod Duhek v predmestje, je plačal fiakarju in šel peš dalje. Na ogalu je mignil podvorniku v modri bluzi in rdeči kapi.

„Nate pet kron in oprtnik! Kupite dva lepa kljunača in mi ju v oprtniku prinesite v onole gostilnico. Pa le hitro!“

Podvornik je odhitel, prihitel, prinesel kljunača, račun in eno krono v zapuščeno prazno krčmo, kjer je čakal gospod Duhek.

„Tukaj imate dve kroni. Pa molčite!“

Gospod Duhek je izpulil kljunačema belorjava perca iz peruti, si zataknil to lovsko trofejo za klobuk in obesil oba ptiča v usnjate vislice nahrbtnikove. Moško je stopal triumfator po ljubljan-

skih ulicah in se šel kazat svojim prijateljem, stalnim gostom večje gostilnice. Tovařiši so mu čestitali, ga občudovali in mu zavidali lovsko srečo. Plačal je tri butelje.

Doma je vrgel kljunača v kuhinji na mizo in se preselil v drugo obleko. Ko je hišna odnesla umazano lovsko opravo, je jel pripovedovati gospe Olgi na dolgo in široko, koliko je trpel v trnju in blatu.

„Lahko je zadeti kljunača ob ugodnem vremenu, ko se oglašja in leta mirno, počasi, naravnost. Ali danes je pihal precej močan veter in sloke so švigale naglo, nemo in prenizko. Tedaj zadene dolgokljuna le malokateri strelec.“

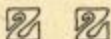
Tudi gospa Olga je čestitala spretnemu lovcu. Kar je prišla hišna in prinesla bel listek. Gospod Duhek ni slutil nič dobrega.

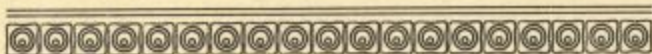
„Gospod, tale papir je padel iz suknje!“

Srečni lovec je hlastnil po listu, ali že ga je prestregla gospa Olga, mignila hišni, naj gre, in brala na glas: „Račun. Dva kljunača po 2 kroni... 4 K. Plačano...“

Gospod Duhek je bil poražen. Najrajši bi se bil pogreznil skozi tla na drugo stran zemlje, v kakšno revstavracijo. Davila ga je taka zadrega, da je karagal... Milosrčna soproga mu je obljubila večno molčanje o računu.

Že drugi dan je imela gospa Olga eleganten nov klobuk, da so od zavisti pojemale vse njene najboljše prijateljice. Gospod Igor Duhek pa je poslej neutegoma sežgal vsak račun o divjačini, ki jo je ustrelil v prodajalnici.

VESELEGA KLJUNAČA ŽALOSTNI ROMAN.

Reminiscere
kljunačev raj prične.

Reminiscere, na kvatarno nedeljo, 3. marca o polusedmih v večernem mraku je izbruhnila moja prva ljubezen. O zlatorumena glorijska, o purpurna radost!

Bil je hudo lep dan. Vse je oznanjalo vrnitev pomladi z devetmesečnega dopusta. Ptici so peli Stvarniku zahvalnice, kakor so jecljali nepotrjeni pisatelji v svojih šolskih nalogah; v resnici pa so krilati kajoni le tek mali in se poganjali za ljubice. Sami vase zaljubljeni titularni pesniki so verižili takoimenovane verze in v potu svojega obraza zastonj molzli vsak svojega impotentnega Pegaza v zraku. Mlačen jugozahodnik je zibal gole veje rjavočrnega gozda. Ko je ugasnil dan, sem se letel izprehajati.

Nikdar ne bi verjel, da se more pameten

mladenič zaljubiti na prvi pogled — in sem se vendar, pa še kako!

Ob Mokrem jarku sem prvokrat srečal gospodično Slokano. Prifrčala devica rajske je lepote. Na ovinku sva se sladko zadela s perutnicami in prešinilo me je, kakor stotero električnih isker. Omamilo me je tako prijetno, da sem bil kar ves trd! Toliko da nisem znak telebnil v goščavo. Ko sem se zavedel, sem takoj švignil za njo.

„Pardon, gospodična, oprostite mi, da . . .“

„O — prosim, prosim!“

„Dovolite, da se vam malo predstavim: Kri-latnik, mladenič in doktorand.“

Tudi ona mi je imenovala svoje ime. Nedolžno koketni pogledi njenih velikih črnih oči so me zadeli in prebodli ko šibre nevarnega lovca.

Čisto zmeden od samih čudnih občutkov, pišem kar tako tja v en dan, saj mi ni nič ne do slave, ne do honorarja. Zdi se mi, da imam v srcu zalogo dinamita, ki bi se silno rad razletel, pa ne more . . .

Za gabrovim grmom je sedel paradni nedeljski lovec Rekordavzar in mirno užival krasni večer, štruco in salamo. Bog živi vse take lovce! Izpreletavala sva se brez skrbi. Gospodična Slokana mi je tožila, da se privatno pripravlja za maturo in da ima peklensko sitno guvernano. Ta

stara učenost se piše Švigašvaga in je zagrizena nemškutarica.

Pritepel se je cel roj Slokaninih častilcev, med njimi tudi roué baron Grillenkitzler. Naglo sem bunknil tega zaljubljenega invalida v zani-karni koš in odgnal tudi vse druge vsiljive občudovalce.

Ko sem spremljal gospodično domov, sem jo vprašal proseče: „Ali smem upati, da jutri —“

„Jutri že ne,“ je odgovorila sramežljivo. „Morebiti drugo nedeljo. Med tednom sem žalibog pod kuratelo puste guvernantе Švigašvage ali pa moram z mamico.“

Gospod Rekordavzar je izgubil v grmovju svoj notes in svinčnik. Kakor nalašč zame. Tako j sem jel beležiti zgodovino svoje prve ljubezni.

Oculi —
prišli so vsi.

Prvi rendez - vous!

Rekordavzarjev svinčnik je mnogo preslab, da bi mogel verno in vredno opisati vso tajnovito sladkost najinega prvega sestanka!

Kako počasi je potekal teden! Naposled je vendar prišla tretja postna nedelja Oculi. Komaj sem čakal, da je zatonilo solnce. Na zahodu so žareli oblaki pod bledo modrino. Gospodična Slokana je priletela točno o polusedmih. O kako krasno

je, švigati z mladim dekletom brez aeroplana po zraku! Izprva sva letala nemo nad otemnelimi holmi, potlej pa sva se pogovarjala dokaj živahno.

„Poglejte no, gospod doktorand, kako mično zardevajo koče prijazne vasice! In razorane njive so tako lepo violetnorjave, kakor čokolada, katero jem tako rada, kadar sem prehlajena.“

„Jaz imam pa takrat rajši malo borovničarčka ali pa tudi par kapljic tincturae opii simpl.“

„Kako pa mislite o balkanskem vprašanju, gospod doktorand?“

„Turek je zmeraj na dilici, naj se obrne, kamorkoli hoče. Turki so čuden narod: bijejo se kakor levi in beže kakor zajci. Njih zmešnjava je tolika, da se po vsaki večji bitki srdito prepirajo, kateri general je prvi pokazal podplate. Dobro so jih potegnili Slovani že večkrat: to imenujemo taktično potezo.“

Tako prijetno in modro sva se pogovarjala z gospodično Slokano. V gaju so piskali otroci na piščali; ta godba se mi zdi tem prijetnejša, čim dalje je od mene. S polja so se vračali krepki Janezi in visoko izpodrecane zale Micke, se gledali zaljubljeno, se smejali, cvilili in ukali in se slovesno pridušali. Midva pa sva ponavljala Slokanino francosko lekcijo: Le bois — gozd; le corbeau — krokar; le renard — lisjak; jurer — priseči...

Tedaj je ustrelil nadležni Rekordavzar čisto nepričakovano kakor deus ex abrupto.

Prvi trenutek se je gospodična Slokana prestrašila, toda kmalu se je zasmejala: „Danes pa ne je salam.“

„Nič se ne bojte, gospodična!“ sem pristavil hitro. „Ta nedeljski lovec zadene kvečemu planko na kegljišču. Ga že poznam.“

Pomalem je začelo deževati. Spremil sem jo domov, pa le do veže.

„Kdaj se vidiva zopet?“ sem prosil.

„V sredo. Guvernanta Švigašvaga pojde v kinematograf, mama gredo pa tarokirat. Prej ni nič. Mama imajo svoje kaprice. Lahko noč.“

„Proti kapricam se bojujejo celo klasični bogovi brez upa zmage,“ sem vzdihnil in debelo gledal za njo. Potlej pa sem se požuril v kavarno „Pri zadnjem ficku“. Tam imam kredit. Lepo na gorkem sem užival v spominu prvi sestanek vedno iznova z ruskim čajem in slabo ponarejenim rumom.

Slokana se mi zdi pravi biser med mladimi slokami. Ali vse, kar je res: ne morem trditi, da je lepotica prvega razreda; vendar je tako ljubka in pikantna, da se je kar ne morem nagledati. Njene mile biserne oči so črne kakor noč. Da, v teh velikih očeh sanja čista duša nepokvarjene sloke nedolžne sanje. Ako bi hotel vredno opisati vso njeno dražest in nežnost, bi moral živeti tako

dolgo kakor sam Metuzalem. Moje srce je patološka uganka; najbolj je še podobno ribniškemu rešetu, ki je polno luknjic. Diana, pomagaj, v moji ubogi glavi je vse narobe! V sredo razodenem Slokani ljubezen. Bog daj vreme!

Sreda, 13. marca.

Davi je malo naletaval sneg, potlej pa je bilo krasno predpomladansko vreme. Toplote smo imeli malone 8° C. Zimska suknja mi je bila skoraj pregorka, vendar nisem zastavil nje, ampak novo pomladansko obleko; zaljubljen fant mora imeti vedno kaj denarja. Imenitno so peli drozgi pa ščinkavci. Mnogo naših prijateljev in znancev je odpotovalo dalje . . . Težko sem čakal, da se podaljšajo gozdne sence.

O nepozabni dan, trinajsti marec, device Evfrazije dan!

Ko je priletela gospodična Slokana, sem se jel tresti, kakor raca na vodi. Bal sem se, da me ne bo marala. Jecljaje sem ji razodel, kakšni razbeljeni občutki me tarejo, odkar sem zagledal njeno zornomilo milozornost.

In našle so se najine oči, našli sta se najini srce v harmoniji vseh harmonij.

„Psit . . . psiit!“ je šepetala Slokana. Ti dve besedi sta iz davnodavne internacionalne staro-

kljunaščine in pomenita blagorečno: „Ljubim vas — — govorite z mojo mamico!“

In zdaj sta se našla tudi najina kljuna. O — kako je bilo dobro! Saprlot — prvi poljub je pa res nekaj posebnega, pa reci kdo, kar hoče! Slokana je malo zardela, kakor se spodobi ob taki priliki; potem sva letala nad Mokrim jarkom.

Nebo je opregala tančica prosojnih oblačin, obsevanih s čudovito večerno lučjo. Na zapadu, kjer je bila izginila velikanska pomaranča za gorami, tam je gorelo in zlatelo. Polagoma so zamirale in temnele lepe barve in pepelasti oblaki so ležali nad zemljo ko trudne pošasti.

Zavila sva v eleganten restoran ob ribniku. Naročil sem buteljo boljšega pa dve veliki porciji polžev z okisanim nastrganim hrenom. Ondi je bilo precej drugih gostov; ob delavnikih se tukaj ni treba bati nobenega pustega čevljarja ali čemerne krojača, da bi zijal, kako se goste njegovi dolžniki, in jim kvaril zdravi apetit in jim zgago delal s svojim kislim obrazom.

„Draga Slokana, kaj pa baron Grillenkitzler?“

„Oh, ga ne bi marala, če bi bil zlat od kljuna do repa. Mama ga pa hudo, hudo čislajo.“

„Kaj pa tvoja mama, ali so kaj zelo sitni?“

„No, tako, včasih že. Kakor jih prime. Veš, ljubi Krilatnik, nobel so pa res, nobel. — Zajtrkujejo šele ob enajstih. Izprehajat se letajo le okoli

graščin in doma nosijo le židane copate.“

„Naj bodo še tako nobel in še tako hudi, ljuba Slokana, v kratkem te zasnobim. Vidiš, ljubim te tako ognjevito, da te vzamem navzlic vsem zaprekam in tudi kljubu strašni denarni krizi.“

Zavita v mojo pelerino, sva sedela na klopi, motrila zagonetne sence bližnjega gozda in lizala bonbone zoper kašelj. Bila sva neizmerno srečna. *C' est l' amour!*

Na nebu je trepetalo vedno več zvezd in ljubica se je pritiskala vedno bolj k moji topli kamižoli.

„Guvernanta se kmalu vrne iz kinematografa,“ se je domislila iznenada. „Zdaj moram pa kar naglo domov, če ne, bo treba še na polenu klečati!“

Le prekmalu nama je zaklenkala bolnozeleni ura ločitve. Nobene minute nisem hotel zadrževati mile ljubice, ker dobro vem, da klečanje na polenu ne veseli nobene pametne punce. Poljubila sva se medpotoma najmanj dvajsetkrat smotrovito in z občutkom, potem pa sva letela vsak v svojo posteljo.

V bližnji vasi so se ženili in možili mački in mačke. Grdo so muzicirali vso noč, jaz pa sem snoval načrte za prihodnjost. V soboto, na svetega Hilarija dan, si izposodim cilinder in pojdem snubit.

Sobota, 16. marca.

Solnce je izšlo natanko po astronomski pratiki ob šestih in štirinajst minut. Osnajil sem svoje bele rokavice z bencinom in urejal misli in besede za Slokanino mater, gospo Slokavko. Njena vila stoji ob gozdnem robu v gostem rakitovju. Gospa Slokavka živi ločena od svojega moža, potepuškega zapravljivca.

Proti enajstim sem se zaletel v hišo svoje ljubice. Ne da bi koga srečal, sem prišel pred kuhinjo. V veži sem slišal iz salona pogovor in sem ga stenografiral na manšete.

„Ah, gospa baronovka,“ je tožila Slokanina mati, „kakšen križ je dandanes s posli! Lani sem imela prismuknjeno krščenico Nežo, ki je letala vedno v cerkev in javno prodajala pobožnost na drobno in na debelo, skrivaj pa je imela butara zaljubljena troje nezakonskih jajec z lahkomiselnim godcem!“

„Moja Meta tudi ni nič boljša,“ je dejala baronica Grillenkitzlerjeva, svakinja mojega tekmeča. „Javno leta za vsakim vojakom, kakor pes za zajcem, skrivaj pa pobija lonce, skleda in vaze, kakor bi bilo uničevanje posode edini poklic dobre kuharice.“

„In kaj mi je naredila šele Urša, Urša, ki je prišla za Nežo semkaj služiti! Toda, preden se pomeniva dalje, popijva vsaka še čašo kavice! So

eine Kofedra ist doch kein leerer Wahn, je pel že Schiller.“

„Jako ste ljubeznivi, gospa Slokavka!“ se je zahvalila baronica Grillenkitzlerjeva.

„Tedaj dalje! V sredo opoldne sem rekla naši Urši: Uršula, sem rekla, danes ob štirih pride gospa Lačenpergarjeva k nam v vizite. Ko jo zagledaš, ji reci: Poljubljam vam roko, milostna! Takoj javim naši gospe, da ste izvolili priti. In zapomni si Uršula in skuhaj danes kavo že ob treh, zakaj gospa Lačenpergarjeva ima tako obširen in hud želodec, da prenese pet čaš kave in dve skledi sladke smetane sama za malo južino. Tako sem rekla naši Urši. Ali nisem govorila natančno? Zdaj pa uganite, baronica, kaj mi je naonegavil ta štor!“

„Slutim nekaj strašnega,“ je odgovorila baroninja Grillenkitzlerjeva. „Grozno sem radovedna.“

„Da. Kdo bi verjel kaj takega. Toda dalje! Gospa Lačenpergarjeva je prišumela kmalu po štirih. Urša, butara in štor, je naglo pustila pomivanje in nagovorila gospo: „Aha, prišli ste nas vizitirat. Precej vas naznanim. Pa — veste, ljuba gospa, drugič pridite malo prej, če hočete dobiti še kaj kofetka pa smetane. Južinali smo že ob treh. Ostalo ni nič.“ Tako je klobasala Urša uršasta, mene je pa kar krč lomil. Komaj sem mogla v predsobo.“

„Kaj pa gospa Lačenpergarjeva?“ se je zanimala baronica. „Držala se je prav kislo, kaj?“

„Ojej — kdo bi to opisal! Urša pa jo je gledala tako debelo in neumno kakor tele nov avtomobil. Užaljena Lačenpergarica pa se je okrenila k meni in zapihala kakor vščipnjen gad: „Kave — ff — pa smetane imam — ff — sama dosti doma.“ Pogledala me je strupeno — pa je odšumela. Kako sem se reva ženirala ob tem mučnem prizoru! Najrajša bi se bila pogreznila skozi parket v temno klet. Izprva nisem mogla ziniti ne bev, ne mev — saj pa tudi ne bi bilo nič pomagalo.“

„Zdaj pride pa spet Uršula na vrsto, kajne?“ se je veselila baronovka Grillenkitzlerjeva.

„Zdaj pa Uršula. Še sem lovila sapo, vendar sem zavpila: „Urša, Urša, kaj si mi spet naonegavila! Tak škandal v moji hiši! V dveh tednih se preseliš od mene, ti pokora grda, ti nadgos, ti . . . Oponašala sem ji vse, kar mi je prišlo grdega in slabega na misel — pojedla je vse. To me je srdilo še huje in v svoji strašni jezi sem ji očitala: „Urša, noben diplomat ni tako neumen, kakor si ti!“ To je bilo pa celo zabiti Urši preveč! In kaj mi je zabrusilo bedasto dekle v obraz? „Gospa, le počasi,“ mi je žujnjala, „če ne, se peljem s prvim tramvajem k okrajnemu sodišču in vas zatožim zaradi diplomata in razžaljene časti!“ Baronica, ali ste slišali že kaj takega?“

„Še nikoli ne. Impertinenca prvega razreda!“

„Akotudi se je kuhala divja jeza v meni, sem se vendar premagala in ji dejala mirno: „Vidiš, Urša, ali vidiš, kako si neumna? Kje pa imaš pričo? Žalitev brez priče ne velja pri sodišču prav nič. In če ti rečem stokrat na dan, da si trapasta kakor diplomat, nimaš prav nobenega dobička od tega in me ne moreš tožiti.“

Dosti mi je bilo tega pogovora. Popihal sem jo domov. Grillenkitzlerica je bila kriva, da sem odgodil snubitev za jutri. Žalostno taščo bom imel, taščo, ki klepeta najrajša o poslih.

Laetare —

glej zaljubljene pare!

Drugo jutro, v nedeljo 17. marca, sem vstal s škrjančki in se letel izprehajat. Nad zahodnimi hribi so rdeli nežni oblački. Še nisem videl nobene vijolice; bledozelena trava je še jako kratka. Na osojah je še mnogo ledu in snega. Na leskah in vrbah vise mačice in abranki. Žabe še spe.

Natrgal sem šopek trobentic, da bi molče trobentale o moji ljubezni. Vrnil sem se domov, pokrtačil izposojeni cilinder in se napotil s šopkom zopet v Slokavkino vilo. Ob enajstih sem potrkal v prvem nadstropju. Bilo je vse tiho. Potrkal sem iznova in stopil v mali salon.

Sobica je bila opremljena z dragocenim po-

hištvom, pa jako neokusno; gospa Slokavka očitno zaničujejo enotni slog. V levem kotu pri vratih je stal rjav klavir. Note na pultu so bile odprte in kazale introdukcijo Beethovnovе Sonate pathétique. Moja ljubica zna prijetno migati po klavirju. Izredno me veseli, da goji klasično godbo in da ne brenketuza kakšnih omlednih valčkov.

Sedel sem precej dolgo in ponavljal svoj snubaški govor. Gospa Slokavka so zajtrkovali kar v kuhinji. Slišal sem jih, kako so sans gène cmakali in vmes godrnjali nad deklo.

„To je slabo znamenje!“ sem se preplašil. „Častitljiva dama bo slabe volje. Toda cilinder je že drugo pot izposojen — nič, le pogumno naprej!“

Nehote sem zabasiral po odprtih notah: „Drum! Trará ta rára? — Drum! trará ta rára? — Drrr —“

Tedaj so se odprla manjša vrata in zagledal sem svojo zlato ljubico Slokano. Bila je že omita in v kikljicah, samo sfrizirana še ni bila. O kako fletkana je bila njena čarobna razkuštrana glavica! Brzjavila mi je par brezžičnih poljubov in izginila. Ti presneta punca, ti!

Kar so zaškripala večja vrata in priracali so gospa mama v veličastni gloriји jutranje toalete. Bili so precej debeli in težki; na nogah so nosili — o, kako nobel! — svilnate copate. Pohajala mi

je sapa in srce mi je udarjalo, kakor bi za stavo mlatili v prsih.

„Kako dobro, da imam cilinder in oprane rokavice s sabo!“ sem si mislil in izpregovoril na glas: „Dobro jutro in dober dan vam nakloni spoštovana Diana in vsi drugi prijazni svetniki!“

Ustavila se je pred mano. Glas mi je trepetal pričo nenavadne noblese in elegance te dame, ki je dišala par metrov naokoli po pačuliju. Vendar sem se osokolil in nadaljeval:

„Milostna, poljubljam vam copate! Sveti Hubert pa sveti Frančišek vam pomagajta, da bi imeli vsekdar izboren apetit in vedno poln krof in da bi bila vaša cenjena senca zmeraj bolj okrogla in široka, amen!“

Lepše nisem mogel govoriti. Prijazne besede niso nikoli od muh. Tudi na ozlovoljeno gospo Slokavko so vplivale blagodejno in narkotizirale njeno jezo. Mnogo je menda tudi koristil sijajni cilinder in prebele rokavice.

Priklonil sem se. Toliko da nisem padel čez preprogo, ki pa ni bila perzijska. O kako neroden je pošteno zaljubljen mladenič pričo svoje bodoče tašče! Poljubil sem ji kremplje; dehteli pa niso po pačuliju, ampak po cikoriji. Gospa se je prijazno namrdala in odcopatala k zofi, ki je bila tako pisana, da je kar vriskala.

Šele zdaj sem se domislil, da nisem bil od-

dal niti posetnice, niti oznanil svojega imena. Požuril sem se, da bi popravil grdo zamudo:

„Prosim, dovolite, milostna, da vam predstavim svojo pohlevno malenkost. Krilatnik, ver-mologiae universae doctorandus.“

„Me strašno veseli,“ je odvrnila, se naslonila na zofo in me gledala kritično. „Prosim, mladi gospod, izvolite sesti in mi razodeti, kaj je povod vašemu nepričakovanemu obisku.“

„Te copate! Te fraze!“ sem pomislil. Slovakva je bila vzgojena gotovo v francoskem zavodu, morebiti celo v Švici! Držal sem se kakor lipov bog. Bilo mi je, kakor bi mi bil hudoben demon zavozlal jezik. Kar nobene nisem mogel spraviti iz svojega sicer tako dobro namazanega kljuna. Samo vzdihnil sem parkrat in mencial ro-kavico.

Gospa Slovakva so me motrili osuplo — kaj bi me pa tudi ne? In odprli so svoj častitljivi kljun; pogledal sem jih hvaležno, ker sem upal, da mi z rešilno besedo pomagajo iz mučne zadrege. In nisem se motil, zakaj že so izpustili krilate besede bolj po domače: „Kaj bi pa radi?“

„Vašo punco!“ sem bleknil odkritosrčno. Takoj pa sem spoznal svojo novo nerodnost in pogledal začudeno damo prav milo in se izgovarjal: „Pardon, milostna, prosim vas, ne zamerite mi! Ako bi vedeli . . . Prosim vas prav vdano,

dajte mi gospodično hčerko v zakon! Zmeniva se!

„Slokano?“

„Gospodično Slokano.“

„A — a — a!“ je zatrobila presenečena dama, kakor bi se učila peti. „Nikdar ne bi bila pričakovala kaj takega! Saj vas vendar še nisem nikdar videla v nobeni družbi, niti na promenadi.“

„To nič ne de, milostna, soliden kljunač sem, jako soliden!“ sem odvrnil. „Ves dan čepim doma, ponoči pa krokam,“ sem si mislil seveda natihoma. Kdo bi pravil bodoči tašči kaj takega na glas, pa še precej prvi dan!

„Kako ste rekli, mladi gospod, kaj ste že?“

„Pastir, milostna! Veseli me, da ste se jeli takoj početkoma zanimati zame. To mi zbuja veselo upanje.“

Moja zadrega me je minⁱula, kakor bi pihnil.

„Pastir?“ se je čudila okrogla gospa na zofi. I, kaj pa pasete?“

„Lenobo.“

„A tako.“

„Pastir lenobe. Čisto novo ime za prav star poklic.“

„Koliko vam pa nese ta služba, gospod pastir?“

„Dozdaj še nič. Moje pastirstvo še ni definitivno. Toda, ko dobim politično službo hrvaškega

kotarskega predstojnika, bom izhajal prav dobro.“

„Malo narobe se mi zdi, da pasete lenobo kar zastonj. Potemtakem ste socialna ničla.“

„Plače nimam še nobene in to je moj edini ponos, velerodna gospa! Prost in svoboden kljunač sem. Noben šef mi ne more kisati in greniti življenje. Vsak dan imam dopust in letim, kamor hočem. Ali ni to prijetna eksistenca? Marsikateri grof, marsikateri knez in kralj ne živi tako imenitno kakor jaz, provizorno nameščeni pastir lenobe!“

„Dovolite mi opazko. Zdi se mi, da ste čuden, nenavaden ptiček, gospodine doktorande!“

„Skoraj ste zadeli resnico.“

„Kje ste pa pravzaprav doma, gospod —?“

„Krilatnik. — Doma sem pa pravzaprav tam, kjer se poljubljata večnost pa večerna zarja.“

„Kako ste rekli? Kje domujete?“

„Tam, kjer mladi popek začetka drži invalidni konec za ogoljeni frak.“

„Ne razumem, dragi moj! Kaj se to pravi?“

„To se pravi: tam, med bikonkavno hipote-nuzo in krevljasto konstruktivno kosekanto, kjer si plete Diana svetlobo in sence v pisane paradne vence, tam dom je moj.“

„No, pa se niste slabo odrezali, gospod doktorand! Odgovor je bil natančen.“

„Odgovor je bil pregnanten, jedrovit, bi dejal

moj profesor entomologiae universae. — Preden nadaljujem, dovolite, da malo pokašljam.“

Umolknila sva.

Dalje drugi pot. Kdo bi čečkal venomer?

Na svetega Jožefa praznik.

„Ali imate kaj premoženja?“ me je vprašala gospa Slokavka po kratkem molku.

„Nobenega.“

„In bogatih sorodnikov tudi ne?“

„Tudi ne. Sami berači so, kakor jaz. Moja teta Kukavica ima sicer par grošev pokojnine, pa sproti znosi polovico v loterijo, polovico pa potratí za sleparska „zdravila“, ki jih ponujajo nesramni goljufi bolnikom po novinah, koledarjih in pratikah. Da bi kdaj kaj podedoval za njo, tega se ni bati. Komaj bo za pogreb drugega razreda, ako sploh kaj ostane. To je tako jasno, kakor z maslom namazan cilinder. Sicer mi je pa ta teta že precej mrzla žlahta, v daljnem sorodstvu. Tudi njena moralnost ni posebno zgledna. Lahkomiselna grešnica je bila že večkrat v imenu postave zaprta zaradi izpoložbe otroka (§ 149 kaz. zak.) in še zmeraj nosi svoja jajca v tuja gnezda.“

Gospa se je odmaknila na zofi od mene in vprašala dokaj nejevoljno: „Nemara imate bogatega strica v Ameriki?“

„Strica imam, pa ni bogat. Tudi ne živi v Ameriki, ampak na Francoskem. Ime mu je Bécasse. On vam je pravi ptič, moj stric! Ej, da bi se mi ljubilo govoriti! Bécasse je strašno zapravljiv dedec. V vsak še tako neumni šport vtika svoj kljun. Morali bi ga pahniti pod kuratelo in ga postaviti pod policijsko nadzorstvo, dasi je ekselenca. Zelo je ošaben in antipatičen in neolikan; niti ne ve, kako mu je latinsko ime. Srce ima pa tako mrzlo, kakor žaba pod ledom. Sicer pa — de vivis nil nisi bene!“

„I, nekaj bo pa le imel, ako je ekselenca!“

„V Normandiji ali kje ima posebne vrtove, poseben zavod za rejo polžev; pita jih z otrobi in salato. Ne vem, če mu to kaj nese. Tudi je veleposestnik hemoroid in drugih takih nevenljivih zaslug za domovino in državo.“

„Zakaj ga pa ni nikdar z nami doli v Afriko?“

„Kolere se boji bolj kakor režečega se davčnega urada. Njegova žena, pardon, njegova gospa soproga je pa celo perverzna. Pravijo, da nosi jajca na osem ogalov, pa ne verjamem.“

„Vidite, gospod snubač, moja Slokana je še premlada, še nima mature.“

„Kaj pa je treba mature!“

„Punca je še vsa otročja in neumna; bodite no vsaj vi malo pametni!“

„Milostna, ne zahtevajte preveč od mene!“

„Vse, kar je prav. Ne zamerite mi grenke besede — zdi se mi, da ste malo prismuknjeni.“

„Ne malo, marveč prav pošteno! Ne baham se rad, toda, kar je res, je res! Vsak pravilno zaljubljen mladenič je prismojen, to je pravtako stara kakor zlata resnica. Zato tudi prav nič ne vprašam po doti. Ako daste Slokanici mlin za kavo in pa cekar perila, pa sem popolnoma zadovoljen. Slokana ljubi mene, jaz pa njo. Stvar je obtemtakem v najlepšem redu. Zmeniva se!“

„Slabo znamenje, ako je dota snubaču ob taki gospodarski stiski deveta briga. Obžalujem, da vaši želji ne morem ustreči.“

„Potem sem pa presneto slabo opravil!“

„Moja hči ima že drugega snubača.“

„Vem, tistega onegavega barona, tistega Grillenkitzlerja. Star je možiček, star, zum Teufel ist der Spiritus! Piko ima na kljunu, velik falot je in še umazanec in skopuh po yrhu.“

„Pameten gospod je, inspektor, dobro službo ima.“

„Inspektor dol ali gor, to meni prav nič ne imponira, Slokani pa še manj. Ona pravi, da ga je le pol moža, akotudi se postavlja kakor petelin na gnoju. Tedaj, milostiva, ali res ne bo nič?“

„Nič. Obžalujem. Pustite našo punco pri miru, če ne, vas zatožim naši slavni hermandadi.“

Molčal sem klasično, kakor izklesan od

Praksitela. V salončku je bilo tako tiho, da sem slišal, kako si je v sosednji sobi moja ljubica frizirala svoje krasne kuštrčke.

Navzlic žalostnemu porazu sem veselo pomigal z repom in dejal: „Milostna, danes je šele sredpostna nedelja. Saj lahko počakam. Saj nisem tako siten! Morebiti si premislite?“

„Jaz že ne!“

„Jaz tudi ne! Brez zamere. Pa vesele velikonočne praznike!“

Tako žalostno se je predvčerajšnjim končala moja snubitev; jaz pa kljubu temu veselo sedim na dilici in prebiram zaljubljena pisma svoje zveste ljubice.

Judica —
hopsasa!

Veselo sedim na dilici in premišljudem svojo žalostno ljubezen.

Le prvi večer po snubitvi sem bil malo poparjen. Pil sem v kavarni „Pri zadnjem ficku“ absint, pa sem bil zopet dober. Lete! Lete!

Vsak dan je drugačno vreme: zdaj gre dež in sneg, zdaj zopet sneg in dež. Dnevi so zaspani, pusti, hladni; skoraj neprenehoma piše zoprna sapa. Zamaknjenega v prijetno parfimirana rožnardeča pisemca zlate ljubice, pa me ne moti niti grdo vreme, niti ponesrečena snubitev. Včeraj

sem videl prvega metulja; gotovo je zmrznil, ako se ni prej obesil zaradi puščobe.

Tovariši mi zavidajo mojo nesrečno ljubezen; menda mislijo, da imajo samo oni patent na smolo v srčnih stvareh.

Vsled materine prepovedi se ljubiva le še bolj vroče; kadar le moreva, letiva na rendez-vous, seveda le incognito. Čisto prav ima modrijan, ki veli, da nesrečna ljubezen tudi ni od muh.

Moja ljubica pa ni tako židane volje kakor jaz. Revica me ljubi s solzami. Zastonj ji poudarjam: Kdaj se je zmenil pameten kljunač za dovoljenje staršev? Kaj nama mar, ali je najina ljubezen materi po godu ali ne? Slokana kar ne more preboleti, da so mi dali mama košarico, pravzaprav že cel koš. Pravi, da so to strašno žalostne avspicije za najino bodočnost.

Zato se ubožica venomer joka, zdaj od bridkosti, zdaj od togote, zdaj od hrepenenja, zdaj zopet malo za kratek čas. Njene vrele solzice bi omeščale in otajale vsak ledenik; materino srce pa je žalibog trdo kakor bob.

Tiha nedelja je danes... Judica.

Popoldne sem se šel že brez pelerine izprehajat, ko je posijalo solnce. Šel sem poslušat, kako že kaj trava raste. Po lesu zeleni. Ponekod je vse višnjevo pomladanjega žafrana.

Zvečer sva se sešla ob Mokrem jarku in se

poljubljala na mehka tankočutna kljuna. Bilo je krasno! Peli so vsi drozgi in ščinkavci; celo sove in skovirji so iz prijaznosti sodelovali pri večernem koncertu.

Neumni Rekordavzar naju hodi še zmeraj zalezovat. Strelja ko Turek in kolne ko Madžar ember. Ali nikdar se delikatna lupina najinih duš ne bo kadila na krožniku tega požeruha! Ali ni tepec, da se toliko trudi zastonj? Kako nerodno lazi prazen domov po opolzlih stezah, v temi, v blatni obleki, s pobitim nosom, z opraskanim obrazom! Butec!

Ob sedmih je plaval prvi krajec nad zapadnimi hribi kakor zlat čolniček. Krasno je nebo meseca marca; v višavah se sveti ozvezdje Orionovo in Sirij, najsvetlejša stalnica. Ali še lepše se svetijo oči moje ljubice. Ah, tem lepim očem se je posrečilo, da sem shujšal na dvestoinosemdeset gramov!

Dolgčas je na tem svetu, kadar ni Slokane zraven mene. Jaz pa le veselo ukam in, kadar je mraz, se grejem v topli kavarni; tam imam kredit do 1. aprila. Juhuhu!

Palmarum --

o jerum, jerum, jarum!

Po Tihi nedelji je zopet deževalo, naposled so jele padati goste drobne snežinke. V torek

zjutraj je bilo vse pobeljeno; sani so cingljale skozi gozd. Kmalu pa je zopet posijalo ljubo solnce skozi razpokane oblake. Kaplje so kapale z drevja, veter je omel sneg z vej. Slabo vreme v začetku tedna je imelo zame ugodne posledice. Slokanina mamica so se temeljito prehladili, ker so leteli brez dežnika in brez mufa na izprehod.

Tako nama je bilo mogoče, da sva se sešla vsak večer, ker je guvernantka vsa zatelebana v kinematograf. Vsak dan proti večeru sem poslal drozga, da je zapel pod Slokaninim okencem:

A cheval, à cheval!
Du retour
Le déclin du jour
A donné le signal.
Les princes rentrent au château.
Pour nous, maintenant, rendez-vous nouveau!

Lepo vreme je bilo stanovitno. Vrnile so se lastovice in babnice so jele nabirati regrat po travnikih. Palmarum... prišla je Cvetna nedelja. V večernem mraku sva bila zopet skupaj.

„Kaj pa gospa mama?“ sem vprašal ljubico.

„Kihajo.“

„Kaj? Še vedno?“

„Še vedno imajo pasji nahod pa oslovski kašelj tudi in povrhu jih boli še plombirani kljun.“

„Uboga revica. In guvernantka Švigašvaga?“

„Guvernantka Švigašvaga jo je pa, hvala Bogu,

popihala s svojo culo na velikonočne počitnice. Bog jo nesi!“

„Bog daj, da bi tvoja mamica kmalu ozdraveli, akotudi mi niso nič kaj naklonjeni. Samo koristni pasji nahod naj bi jim pa le ostal še nekoliko časa, da bi midva randevucala bolj brez skrbi! Mislim, da zadostuje, ako jim iskreno želim, da se iznebe kašlja in bolečin v popravljenem kljunu. Drug zet bi jim nemara privoščil še četrto bolezen.“

Jel je pihati hud veter. Letala sva hitro in nizko in se poljubljala brez konverzacije. Pravzaprav pa sva se veselila močne sape, ker take dni ostaja Rekordavzar lepo doma in naju nihče ne moti z neumnim pokanjen.

Hura! Jutri, 1. aprila se pričinja za nas ključnače lovopust! Živio!

Velikonočna nedelja, 7. aprila.

Aleluja! Moja ljubica nosi že slamnik. Skozi gozd prihaja vedno več bicikljev. Gospa Slokavka pasejo še zmeraj nahod. Diana me je uslišala; večno ji bom hvaležen.

Davi sem malo pofantaziral, popoldne pa koval načrte. V daljavi so peli velikonočni zvonovi.

Bil je miren večer. Drevesa so bila tako tiho, kakor da jih veter nikdar ne bi bil učil

šumeti. Po lužah in mlakah so muzicirale napihnjene žabe. Najini telesci sta se udobno gugali v mlačnih valih prijaznega zefirja. Potlej sva sekala piruhe in jedla potice.

Moja ljubica je nenavaden biser. V njeni duši domuje velika fata morgana nebeške fantazije. Slokana je še strašno nedolžna in verjame, da neso zajke jajca in da se vale žebički iz buč. O sancta simplicitas! Ali bo srečen najin zakon!

Le nekaj je motilo najino srečo. Dasi nas lovci od 1. aprila ne smejo več streljati, vendar poka Rekordavzar še vedno s svojo risanico za nama. Za njim sedi pes in si preganja bolhe. Zraven gospoda stoji kosmati lovski sluga Janez Jeruš. Slišal sem njiju kanibalski pogovor:

„Jeruš, pomilujem vsakega, ki še ni okusil kljunačeve pečenke, garnirane z razsekljanim drobjem.“

„Gospod, meni je ljubši požirek grenkega pa klobasa.“

„Jeruš, kdor ni užival pečenega kljunača z gomoljikami in šampanjcem, ta ne ve, kaj je dobro na svetu!“

„O, gospod, da bi smel jaz streljati! Dovolite mi!“

Tako sta se menila morilca. Pa pravijo, da v Evropi ni nobenih barbarov več! Mraz me je izpreletaval ob njiju pogovoru.

Na ženitvovanjski izlet poletiva z ljubico na Popokatepetelj, kjer ni ne davkov ne vojaške službe, ne požrešnih Rekořdavzarjev. Tjakaj jo pobriřeva, ne pa morda v Ameriko, da nam onegava policija s svojimi nevořčljivimi telegrami ne pokvari veselja do popotovanja in spoznavanja řirnega sveta. Źalostno je, da bova morala zapustiti milo domovino, pa — saj se vrneva, kadar bova imela svoje štiri otroke; tedaj naju bodo morali mama Slokavka blagosloviti in — molčati kakor razbit gramofon.

Lepo je svetil mesec, v duři moje otoęne ljubice pa je bila tema kakor v kozjem rogu. Prekmalu je priřla bolnozelena ura ločitve.

Quasimodogeniti —
nobenega veĉ ni . . .

Jaz, Janezek Skovir, vse modrosti doktor, sem nařel ta dnevnik veselo zaljubljenega doktoranda Krilatnika.

Vsak roman imej svoj konec, svoj repek. Zato in pa iz simpatije do rajnega pisatelja naj dostavim zadnje poglavje iz svojega raskavega kremplja.

Gospa mama Slokavka so se iznebili nahoda in guvernanta řvigařvaga se je s svojo culo vrnila z velikonoĉnih poĉitnic. Pomilovanja vrednemu zaljubljenemu paru so napoĉili řalostni ĉasi.

Trdovratna mama se niso vdali, Krilatnik in Slokana pa tudi ne. Vendar nista odpotovala na Popokatepetelj, kakor sta bila nameravala.

Svatbo sta priredila na prijaznem ozkem travniku ob Mokrem jarku. Povabila sta tudi mene. Imeli smo se izborno. Ženin Krilatnik je preskrbel vse potrebno v izobilju. Bil je židane volje, dasi je bila vsa ofcet kar na puf. Venomer se je smejal in prepeval meni na čast našo narodno himno:

Čuk se je oženil,
tralala!

Sova ga je vzela,
hopsasa!

Toda le kratek čas sta uživala Krilatnik in Slokana sladkosti zakonskega življenja.

Danes, na belo nedeljo, 14. aprila je bil deževen, mlačen, skoraj topel večer. Ob takih večerih letajo kljunači nenavadno počasi in se oglašajo razločno. Tudi Krilatnik in Slokana sta letala na krilih zakonske ljubezni.

Prišla sta pa nedeljski lovec Rekordavzar pa njegov Janez Jeruš, homo šnapsiens. In dasi so kljunači že zdavnaj v prepovedanem lovskem času, je Rekordavzar vendar dovolil Jerušu, da je tudi ta streljal na Slokano in Krilatnika. Tako malo se

brigajo nekateri lovci za lovopust. O tempora, o mores!

Ko je kosmati Janez Jeruš sprožil prvikrat, je zgrešil, zaklel in se počasi popraskal, kakor bi igral na gitaro.

Tudi drugo pot ni zadel Jeruš nobenega kljunača, marveč le bukovo vejo: iznova je zaklel, se pridušil in se popraskal tako hitro, kakor bi igral na tamburico. Potem pa je zopet nabil obe cevi. O jerum, trikrat jerum!

Krilatnik in Slokana, oba sta se mu smejala. Toda tretjo pot je sprožil Jeruš na trideset korakov. Bum! Bum! O quae mutatio rerum!

Jeruš, Jeruš! Kaj si naredil na Belo nedeljo, 14. aprila zvečer!

Pes je aportiral oba mrliča.

„Dubleta, dubleta!“ je kričal Rekordavzar, skakal in plesal kakor obseden in obetal Jerušu polno bučo grenkega.

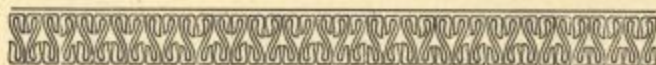
Pri Slokani so našli par čokoladnih bonbonov. O tempora! Pri njem pa tudi niso iztaknili nič drugega, kakor dopisnico sitnega krojača, ki je bil Krilatniku pufal kompletno pomladansko obleko. O mores! Rekordavzar je iz peruti, od palcev, izpulil ogalnice, bela in rjavkasta perca, ki jih imenujejo gorenjski slokarji čutice ter jih kot trofejo nosijo prišite ali zataknjene za klobučnim trakom.

Ubogi par niti po smrti ni bil združen: Kri-

latnika je pojedla gospa Milena Rekordavzarjeva,
Slokano pa Rekordavzar. Miserere! Deviška Diana,
zakrij si obraz!

Solze odkritosrčne žalosti mi silijo v oči,
kadar pomislim, da pri tej pojedini ni bilo tudi
mene. Finis glorioe!

PARADNI LOVEC REKORDAVZAR.

Osebe in živali:

Rekordavzar, paradni lovec.

Milená, njegova soproga.

Orša, Rekordavzarjeva kuharica.

Jeruš, lovski sluga; prijatelj žganega nektarja.

Velekljun, kurji don Juan; pretepač, intrigant.

Kratakorepnik, mlad divji petelin; zaljubljen idealist.

Koketulja, priletna divja vdova.

Ljubica, Kratakorepnikova večna nevesta.

Ostrozob, praktičen lisjak.

Obednica paradnega lovca. Rekordavzar.

Milena.

Milena. Tvoj sklep je torej neomajen?

Rekordavzar (odločno). Neomajen! Jutri

je prvi april. Lani sem ga zopet polomil — letos pa moram prvi ustreliti divjega petelina!

Milena. Neusmiljeni mož!

Rekordavzar. Streljam samo stare pensioniste, veterane, pretepače.

Milena. Kaj pa, ako se ti pripeti nesreča? Brala sem, da je skočil domači petelin dekli v obraz in ji izkljuval oči. Kako utegne pobesneti šele divji petelin!

Rekordavzar. Nič se ne boj, Milenica! Patron vzamem s sabo toliko, da jih bo Jeruš komaj nosil za mano.

Milena. In ali ni škoda čisto nove lovske obleke? Ako te zadene —

Rekordavzar. — petelinja cigareta? Saj je bencin poceni.

Prejšnja. Orša. Pozneje Jeruš.

Orša (primenca skozi sredo). Milostiva, prišel je lovec.

Milena. Kaj pa dela?

Orša. Po žganju diši.

Rekordavzar. Je že pravi! Orša, reci mu, naj vstopi. (Orša odmenca.)

Jeruš (previdno drsa po parketu). Dober večer, gospod!

Rekordavzar. Seus! Ali poje?

Jeruš. Poje. Poje. O! Na tisti smreki sredi jase.

Rekordavzar. Na petak! In cigarete?

Jeruš. O! Cigaret je vse polno pod smreko. Cela trafika jih je. In nekatere so take, kakor viržinke. Star gospod je, tehtal bo svojih pet kil brez kosti! (Spravi petak.) Hvala lepa!

Rekordavzar. Prav. Takoj odrineva, ljubi Jeruš! Konserve, salonski cviček, konjak, strelivo — vse je pripravljeno. Ljuba Milena, reci Orši, naj gre po fiakarja. (Milena odide.) Pokrepčajva se, Jeruš, zakaj težaven je lov na divjega petelina.

Gozd. Velekljun. Kratkorepnik. Pozneje
Koketulja.

Velekljun (sam). Nocoj bo torej lovopust pri kraju. Nič več ne bom pel na samotni smreki, kjer me je videl Jeruš. Ha, tamle je pa Kratkorepnik! Najraši bi mu izpulil še tistih par peres, ki jih ima smrkavec v svojem takoimenovanem repu. (Glasno.) No, mladenič, kam pa?

Kratkorepnik. Dober večer, stric! Ali ste kaj videli gospodično Ljubico?

Velekljun (zase). Aha, tako! Le čakaj, ti zaljubljeni fantalin, ki bi mi rad prevzel najlepšo kuro. (Na glas.) Ljubica hodi vsako noč pod ono samotno smreko. Mnogo zabave! (Kratkorepnik

odleti.) Ha, tam se bliža vdova Koketulja! (Koketulja prihiti izza grmovja.) Klanjam se, milostiva!

Koketulja. Jaz tudi. Kaj pa je kaj novega?

Velekljun. Oh, veste kaj, gospa? Kratkorepni nori za gospodično Ljubico. Dandanes se ženijo že otroci. Rekel sem mu, da prihaja ona pod tisto smreko. Morda ga dobi lovec, haha! namestu mene.

Koketulja. Jaz pa povem Ljubici, da pride res tudi ona tja. Adijo!

Oglarska bajta. Rekordavzar. Jeruš.

Rekordavzar. Naporen je lov na divjega petelina. (Pije.)

Jeruš. Mhm. (Pije.)

Rekordavzar. Zdaj pa spat. (Oba ležeta.)

Jeruš (smrči).

Rekordavzar. Jeruš, ti smrčiš tako kani-balsko, kakor nahoden nosorog! Trese se vsa bajta.

Ali je zavarovana?

Jeruš. Smrčim? O! Ni mogoče! Sicer sopem tako lahko kakor kanarček. Ne zamerite, gospod!

Rekordavzar. Ura budilka ropota. (Posveti.) Dve je že. Treba bo iti. Oh, težaven je lov na divjega petelina.

Gozd. Prejšnja.

Rekordavzar. Ne morem več. (Sede na tla.)

Jeruš. Naprej, gospod, naprej! Slišite, kako poje? (Dvigne svetilko.)

Rekordavzar. Pot je prestrma. Nesi me, Jeruš! Tukaj imaš petak!

Jeruš (posveti). Hvala lepa! Težko pojde, gospod, težko! (Shrani petak.)

Rekordavzar. Saj si močan. Ponesi me kar štiporama! (Mu zleze na hrbet.) Štiporama v boj na divje Amonite! Hi!

Jeruš (sopiha). Presneto ste težki, gospod! Duša mi sili že kar na jezik.

Rekordavzar. Zakaj naporen in težaven je —

Jeruš. Vem, vem. O!

Prejšnja. Kratkorepnik (na smreki).

Jeruš (si briše potno čelo). Hvala Bogu, da sva gori! (Upihne svetilnico.)

Rekordavzar (zleze Jerušu s hrbta). Oh, pa res — kako se mora mučiti človek za piškavi rekord! Počivajva nekoliko! Skrajno brezozirni so divji petelini, da pojo tako na visokem. Saj bi opravili tudi v nižavi! Kako bi bilo ugodno, če bi vozile po hribih žične železnice. Oh, še daleč smo zadaj v kulturi! Prihodnjič vzamem še dva moža s sabo, da bosta nosila zofo za mano.

Jeruš. Bilo bi jako koristno in pametno.

Škoda tudi, da nimam ne sedla ne stremenov.
 Mnogo laglje bi jahali nad petelina, gospod!

Kratkorepnik (poje).

Pod okence pridem,
 zaukam na glas: Juhu!
 Oh, ljubca, odpiraj,
 ko zunaj je mraz, juhu!
 Diridirajsom, blü, diridirajsom, blü,
 diridirajsasa — cmok!

Rekordavzar. Presneto je vesel in korajžen.

Jeruš (pije).

Rekordavzar (zajaha zopet Jeruša). Jeruš,
 dam ti še petak.

Jeruš. Še petak? Potem pa že. (Naskakuje
 z Rekordavzarjem na hrbtu.)

Rekordavzar (zleze zopet na tla). Čisto
 blizu sva.

Jeruš. (mu nabije trocevko). Streljajte!

Rekordavzar. Zdaj ga pa ne vidim. Preveč
 je še tema.

Jeruš (mu nameri puško). Sprožite pa menda
 vendar sami?

Rekordavzar. Sam, kajpa! (Poklekne za
 deblom na svoj partimirani žepni robec.)

Kratkorepnik (pleše in škriplje).

Odpiraj, dečla, kamrico,
 oj kamrico, oj kamrico!
 Trádirididam, tralala, tralala!
 Hóladijaho, hopsasa, hopsasa!
 Žžžn, žžžn . . .

Rekordavzar (sproži). Zadel sem. Že pada.
 Juhu! Živio rekord!

Kratkorepnik (umira). Moja zadnja beseda
 bodi Ljubi —

Jeruš (pobere in prinese petelina). Gospod,
 majhen je, majhen. (Vzdigne klečečega Rekor-
 davzarja.) Tisti trafikant z viržinkami je bil vse
 drugačen. Stari pretepač naju je poslal v prvi
 april!

Rekordavzar. Vseeno. Petelin je petelin.
 Zatisnil je svoje kurje oči.

Jeruš (zatakne Rekordavzarju smrekovo
 vejico za klobuk, petelinu pa drugo v kljun).
 Čestitam, gospod! Tamle poje pa še eden!

Rekordavzar. Predaleč je. Truden sem in
 zaspan. Nesi me še do ceste, Jeruš! Za svoj trud
 dobiš vsega skupaj štirideset kron. Ako te vpraša
 moja gospa, pa reci, da sem ti dal samo deset
 kronic, veš? Ti poneseš mene, jaz pa petelina in
 leščerbo, da boš stopal laglje! Nosi mi tudi mojo
 trocevko, saj je tako lahka kakor moje gospe
 parasol. V lovski koči mi okrtači obleko, osnaži
 čevlje in skuhaj zajtrk. Čuj in pazi, da nama nihče

nič ne ukrade! Jaz bom pa malo spal, zakaj naporen in težaven je lov na divjega petelina. Dobro, da imam dovolj zaherlina s sabo; bolhe v bajti so tako velike in debele kakor pikapolonice!

Jeruš. Dober zrak je pri nas; zato so živalce tako krepke in zdrave.

Rekordavzar (mu zleze na hrbet). Bistahor!

Ljubica. Koketulja.

Ljubica (silno razburjena). Ah, padel je moj Kratkorepnik! Odnese sta ga neusmiljena lovca. (Se joka.)

Koketulja (prihiti koketno izpodrecana izza grma). O ti reva objokana! Kondoliram! Kako se mi smiliš, maša moja!

Ljubica. Kratkorepnik ni imel nobenega cifa svojega, jaz pa tudi nobene dote. In vendar sva se ljubila tako srečno! Danes bi bila najina svatba tam pod smreko. (Ihti.)

Koketulja. Da, to je prava ljubezen, ako se vzameta dva, ki nimata — vsak na polovico — ničesar.

Ljubica. Kako lepo je znal peti moj sladki ljubček Kratkorepnik! Stari babjak Velekljun pa kruli kakor izrabljen gramofon. Ne marala bi ga, akotudi bi priletel v zlatem aeroplanu pome! Ah, Kratkorepnikov nebeški tenor! Moj ljubček je lepše klepal in škripal nego sama Maria Felicità Garcia-

Malibranova, najboljša pevka na svetu. Hvaliti ga smem, kakor je hvalil Börne imenovano špansko umetnico: Tako pojo bogovi . . . Le angeli se jokajo tako milo, se laskajo tako ljubko, se smehljajo tako veselo, prosijo tako ganljivo. Kratkorepnik ni popeval samo s kljunom, temveč tudi s perotmi, s krempeljci in z repkom, pel je še, ko je molčal. In Malibranova je dobivala vsak večer po tritisoč frankov in za benefice po petindvajsettisoč frankov — Kratkorepnik pa je pel brez gaže, samo meni na čast!

Koketulja (zase). Se ji že meša, mladi prismodi!

Ljubica. Ne veseli me več življenje. Nočem, da bi me brutaliziral antipatični, napol invalidni dedec Velekljun. Kaj mi je storiti? Rada bi se nastavila lovcu in delila usodo Kratkorepnikovo. Pa kaj, ko imamo divje kure več en lovopust!

Koketulja. Da sem na tvojem mestu, bi šla k Ostrozobu, k praktičnemu lisjaku. Mož je učen in dober: rešil je marsikoga vseh skrbi in bolečin. Le kar k njemu! Ostrozob je predsednik dobrodelnega društva, ki preskrbuje siromakom zastonj grob in pogreb! Teci k njemu!

Ljubica. Hvala, ljuba teta! Takoj se priporočim Ostrozobu, samo da me ne dobi zoprni Velekljun. Imejte se dobro na tem svetu! Ah, Kratkorepnik!

Lisičina. Ljubica. Ostrozob.

Ostrozob (bere pri slabo brleči lojenki „Lovca“).

Ljubica (pohlevno). Dobro jutro, gospod Ostrozob!

Ostrozob. Dobro došli, gospodična! Kaj pa bo dobrega?

Ljubica (se spusti v jok). Nesrečna . . . huhu . . . ljubezen! Ustrelili so Kratkorepnika, ki mi je prisegel večno zvestobo.

Ostrozob. A, pojdite no, pojdite, reva zaslepljena! Petelini so vsi enaki. Vsak je majhen sultan. Rad multiplicira svoj harem in še rajši dividira svojo ljubezen. (Odloži „Lovca“.)

Ljubica. Ne zamerite, velečenjeni gospod! Kratkorepnik je bil idealen mladenič. (Navdušeno.) Ah, do poslednjega diha ga bom nosila v srcu!

Ostrozob (zase). Da bi bilo le res! Potem bi bila moja porcija dvojna. (Na glas.) O idealna kurica!

Ljubica. Brez Kratkorepnika ne morem in ne maram več živeti.

Ostrozob (zase). Prejkone je brala preveč petkrajcarskih romanov, da je tako prismojena. (Na glas.) Čast in slava taki ljubezni!

Ljubica. Prosim vas, velerodni gospod predsednik, usmilite se me!

Ostrozob (se obližne). Radi bi imeli zastonj grob in pogreb kakor slovenski pisatelj, kajne?

Ljubica (milo). Priporočam se vam prav ponižno, veleučeni gospod predsednik!

Ostrozob (prežeče). Ali ste — zdravi, gospodična? V „Lovcu“, glasilu Slovenskega lovskega društva, sem bral toliko žalostnih vesti o zastrupljenih lisicah ... Pa menda vendar niste pogoltnili kaj otrova? Strihnina?

Ljubica. Nič se ne bojte!

Ostrozob (nezaupljivo). Pardon, gospodična, dovolite! (Jo potiplje za žilo na nogi.) Hm, žila vam bije presneto hitro!

Ljubica. I, razburjena sem nekoliko. Vroča ljubezen priganja srce.

Ostrozob. No, prav; že dolgo nisem imel nič gorkega v želodcu. Prosim lepo, izvolite mi pokazati svoj cenjeni jezik!

Ljubica (odpre kljun in mu pokaže jezik).

Ostrozob (maje z glavo). A, a, a! Ves je bel! Slabo znamenje!

Ljubica. Ko sem pa še tešča! Saj je komaj odzvonilo danove! (Iskreno.) Le verjemite mi, da sem zdrava ko riba!

Ostrozob (sladko). Ali ste cepljeni?

Ljubica (ponosno). Sem, hvala Bogu! Pa še dvakrat!

Ostrozob (priliznjeno). Kako me to veseli! Pomagam vam takoj. (Jo zgrabi.)

Ljubica. Asa! Počakajte no še malo, moj Bog, saj niste voda! Ah, kako ste sitni! Moja zadnja misel bodi posvečena tebi, nepozabni ljubček, in moja zadnja beseda bodi . . . asa! — (Izdihne med lisjakovimi zobmi.)

Ostrozob. Pa klobasajo, da je izumrla romantika! Čudna je moč kurje ljubezni! Kdo bi si mislil, da dobim tako hvaležno vlogo v tej kurji drami! (Pohrusta Ljubico in se oblizuje.) Ali sem sit! Kar kolče se mi. (Bere zopet „Lovca“.)

Rekordavzarjeva predsoba. Rekordavzar. Milena. Jeruš. Orša. Mrlič Kratkorepnik.

Rekordavzar. Ljuba žena! Veselo vriskaj in ukaj! Tukaj ti prinašam divjega petelina. Hura!

Milena (se čudi). Kako je majčken! Tak petelinček! Manjšega menda nisi mogel dobiti. Lahko bi ga bil prinesel v žepu!

Rekordavzar. Tebi bi ustregel le s tako velikim, kakor so zmaji na Jubilejnem mostu. Manjšega je vendar zadeti mnogo teže!

Orša. Malo večji je kakor oženjen golob.

Rekordavzar. Tiho, Orša! Ti grdo pre-

tiravaš. Zakaj ne rečeš rajša, da je komaj tak kakor kolibri?

Orša. Kaj pa, če bi ga ocvrla? Sicer ga bo premalo.

Rekordavzar. Ne klepetaj toliko, kakor bi bila na shodu, Orša ti žalostna! Orše so vse klepetulje.

Milena. Saj je izlezel menda šele lani iz lupine. Kljun mu je še višnjev.

Orša. Kakor pijancu nos.

Jeruš (se sramežljivo prime za nos).

Rekordavzar. Orša, le tiho! O divjih petelinih razumeš toliko kakor zajec o trocevki!

Milena. In repa tudi nima še poštenega.

Rekordavzar. Kaj kljun! Kaj rep! Ali boš jedla kljun in rep? Teletina je vendar okusnejša nego govedina in mlad petelin je boljši nego star! In glavna stvar je prvi april. Rekord je le rekord! Muči se človek, da se mu lupi koža, potem pa taka nehvaležnost! Ej, da bi videla, kako so me gledali medpotoma, na vozu, na vlaku, na peronu, na ulicah! Glavna stvar je, da ljudje človeka gledajo in da uživa ugled.

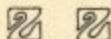
Milena. Glavna stvar je parada!

Rekordavzar. Zakaj mi kratiš nedolžno veselje? Vprašaj tukajle Jeruša, kako naporen in težaven je lov na divjega petelina! Kajne, Jeruš, kako sva se mučila že navsezgodaj!

Jeruš (vzdihne). Posebno jaz. Komaj še stojim. Truden sem ko tovarni mulec pred večerjo. O!

Rekordavzar. Vidiš, Milena, jaz pa sem krepak in čil. Lahko bi šel na bal. Vsak ne more reči, da ima jeklene mišice! Še danes pošljem uredništvu notico, da sem ustrelil prvega petelina. Letos je rekord zopet moj! Živio!

Milena. Srečni mož! Nemara ti prirede še serenado in bakljado!

LOVEC REŠITELJ.

Reven oče je imel troje kajonov. Najstarejši, Šilo, je čevljaril. Obuvala je znal delati pa krpati in dreto vleči tako ročno in hitro, da se mu je čudil vsakdo. Navzlic temu je pričevljaril le malo. Ljudje so hodili najrajši bos; in še, kadar je krevsal kdo v mesto, je nosil čevlje v rokah, ne pa na nogah.

Nitka, drugi sin, je krojačil. Meriti, prikrojati, šivati, likati pa tudi računati je znal tako spretno in naglo, da so ljudje odpirali oči, ušesa in usta, posebno, kadar je bilo treba plačati. Kljubu temu je prikrojačil le malo. Ljudje so čepeli večinoma rajši umazani, raztrgani in vinjeni po gostilnicah, kakor da bi nosili trezni lepo obleko.

Najmlajši kajon, Janez, je bil pa lovec. Bil je vseh muh poln, zlasti pa je znal lagati in piti, kakor slovenski pesnik. Akotudi marsikdaj ni imel nobenega počenega groša v žepu, je bil vedno židane volje. Kadar doma ni bilo niti slanega

kropa za večerjo, je pa za pečjo delal na orglice, dokler niso bili siti vsi štirje.

Naposled se je pa stari oča le naveličal takega životarjenja. Poklical je vse tri predse in jim je dejal:

„Preljubi moji! Veliki reveži smo, sami be-rači. Slabi časi so, zaslužka ni nobenega. Prestar sem že, da bi hodil prosit vbogajme; opešal mi je vid in sluh; roka se mi trese, zastaja mi noga in smejajo se mi otročaji. Ali tudi vi trije zaslu-žite doma premalo. Pa pojdi malo po svetu, Šilo, ti, ki si najstarejši in najmodrejši! Nemara pa le nameriš na srečo in pridobiš in prineseš toliko s sabo, da bomo laglje in bolje živeli tu doma.“

„Zakaj pa ravno jaz?“ se je ustavljal Šilo. „Mar naj gre Janez, ki je najmlajši in hodi naj-laglje.“

„Kaj bo Janez!“ je ugovarjal starec. „Janez je preneumen, pa tudi zapije vse sproti ali celo na puf. Le ti pojdi, ti!“

„Že vidim, da prej ne boste nehali prodajati sitnosti, dokler ne grem,“ je godrnjal čevljar. „Pa bodi v božjem imenu!“

Drugo jutro zarana pomeče Šilo svoje orodje v popotno torbo in se napoti v beli božji svet. Dolgo ne sreča žive duše v pogorju. Ker je hudo vroče, jo krene v gozd. Tam pa zagleda Zlatoroga v zanki.

„Reši me, ljubi popotnik,“ ječi Zlatorog, „reši me in izpolni se ti najbolj vroča želja.“

„Bomo videli, če bo res,“ de maloverni čevljar, preščipne zanko in prime Zlatoroga za zlata roglja. „Veš, kaj si želim? Da bi mogel v enem trenutku narediti toliko čevljev in škornjev, kolikor bi sam hotel!“

Tedaj se zabliška na tleh zlat čevljarški nož.

„Vzemi krivec,“ veli Zlatorog. „Ako ga le pokažeš usnju, je zaželeno obutalo že gotovo!“

„Ta pa ni slaba!“ se obraduje Šilo in shrani dragoceni nož. Tedaj zagleda staro ženo.

„Poljubi me!“ prosi ženica mladeniča.

„O kaj pa!“ se zagrohota čevljar. „Tako grdo staro babo! Saj je zalih mladih deklet dosti.“

Zdajci se izpremeni odurna starka v prekrasno mlado dekle. Skozi kratko belo obleko in dolge zlate lase blešči prebelo telo kakor sneg in iz bledega obraza svetijo oči kakor zvezdi nebeški.

„Ako bi me bil poljubil, bi se ti izpolnila še ena želja!“ mu reče z nagajivim nasmehom.

„Triglavska vila!“ klikne Šilo in jo hoče zdaj poljubiti z odličnim spoštovanjem. Vila pa porogljivo namrdne obrazek, pokaže čevljarju figico in odjaha na Zlatorogu.

Malo poparjen potuje Šilo dalje in dospe čez devet dolin in devet gora v deveto deželo

pred sijajen grad; z najvišjega stolpa plapola velika črna zastava.

„Kdo si?“ ga vpraša vratar.

„Čevljar Šilo.“

„Ravno prav si prišel. Hudo pogrešamo novih čevljev. Le noter!“

Spuste most in odpro težka vrata. Šilo stopi na grajsko dvorišče. Tam uzre devetdeset vojščakov in devet pažetov. Vsi imajo raztrgane čevlje. Iz okna pa gledata sam presvetli kralj devete dežele in njegova prelepa hči Zlata.

„Kdo si?“ ga vpraša kralj Uroš.

„Šilo, najboljši čevljar vsega sveta.“

„O — beži no, beži! Ali se upaš narediti do jutri opoldne vsem mojim vojščakom in pažetom nove čevlje?“

„Meni prava igrača. Dajte mi samo usnja!“

„Dobro. Ako dogotoviš delo, dobiš tri velika zlata jabolka. Ako ne, ti pa odrobi rabelj glavo!“

Šilo dobro je in pije do polnoči in spi do enajstih dopoldne. Vsi se že vesele, da odleti lahkomišelnemu lenuhu v kratkem glava. On pa si da prinesiti usnja, mu pokaže zlati krivec in nenkrat stoji devetindevetdeset parov novih čevljev pred zavzetim kraljem! Par prav majhnih in krasnih čevljev pa pokloni Šilo kraljični Zlati.

„Zakaj pa imate črno zastavo?“ vpraša čevljar.

„Oh,“ odvrne kralj Uroš žalostno. „Pesogla-

vec iz severne dežele se mi je prištulil v grad in pravi, da ne gre prej odtod, preden ne pride kdo, ki bi znal bolje piti in lagati kakor on. Poizkusi se z njim! Ako ga premagaš, ti dam hčer za ženo in vse kraljestvo povrhu. Ako ne, moraš dati pa dobljena tri zlata jabolka in krivec nasprotniku.“

Šilo jame piti s pesjanom, pa omaga in zaspi o polnoči. Čemerem in prazen jo primaha domov.

Enako se dogodi Nitki. Zlatorog mu da zlato iglo, Nitka jo pokaže v gradu in blago se izpremeni v obleke. Prislužena tri jabolka in čarodejno iglo pa mora dati pesoglavcu že zvečer. Ves potrt prileze domov in pove, kaj je vse doživel.

„Bog pomagaj, kaj bo pa zdaj?“ je tožil stari oče. „Jemnasta, jemnasta, zdaj smo pa prav taki berači kakor prej.“

Tedaj se je vzravnal veseli Janez za pečjo. Zazehal je in se oglasil:

„Oča, kaj pa, ko bi šel tudi jaz malo po svetu?“

„Oh, kaj še!“ se je bridko nasmehnil starec in pomilovalno pogledal svojega najmlajšega sina. „Ti bi pa že kaj opravil, sirota!“

„I, zakaj pa ne?“

„Oh, kaj boš ti, revež, ki si najbolj neumen med vsemi tremi,“ ga je zavrnil oče nejevoljno. „Saj ne znaš drugega, kakor po gozdu pohajkovati

in pokati in po krčmah lagati se. Bog se usmili!“

„Karkoli človek zna, je dobro in mu utegne koristiti danes ali jutri,“ je dejal Janez ponižno. „Prosim vas, blagoslovite me, ljubi oča! Potem pa kar pojdem!“

„Šilo in Nitka, oba sta prišla žejna in lačna in prazna domov,“ je javkal stari mož. „Bog ve, kako se bo godilo šele tebi.“

Naposled pa je le blagoslovil svojega najmlajšega sina in Janez je odpotoval veselo, akotudi sta se mu posmehovala starejša kajona. Ustavil se je v vsaki krčmi. Povsodi se je lagal, da ima doma srebrno jablan, ki rodi zlata jabolka. Pil je brezskrbno in obetal, da že plača, kadar se vrne. Obtemtakem je bil vedno prav židane volje.

Pride v gozd. Tam zagleda Zlatoroga, tiččega z rogljema v močnem grmovju.

„Lepo te prosim, pomagaj mi, ljubi lovec!“ ječi Zlatorog milo. „Reši me in izpolni se ti tvoja najljubša želja!“

„Takoj, potrpi samo malo, dragi Zlatorog!“ veli Janez, preseka gosto vejevje z lovskim nožem in pogladi otetega Zlatoroga po ponosni glavi.

„Bodi previden, ljubi mladenič, in ne želi si kaj nespametnega ali malenkostnega! Premisli si dobro!“

„I, kaj bi dolgo izbiral!“ odvrne lovec naglo.

„Veš kaj? Želim si, da bi mogel zmeraj piti, kolikor bi hotel!“

„O ti nespametno človeče!“ klikne žalostno Zlatorog. „Privoščil bi ti, da bi si izbral vse kaj boljšega, na primer večno izveličanje.“

„Večno izveličanje naj si zasluži dober kristjan sam,“ se odreže Janez modro. „Ali bo kaj ali ne bo nič? Ali bom imel zmeraj toliko pijače, kolikor si je poželim sam?“

Zlatorog mu pokima otožno. Lovec ga lepo zahvali. Kar zagleda odurno baburo.

„Aha, to je pa triglavska vila, ki sta o njej pripovedovala doma moja ljuba bratca!“ si misli veseli Janez. „Grda je res kakor kočevarski greh, pa saj bo v kratkem vsa drugačna!“

„Poljubi me, zali mladenič!“ prosi stara baba.

„Zakaj pa ne!“ odvrne lovec in jo poljubi nenadoma.

Hkratu se pretvori ostudna starka v prelepo mlado deklico. Kakor prečisti triglavski sneg ji blešče prekrasni udje skozi prozorno belo obleko in zlate lase, razpletene, segajoče do tal. Iz prebelega ponosnega obraza žare omamljivosladke oči, temnozelene, zagonetne ko jezera Triglavska, in ko roža triglavska ji živo rde napol odprta ustna. Venomer strmi lovec v čarobno zlatokrliko. Dozdeva se mu, da se sveti okoli nje zrak v vseh sedmerih solčnih bojah.

„Presneto je lepa!“ si misli veseli lovec Janez. Naglo jo objame in z občutkom poljubi na božanstvena usta.

Vila pa mu zažuga s prstom in pravi: „Ker si me poljubil tako ognjevito, se ti izpolni še ena želja. Bodi pameten in ne želi si kaj ničevega!“

Vilin glas je tako rajskomil, da se fantu kar vrti v glavi. In tudi, kadar se premaknejo vilinske lahne peruti, se mu zdi, da sliši tajnovito milo-glasno godbo nebeško.

„Kako je lepa!“ preudarja natihoma. „Pa kaj, ko se tako rada izpreminja v staro babo! Pa saj kraljična Zlata na onem gradu tudi ni napačna, kakor sta pripovedovala brata. Pustimo vilo in zaljubimo se v princesinjo!“

„No, pobratim, kaj si želiš?“ vpraša vila iznova.

„Veš kaj, posestrima? Prej sem si želel, da se mi nikdar ne bi uprla pijača. Toda nerodno je, če ima človek mačka. Želim si, da bi bil od pijače samo malo bolj židane volje, nikar pa da bi mi kaj škodovala!“

Lepa vila mu natakne zlat prstan na mezinec in odjezdi na Zlatorogu. Veselo potuje Janez dalje in pride čez devet dolin in devet gora v deveto deželo k belemu gradu; še vedno plapola z najvišjega stolpa črna zastava.

Spuste most, odpro težka železna vrata in

lovce stopi na grajsko dvorišče. Na balkonu stoji sam presvetli kralj devete dežele in zraven njega toči njegova hči Zlata solze, debele ko vinske jagode. Lovcu se zdi tako milovidna in bajnolepa, kakor mlajša sestra vile triglavske.

„Že zdaj je punca zala, ko se joka,“ si misli Janez. „Kako brhka bo dečla šele, kadar se bo držala na smeh!“

„Kdo si?“ ga vpraša kralj Uroš.

„Janez, lovec in prvi vinski bratec na svetu!“

„Čast tebi, če je res!“ se oveseli kralj. „Prišel si ravno prav. V grad se mi je vrnil pesoglavec iz mrzlega cesarstva pesjanskega. Izprva je bil gost ponižen, potlej se je pa preobjedel pri nas in zdaj hoče biti prvi gospod. Pravi, da ne pojde odtod, dokler ne pride kdo, ki ga premaga pri pijači. In po vsej sili hoče imeti mojo hčerko. Ako ga premagaš, ti dam kraljično za ženo in še kraljestvo povrhu, ker si fant od fare! Ako ne, ti pa pregrizne pasja pošast vrat, ti izpije kri, te speče in požre. Če si res tak junak, poizkusi se z njim!“

Lepa princesinja se neha jokati in prav mило pogleda mladega zalega lovca.

Janez pa pravi kralju in kraljični: „Le kar nič se ne bojta! Kje pa že imate tistega pesoglavca? Kar precej se udarim ž njim — presneto sem že žejen!“

Pokažejo lovcu v prvo nadstropje. Ondi sedi

požrešni pritepenec pri slastnih pečenkah in sladkih poticah in pije vino po pasje iz velikega soda. Sredi dlakastega čela preži le eno oko, sivo, drobno in srepo. Po telesu je sila močni ljudožer ves kosmat kakor medved. Vedno obrača pasjo glavo, ker more z edinim očesom videti le naravnost.

Ko zagleda Janeza, zatuli strašno in se mu posmehuje in ga zbada. Janez pa mirno sede za mizo in niti s krajem očesa ne pogleda pasje pošasti. Tako se lažeta in pijeta tri mesece zaporedoma sladko rebuljico furlanskih goric.

„Ali se udaš ali ne, Janez?“ zalaja peso-glavec, ki je imel že kapitalnega mačka.

Janez pa le še laže in pije in pije iz korca. Tako se izkušata še tri tedne.

„Ali se udaš ali ne, ljubi Janez?“ jeclja pesjan že ves motoglav in bolan na jetrih in ledvicah. „Ne storim ti nič žalega.“

Janez pa le pije, pije, pije. Ljudojedu je že peklensko slabo. Vendar vztraja še tri ure.

„Ali se udaš ali ne, predragi prijatelj?“ zastoka enooki pritepenec napol mrtev. „Ako se udaš, se te ne dotaknem in ti podarim vse dragocenosti, kolikor sem jih nagrabil v deveti deželi.“

Lovec Janez pa lepo mirno vstane in zakliče skozi okno na dvorišče, kjer so trepetaje čakali odločitve kralj, kraljična in drugi: „Prosim, pošljite koga k mojemu očetu po zimsko obleko, zakaj

izkušati se hočem s pesjanom še vso zimo!"

Ko pesoglavce sliši te besede, omedli in pade na tla. Janez pa izdere svoj ostri lovski nož, zabode zlobnega pritepenca v oko, mu odreže pasjo glavo in jo vrže na dvorišče.

Zdaj pa veselja ni bilo ne konca ne kraja. Sneli so črno zastavo in razobesili pisanih. Muzicirali, streljali in zvonili so venomer, da so že kar ušesa bolela Janeza. On pa je povabil očeta in oba brata k sebi, vzel lepo kraljično Zlato in vedno židane volje, toda zmerom trezen srečno pa modro vladal deveto deželo.

OPEHARJENI RIBIČ.

V hladni gostilnici pri „Zlati kobili“ sredi prijaznega hrvaškega trga sta sedela v četrtek po Veliki Gospojnici pozno popoldne dva gospoda.

Prvi, poštar Ferko Jazavac, rojen v Dalmaciji, je bil pretirano dolg mož. Njegov rumenkasti obraz s potlačenim širokim nosom pod jako nizkim čelom in z navadnimi potezami pač ni bil ne lep, ne duhovit. Od učenosti ga ni nikdar bolela glava; izdelal je le par razredov „pučke učione“. Toda pomagala mu je njegova prirojena prebrisanost, da je v življenju izhajal mnogo bolje nego njegovi učeni tovariši. Leno iztegnjene noge so mu segale daleč izpod mize in objestno silile v sosednjo sobo. Zvesti prijatelji so hvalili Ferka, da je eden izmed največjih mož našega stoletja.

Zraven njega je stoloval voditelj zemljiških knjig, gospod Pajo Bitangović. Bil je znatno manjši in šibkejši od Ferka, pa tudi on ni bil nežnemu

spolu nikdar v izkušnjava. Zabuhli rdeči obraz, potratno posut z neštetimi mozolji in mozoljčki, so odlikovale posebno trde, črne brke in oazasta kozja bradica. Gospod gruntovničar Pajo Bitangović je bil jako svobodnomiseln in jako svobodoljuben; v gostilnici je sedel rajši nego v uradu.

„Poglej, brate, tamle gre pa naš slavni madžaron Durak!“ je izpregovoril poštar, ki je gledal skozi okno na prašno ulico. „Menda je spet odičaril v Sotli.“

„Stopi in pokliči ga k nama, Ferko, ti, ki imaš močan glas in tako pripravne noge,“ je rekel Bitangović.

„Saj pride sam,“ je dejal poštar. „Ravno prav, da ga malo zafrkneva! Samogolt je ta človek, da že ni več lepo. In akotudi te povabi, ti da piti samega gnilca, boljše vino pa proda ali popije sam. In ribe . . .“

Že se je približal gospod Gavro Durak, mož srednje velikosti, dobro rejen, z zdravo ogorelimi lici. V levici je nosil zavozlano culico. Hodil je precej široko in ošabno. Imel je v trgu dve največji hiši, kjer so bili nastanjeni uradi. Živel je dokaj brezskrbno. Ribaril je strastno rad, toda le s čisto preprosto ribnico in samo poleti.

„No, Gavro!“ se ga je lotil poštar Jazavac in potegnil svoje dolge noge pod mizo, da ne bi bile Gavru na poti. „Si kaj ujel?“

„Ujel!“ je odgovoril ribič ponosno, zadovoljen s svojo lovjo.

„Kaj pa?“ se je naglo vtaknil vmes gospod Pajo Bitangović in dodal porogljivo: „Soma? Sulca? Pokaži, Durače!“

„Pet ostrižev!“ se je pobahal Durak in jima zadovoljno pokazal pet ribic. Največja ni bila daljša nego dva decimetra.

„Ma-a-ac!“ je zameketal poštar zaničljivo. Tako je krajšal in slajšal grenko besedo „magarac“.

„Katica, tri deci rdečega!“ je ukazal trnkar natararici in sedel. „In te ribe odnesite v kuhinjo, da mi jih speko za večerjo!“

„Za pet takih zanikarnih okunov si se mučil ves popoldan ob vodi?“ ga je zbadal Gruntovničar Pajo. „Kako je to, da loviš samo tak drobiž?“

„Včasi ne dobi niti drobiža,“ je pomagal poštar Paju. „Največkrat roma naš Gavro prazen domov. To pa zato, ker sploh ne zna loviti.“

„Kaj?“ je zakipel madžaron Durak. „Ti nevednež boš učil mene, ki lovim že trideset let!“

„Potemtakem loviš trideset let narobe,“ mu je odvrnil poštar mirno. „In zato ujameš komaj vsako drugo leto po enega somiča, pa jih je vendar toliko v Sotli!“

„Koliko bi jih ujel pa ti, Ferko? Ti ne bi dobil soma, če bi lovil vse svoje žive dni.“

„Ujamem ti soma še jutri, ali pa vsaj drugi petek, ako hočem, takoj tam pri mostu!“

„Na trnek?“

„Na trnek. In na trnek nasadim za vado papriko.“

„Papriko?“ se je zavzel madžaron Durak in se grohotal Ferku, da kar ni mogel nehati. „Strela te dala! Hahaha!“

„Pri nas v Dalmaciji lovimo some na papriko,“ je zagotavljal poštar popolnoma resno.

„Haha, kaj takega pa še ne!“ se je smejal Durak. „Veščaki pravijo, da žre som le ribe, gosi, race in druge povodne ptice, žabe, rake.“

„Veščaki naj pravijo, kar hočejo,“ se je zaletel Ferko Gavru v besedo. „Jaz pa pravim, da žre som najrajši papriko.“

„Ferko, ali se ti sanja, ali se ti meša?“ se je muzal Gavro Durak.

„Ma-a-ac! Stavim, da ujamem jaz soma na papriko prej nego ti na drugo vabo!“

„Saj res,“ je prigovarjal vedno žejni Pajo, „le stavita, le, da bo kaj pijače! Eden mora izgubiti in plačati, ni vraga!“

Durak je kar poskočil in vzkliknil: „Stavim deset, tudi petnajst litrov vina, da Ferko Jazavac ne ujame ne jutri, ne drugi petek nobenega soma! Velja?“

„Velja!“ je vzkliknil poštar in segel Gavru v

roko. „Jutri popoldne ob petih greva skupaj trnkarit. Pajo pojde z nama za pričo.“

Gospod Gavro Durak je židane volje poverčerjal svoje okune in se vnaprej veselil, da dobi stavo.

Drugo jutro se je peljal poštar Ferko Jazavac s kolesom precej daleč v samotni mlin. Tam je mlinaril in včasih tudi ribaril novi mlinar Mijo Kalafatić. Gavro Durak ni še nič vedel o njem.

„Prijatelj, pred kratkim ste mi obljubili, da mi pošljete ščuko ali soma,“ je rekel poštar mlademu, z moko opršenemu mlinarju Miju.

„Prav danes sem vam hotel poslati jako lepega, ne prestarega soma v trg,“ je odvrnil Kalafatić. „Ujel sem brkača davi v sak ob bregu nad mlinom, kjer je Sotla čisto mirna in blatna.“

„Ne pošiljajte mi ga gori! Pošljite ga samo lončarju, ki ima kočjo blizu mostu. Lončar naj ga skrije v vedro, dokler ne pridem ponj. Prosim, skrbite, da mi ostane živ! Z Bogom!“

Poštar je odhitel in tudi lončarju naročil vse potrebno.

Popoldne ob petih so se sešli Durak, Jazavac in Bitangović pred prodajalnico. Poštar je imel drog starega omela s sabo. V štacuni je bil kupil največji trnek in najdebelejši konopec, kar so jih imeli naprodaj. Madžaron Durak je prihajal čimdalje tem bolj široke volje.

„Ako sploh ujameš ribo na to, pa rad plačam tudi dvajset litrov!“ se je rogal Ferku. „Skrbi me le, da ne popokajo vse ribe od smeha, ko zagledajo takega ribiča!“

„Dvajset litrov!“ je naglo ponovil Pajo. „Ali ne bi bilo pametno, da si vzamemo pet litrov kar vnaprej s sabo? Lovili bomo mnogo laglje, bosta videla!“

Durak in poštar sta takoj odobrila modri predlog. Pri „Zlati kobili“ so najeli dečka, da jim je nosil vino pa nekaj kruha in sira. Veselo so korakali proti reki in se ustavili blizu lesenega mostu, ki drži na Štajersko.

Pajo se je zavalil v senco in nemudoma jel pokušati vino. Durak je uredil svoje tri ribnice. Dvoje s črvi je nastavil ob ivah in zastavil palici kar med vejevje. S tretjo ribnico pa je lovil male piskorje na muhe, da bi imel vabe za ščuke.

Gospod Jazavac pa je nabodel celo papriko na svojo velikansko odico in privezal nad njo težak kamen. Z vnemo je metal v vodo, da je škropilo na vse strani in da so se delali venomer krogi in valovi.

„Preplašiš mi vse ribe!“ se je pritožil Durak. „To ti je ribič, haha! Hajdi, brate, malo više!“

Počasi je izginil poštar za vrbovjem, smuknil v visoko turščico in hitel k lončarju. Naglo je vzel mlinarjevega soma iz vedra, se požuril zopet

skozi koruzo, nasadil soma na odico, skočil med vrbe in jel kričati:

„Soma! Soma! Živio! Victoria! Hopsasa!“

Bitangović in Durak sta pravkar gasila žejo. Takoj sta vrgla kozarca v travo in tekla k Ferku.

„Soma na papriko!“ je vpil že precej navdušeni Pajo. „Čestitam, prijatelj! Dobil si stavo! Bog te živi! Gavro, ti plačaš še petnajst litrov! Bog živi tudi tebe!“

„Na papriko!“ je sopihal presenečeni odičar Durak in debelo gledal lepo ribo, ki se je zvijala na odici. „Nikdar ne bi verjel kaj takega, in če bi mi pravil to kdorsibodi. Je že res! Strela ga dala! Izgubil sem stavo.“

Izpili so in se napotili k „Zlati kobilici“. Ondi se je kmalu zbralo nekaj zvestih prijateljev, da bi pomagali vredno obhajati redko slavnost. Vsi so se zabavali izborno. Samo madžaron Durak se je smehljal malo bolj kislo. Jezilo ga je, da je izgubil stavo; in ker se je jezil, mu ni nič kaj dišala ne jed, ne pijača.

Po okusni večerji je vstal jezični Pajo in dejal med drugim: „Gospoda! Današnji dan je velepomemben! Naš ljubi Ferko Jazavac je ujel soma na papriko. Prosim lepo, to je nekaj epohalnega! V zgodovini ribištva bi zastonj iskali kaj enakega! Dosegamal so odičarili ribiči na črve, na kobilice, na muhe, na sirček, na strjeno kri in

na drugo. Poslej pa bodo lovili postrvi na kiselo zelje, sulce na kumare, losose na čebulo, lipane na česen, ščuke na hren, some na papriko . . . V kratkem doživimo prevrat vsega odičarstva . . .“

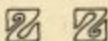
Odslej je hodil tudi madžaron Durak levit na papriko; ujel pa ni ničesar. Ali stvar mu ni dala miru. V potu svojega obraza je skoval dopis in ga poslal „Lovačko-ribarskemu Viestniku“ v Zagreb. Pisal je:

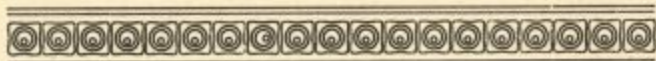
Slavno uredništvo! V drugi polovici meseca avgusta je ujel tukajšnji poštar gospod Ferko Jazavac jako lepega soma na papriko. To sem videl sam. Skromno podpisani sem potlej sam odičaril na papriko, ali žalibog nisem ujel nobene plavute. — Iz tega sklepam, da je bil poštarjev som ali zelo kratkoviden ali pa perversen, prismojen. Petrov pozdrav! Vaš vdani Durak.

Jezno uredništvo pa mu je odgovorilo:

Gospodine!

Kar čenčate Vi o somu in papriki, to pre-sega že vse meje dostojnega klobasanja. Iz Vašega velebedastega dopisa sklepamo po pravici, da ste Vi sami ali jako kratkovidni, ali pa da imate maturo za Stenjevec. Želimo Vam, da Vam kmalu odleže. Bog Vam daj kmalu zopet ljubo zdravje in pravo pamet!

POVODNI MOŽ OB LJUBLJANICI.

Tam, kjer stražijo dandanes štirje težki zmaji noč in dan novi Jubilejni most, ondi je slonel lepega popoldne ob lesenih rantah kraj starega lesenega Mesarskega mostu životni pek Tomaž Olupek ves zamišljen in strmel v umazanorjave valove.

Pod prvo kozo sta se pritihotapila dva gologlava paglavca. Starejši je imel s sabo lonček in dolgo leskovko. Nanjo je privezal konec bele pavolnate nitke, na dolenjem koncu pa lesen klinček, da vada ne bi mogla pregloboko v vodo. Nato je vzel iz telovnika glavičarico, jo upognil med zobmi tako, da je bila podobna trnku, in jo pritrdil na spodnji konec niti; ribnica je bila gotova. Mlajši mu je podal iz škatlice za užigalice muho, da jo je nataknil ribič za vado na buciko. Ko je bilo tako vse v najlepšem redu, je začel loviti, dočim je hitel mlajši gori na most pazit, da bi

začasa posvaril lovečega tovariša, ako bi se prikazal po Poljanskem ali Sv. Petra nasipu nevaren redar.

Gospod Tomaž Olupek se je zamislil v minule mladostne dni, ko ni bil za dlako boljši, nego mladi grešnik s primitivno ribnico. Spominjal se je časov, ko so šumeli ob Ljubljanci na levem bregu visoki jagnedi; ko je lovil z enakomiselnimi pajdaši na plitvih krajih pod kameni in čepinami rake in menke ali kaplje; ko se je še tako strašno bal mestnega moža z bridko sabljo in svetlo luno pod vratom. Takrat se mu je zdela Ljubljana nad vse imenitna reka, saj je bil vendar slišal, da je priporočil učen Anglež njeno vodo kot najboljše zdravilo za bolne oči. Obžaloval je, da doslej slovenska mati še ni rodila sina, ki bi vredno opeval lepoto te tajnopolne hčere podzemeljskih jam in skrivnostnega barja, kakor so že opevali pesniki na primer Savo in Sočo, bistri hčeri planin. Pogledal je po bregovih, kjer je lazil svoje dni za hrošči in metulji in martinčki, in zdelo se mu je, da so bili oni časi neizmerno lepi. Vzdihtil je nehote in si v tolažbo zapalil pipo.

Tedaj je potegnil bosopeti fantiček srebrno-svetlo ribico na suho in njegov tovariš na mostu je zavriskal od veselja. Ribica je romala v lonček, napolnjen z vodo. Toda že se je bližala nevarnost

v podobi bradatega redarja. Mladi stražnik na mostu je zažvižgal, ribič je vrgel ribnico v koprive in ubežal z loncem, še preden ga je uzrlo strogo oko postave.

Precej debeli pek se je obrnil in nenadoma zagledal pred sabo svojega okretnega, hudomušnega prijatelja, branjevca Vinka Savana; ta mož je bil sicer majhen in grd, toda poln velikih in lepih misli.

„Takole se je tudi nama godilo svoje dni,“ je ogovoril navihani Sava starega znanca. „Ali še veš, kako sva lovila midva pod mostom?“

Olupek je pokimal zamišljeno.

„Ej, lepo je bilo takrat!“ je izpregovoril Sava iznova. „Veš kaj? V Ljubljani je še zmeraj dovolj žlahtnih rib! Zlasti odkar je pobrala kuga rake, so se pomnožile one, ker so imele več živeža. Kaj pa, ko bi poizkusil enkrat svojo srečo? Licenca ne velja mnogo. Ali te nič ne skomina po žlahtnih postrveh, sulcih in lipanih?“

„Postrvi menda ne bo preveč v Ljubljani,“ je ugovarjal Olupek, toda tako, da je Vinko Sava takoj spoznal, kako rad bi poizkusil prijatelj svojo spretnost.

„Jaz pa pravim, da jih je nekaj, in morebiti ujameš celo kakšnega neizkušnega sulca. Poizkusi vendar! Obetam ti brezplačno podporo. Ali pa mar misliš, da si že preneroden za ribjo lov?“

Tako sramotilnemu sumu se je moral častihlepni Olupek na vsak način postaviti v bran. Odločil se je torej, da poizkusi.

Zvečer je lokavi Savan razodel vsem prijateljem v gostilnici pri „Beli barki“ najnovejšo nakano svojega podjetnega znanca in vsi so Olupku čestitali že vnaprej na lepem uspehu in ga prosili, naj pošlje prve ujete plemenite plavutarje takoj v krčmo. To je zelo ugajalo Tomažu; le to mu ni bilo povšeči, ko je eden izmed zbranih gostov, mizar Palček, slovesno obljubil, da poje z luskinami in plavutami vred vse ribe, kolikortudi jih ujame Olupek.

Že drugo jutro je izposloval prijazni Vinko Savan dovolilo za ribjo lov. Nemudoma sta šla kupovat potrebnega orodja in vade, sirčka in krvi.

Z neprekosno ničemurnim dostojanstvom novega albanskega ministra se je postavil gospod Olupek popoldne v senco blizu Mesarskega mostu, kjer je dotekala mlaka iz kanala in je bilo pričakovati največ plena. Nažgal si je pipo, ker je vedel, da je lov z odico dolgotrajna zabava in da tobak močno pospešuje potrpežljivost in vztrajnost. Najprvo je zagnal nekaj drobtin naokoli v vodo, da bi opozoril ribe na izreden užitek in jih privabil bliže; potem pa je odvil nit na dolgi ribnici,

nataknil kos sirčka na odico in vrgel v Ljubljano. Savan je sedel za njim v travo.

Vkratkem je bilo na mostu in ob rantah vse polno radovednih gledalcev. Olupek ni bil malo ponosen, da je obračal toliko živahne pozornosti nase. Pazno je gledal na rdečo hruško, in kadar se je potopila, je vselej hitro potegnil iz vode. Toda vselej je bila odica prazna in treba je bilo nove vade. Savan mu je izlepa prigovarjal, naj vztraja; gori na bregu in na mostu pa so se že jeli oglašati poredneži in nagajivci.

„Kdo pa je ta, ki lovi?“ je vprašal nesramen glas.

„Povodni mož!“ je odgovoril nagajiv čevljarček.

„Povodni mož!“ so ponavljali poredni učenci, ki so se pravkar pripodili iz šol.

Gospod Olupek se je jezno ozrl na most. Tega ne bi bil smel storiti, zakaj takoj se mu je zapredla nit dolge ribnice. Gori so se mu vsi smejali. Trajalo je precej dolgo, da je razvozlal vrvico in zopet mogel streči ribam po življenju.

„No, ali bo že kaj?“ so godrnjali nepotrpežljivi gledalci.

Tomaž se ni več zmenil za njih žaljive opazke in je pridno natikal na vedno iznova prazno odico zdaj strjene krvi, zdaj sirčka.

„Ribe pod mostom so menda dresirane, da

pozobljejo vsak zalogaj brez škode s trnka!“ je zabavljaj ob rantah mlad sajat dimnikar.

Naenkrat pa je začutil odičar nekaj na trnku. Potegnil je močnejše in v elegantnem krogu vrgel iz motnih valov kepo šote v osatje.

„A, tako!“ so se mu smejali gledalci. „Povodni mož lovi šoto na trnek. Kje pa se je vendar vzel ta junak?“

„Le nikar se ne daj motiti!“ mu je svetoval zvesti zaveznik Savan. „Taka nesreča se utegne pripetiti najboljšemu ribiču! V Ljubljani živi dosti ljudi, ki svoje žive dni niso ujeli niti nobene treske na trnek, kam pa šele šoto!“

Potolažen je nataknil odičar Tomaž nove vade na odico in lovil neustrašeno dalje.

„Kako pa bo jedel povodni mož ujeto šoto?“ je zbadal dimnikar med občnim smehom. „Ocvrto ali pečeno? Papricirano ali z jesihom in oljem?“

Olupek se je srdito okrenil proti obrekovalcu in zamahnil z ribnico navzgor kakor z bičem. Tedaj se mu je zabodla odica v suknjo.

„Oho!“ so se norčevali zgoraj neugnani jeziki. „Povodni mož je ujel samega sebe! No, dober tek!“

Usmiljeni Savan je s težavo pomiril trnkarja in mu izrezal odico iz suknje. Olupek je bil od jeze ves rdeč v obraz, vendar je navzlic vsem

nezgodam potrpežljivo nadaljeval svojo nevsakdanjo lov.

Odslej pa je izvlekel vselej odico s celo vado iz vode; nobena riba ni bila več tako sladkosneda, da bi silila v nevarnost. Pač pa je vztrajni gospod Olupek ujel pisani svitek neznane perice. Navdušeno občinstvo ni skoparilo z laskavimi, pohvalnimi priznavami ter izpodbujalo vrlega odičarja k nadaljnjemu smotrovitemu delu.

„Ribe so se že najužinale, gospod ribič!“ je dejal dimnikar. „Dobro ste jih napitali!“

„Nič ne poslušaj pa pazno lovi, zdaj proti večeru je najugodnejši čas za to!“ je velel gibki drobni Savan razgretemu Olupku in nesel ujetoto in svitek pod most. Tam ju je ročno vtaknil v mrežo, ki je bila namenjena ujetim ribam. Videl ga ni nihče.

Zdaj pa se je zazdelo trpečemu Olupku, da se je vendar prijela velika riba! Težka je bila tako, da jo je ribič komaj vlekel iz vode.

„Zdajle bo pa nekaj, ljudje božji!“ je vpil sajavi dimnikar in vse je uprlo radovedno oči v Tomaža. „Komaj vleče! Če ne bo morski volk ali pa vsaj som, pa nič nočem! Pomagajte možu, da ga pošast ne potegne za sabo v vodo!“

Olupku je žarel obraz od veselja in napora. Pošasi je potezal dragoceni plen bliže in bliže, toda še se ni nič videlo iz vode. Previdni odičar

se je bal, da se mu ne pretrga konopec, zato je vlekel jako oprezno. Naposled se je pokazalo nekaj rjavkastega; Tomaž je potegnil nekoliko močnejše in srečno izvlekel raztrgan, na peti podkovan škorenj.

Zdaj pa gori na Mesarskem mostu in ob rantah burnemu veselju ni bilo ne konca ne kraja. Otroci so poskakovali od radosti, odrasli pa so na vse kriplje ploskali z rokami.

„Povodni mož je ujel podkovanega sulca!“ je kričal poredni dimnikar. „Živio sulčar!“

„Živio povodni mož!“ je vpilo brezplačno zabavajoče se občinstvo.

Bridko prizadeti sulčar Olupek od zadrege in nevolje ni vedel, kaj bi. Ko se je obrnil za Vinkom Savanom, jo je bil ta že tiho odkuril s polno mrežo.

Olupek si je mislil, da jo je Savan popihal, ker je bilo tudi Vinka sram zaradi škornja. Zato se ni obotavljal, ampak je hitro krenil v Krakovo, kupil troje lepih rib ter jih nesel naravnost v gostilnico k „Beli barki“.

Prijatelji so ga blagorovali in mu čestitali iz dna srca, ko jim je pokazal žlahtne živalce. V svojem veselju je oprostil Palčka obljube in povabil tudi njega, naj sodeluje pri pojedini slastnih rib brez luskin in plavut.

Toda komaj je odnesla gostilničarka ribe v

kuhinjo, je že prisopihal škodoželjni Vinko Savan z mrežo. Zastonj mu je migal povodni mož Olupek. Savan je ob občni hrupni veselosti izvlekel vse na svetlo, kar je bil ujel njegov prijatelj: šoto, svitek in podkovani škorenj. Razkrinkani odičar ni čakal odlične večerje.

Še dandanes mu nagajajo in ga dražijo, da je on tisti slavni ribič, ki je ujel neumrjočega podkovanega sulca v Ljubljani.

NEDELJSKA BRATOVŠČINA.

V prijaznem slovenskem kraju, v Zali skali, se je zbrala devetorica podjetnih in požrtvovalnih mož v častitljivo družbo nedeljskih lovcev — je jel pripovedovati ljubeznivi doktor Pavliha, ki se nikdar ne laže.

Nikarte ne mislite, ljubi poslušalci, da bom ob tej veleugodni priliki jel zbirati neslane dovtipe in prodajal žaljivo zafrkazen! Vsak ni tako srečen, da bi mogel in smel loviti, kadar bi se mu poljubilo. Tudi jaz sem fanatičen nedeljski lovec od kučme do podplatov in obsojam brez pardona vse hudobne jezike, ki zaničljivo in posmehljivo omalovažujejo nas prekornostne ude lovečega človeštva.

Pogumna in nesebična devetorica je po dolgem in temeljitem preišljevanju ustanovila lovsko družbo, jo krstila „Nedeljsko bratovščino“ in zakupila zaloskalski lov za par sto kron.

Pravi člani te ugledne bratovščine so bili

po abecedi gospodje/ oziroma bratje: veleposestnik Bibolaz, pekovski mojster Hahalin, gostilničar Kašoliznik, mesar Klobasar, čevljar Migomig, trgovec Pipopuh, upokojeni profesor Plešoprask, brivec Pušoljub, krojaček Zgaga. Častnih, podpornih, dopisujočih ali tudi drugačnih članov pa ni imela „Nedeljska bratovščina“ nobenih.

Načeloval ji je dični brat Bibolaz, jako zastaven in častitljiv mož. K sejam je hodil vedno v črni salonski obleki in z veličastnim cilindrom (kalibra 69). Podedoval je oboje od rajnega bratranca, ki je bil svoje dni višji uradnik in svetnik na Dunaju. Veselilo je Bibolaza vselej, kadar je mogel podedovano opravo zračiti, zlasti na sejah odlične „Nedeljske bratovščine“. Čemu pa bi mu bila ta elegantna praznično črna oprava tukaj na kmetih, v Zali skali, kjer po več let zaporedoma ni bilo nobenega pogreba ali druge veselice in zabave? Oblagodarjen pa je bil gospod Bibolaz, tudi sicer dokaj čeden gospod, z eno najlepših kulturnih pleš jugoslovanskih dežela; po mnenju zaloskalskih lovcev bi bil z njo zadovoljen vsak ministrski predsednik. Bila je celo večja od Plešopraskove, dasi je bil ta mož hudo učen. Bibolazov golovec je delal čast ne le Bibolazu samemu in njegovi zlahti, ampak tudi vsem Zaloskalcem, zlasti ob procesijah.

Načelnikov namestnik je bil dolgi in suhi

trгоvec Pipopuh. Služil je bil tri leta pri vojaki; posloval je bil sicer večinoma v bataljonski pisarnici, vendar je znal dobro streljati. Na lov je hodil previdni mož kar z dvema puškama kakor svoje dni Daudetov slavni Tartarin de Tarascon, eden največjih lovcev vseh časov in narodov.

Tajnikoval je upokojeni profesor Plešoprask, ki je zastopal v „Nedeljski bratovščini“ sivo teorijo in lovsko slovstvo. Kadar se je izprehajal z dežnikom na rami po obširnem praznem lovišču „Nedeljske bratovščine“, tedaj je skoraj neprenehoma mrmral citate iz najboljših lovskih spisov ali pa vsaj polglasno ponavljal latinska imena zverjadi. Bil je res sila učen. Obelodanil je obširno in temeljito monografijo o bastardiranju divjih zajkelj s fazani. Žalibog ni niti en lovski list priobčil primerne, resne ocene; zdelo se je, kakor bi hoteli zavidni hinavci s hudobnim molkom ubiti pisatelju veselje do plodonosnega znanstvenega dela. Ali modri gospod profesor Plešoprask se je tolažil z imenitnim pregovorom: nehvaležna domovina piha na vsakega preroka, ki ni pritepenec. Tešila ga je pa tudi druga, nič manj tolažilna pri-slovica: *Invidia gloriae comes* — zavist spremlja slavo! Zato je izza svojih velikih temnovišnjevih naočnikov zaupljivo in bistro gledal v prihodnost.

Blagajnik je bil pa krojaček Zgaga, jako nemiren in siten duhek. V vsaki stranki, v vsakem

poklicu, v vsakem društvu je nemarna garjeva ovca, ki dela zgolj zgago; ovca, ki nima pravih zmožnosti; ovca, ki ne zida, ampak le podira; cokla, ki ovira napredek in se satansko raduje, ako more koga žaliti in jeziti. Taka žalostna cokla je bil tudi krojaček Zgaga, veleposestnik kocinastih bradavic. Ugovarjal in zanikaval in nagajal je zgolj iz gnusne navade, pikal in ubadal je iz prirojene zlobnosti. Bil je tako droban in kratek, da ni vreden nobenega daljšega opisa.

Najprvo so nedeljkarji sestavljali, popravljali, pilili in hektografirali pravila vzorne „Nedeljske bratovščine“. Posvetovali so se o vsaki malenkosti tako temeljito in natančno, da so spravili nad sto hudih paragrafkov na papir. Seje so se ~~vršile~~ v zadnji sobi Kašoliznikove gostilnice.

Stvar pa ni bila tako enostavna in lahka, kakor bi si nemara kdo mislil, ampak narobe.

Zakaj niti v zaloskalskem revirju niti v sosednjih loviščih ni bilo že več let ne duha, ne sluha o divjačini. Nikjer nobene jerebice, nobene zajčka, nobene veverice! Prejšnji zakupniki teh lovov so bili taki strastni „lovci“, da so postreljali, pobili, pomendrali, pomečkali, porazmesarili, podavili, poiztrebili vse, kar leze ino grede po zemlji ino leta po zraku.

Že zdaj vidimo, s kakšnimi zaprekami se je

morala boriti občudovanja vredna „Nedeljska bratovščina“.

Ako brat Kašoliznik ne bi bil točil tako izbornega cvička in prodajal tako tečnih krač, bi bili junaški nedeljski bratje omagali gotovo že prvi teden svojega zakonoizdajalskega poslovanja. Izvrstna pijača in hrana pa jim je pomagala tako uspešno, da so z združenimi močmi že v osmih sejah sijajno premagali vse težave.

In posrečilo se jim je bolje, nego so bili pričakovali najbolj trdovratni optimisti. Takoj v petem paragrafu so določili, da plača devet litrov globe v občno korist „Nedeljske bratovščine“ vsak, kdor bi se izpozabil in šel loviti tudi na delavnik. Za društveno geslo so si izbrali ponosne besede pevca slovenskega:

Praznika ni se bal,
Niti nedelje!

Med drugim so seveda strogo določili v posebno dolgem paragrafu, da ni nikomur dovoljeno, streljati na svojega bližnjega, niti s kroglo, niti s šibrami. Natanko pa so odmerili strelnino za vse živali, tudi za one, katerih ni bilo v lovišču.

Kakor ima vsaka dobra stvar svoje nasprotnike in zlobne sovražnike, tako jih je imela tudi prekoristna „Nedeljska bratovščina“. Že prelepo ime samo ob sebi je bilo nekaterim podlim in za-

vidnim dušam oster trn v peti. Nevoščljivci so zabavljali, naj bi si bili nedeljski bratci izbrali rajši ime: „Prostovoljno žejogasilno društvo“.

Idealni nedeljski bratje pa se, hvala Bogu, niso brigali za tako in enako infamno zafrkazen ter so hodili pridno vsako nedeljo in vsak zapovedani praznik na lov.

Da ni bilo nobene divjačine, to jim ni kailo veselja do lova. Prvi se je nesmrtno oslavil suhi pa dolgi brat Pipopuh.

Dokazal je s popolnoma zanesljivimi pričami, da je sam ustrelil kapitalnega živega močerada.

Še tisto nedeljo je imela „Nedeljska bratovščina“ v praznično okrašeni gostilnici Kašoliznikovi slavnostno sejo. Veselo presenečeni bratje so čestitali srečnemu strelcu v dolgih in vendar jedrnatih govorancah, mu poklonili dragocen, handžarju podoben nož za lov na močerade in kronali Pipopuha za kralja vseh pravih nedeljskih lovcev z dostavkom, da bodi ta visoka in redka čast dedna v njegovi veleecenjeni rodovini, dokler ne umre zadnji Pipopuh. Slavljenec jih je ginjen zahvalil in plačal prijetno navdušenim tovarišem več velikih posod cvička. Od Pipuha je velo nekaj tajnovitega, nekaj velikega. Obseval ga je mistični nimbus nedeljskega lovca, ki je res nekaj ustrelil. Profesor Plešoprask je določil latinsko ime ustreljene zverine in obljubil lahkoumevno predavanje.

Tako so se nedeljski bratje izvrstno zabavali in vsako nedeljo uživali nedolžno veselje. Ustreljenega močerada so dali lepo napažiti in ga namestili takoj pod kaligrafirano geslo. Njih veselje je prikipelo do vrhunca, ko je kmalu potem Bibolazov pes Putifar izvohal, izkopal in ujel krasnega krta na brakadi. Tudi umrjoče ostanke krtove so poslali spretnemu dermoplastu in postavili mično živalco kraj močerada. Imeli so torej že kar dve zares jako redki lovski trofeji. Malone vsak večer so imeli slavnostne seje v izborni gostilnici brata Kašoliznika in občudovali zdaj krta, zdaj močerada.

Tedaj pa je šinil nečisti duh v brata Zgago, da je vstal in odprl svoja usta in začel verižiti in klobasati menda takole:

„Slavni ljudje božji! Kaj pa, če bi nakupila naša „Nedeljska bratovščina“ zajcev, srn, jerebic in fazanov in jih zaredila v našem docela ogoljenem lovišču, kaj?“

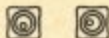
Vseh drugih osem bratov je zazijalo obenem kakor na vojaško povelje. Vnela se je srdita debata.

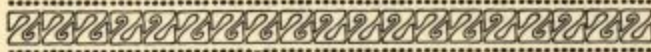
Vsi so napadali brata Zgago in ga zmerjali megalomanco, ki hoče sejati seme razpora v mirno bratovščino. Poudarjali so, da bi zagrešili največjo neumnost tega stoletja, ako bi sprejeli Zgagov nujni predlog. Naglašali so, da bi nakupljena divjačina gotovo ušla v sosednja prazna lovišča; da

bi se jim sosedje lahko smejali po pravici in hrustali njih zajce in jerebice pa tako dalje. In oglašil se je „Nedeljske bratovščine“ modri načelnik Bibolaz, rekoč:

„Počakajmo rajši, da nakupijo in zarede divjačino — sosedje!“

Z veliko vnemo so sprejeli ta pametni predlog. Sitni Zgaga pa je moral plačati tri litre vina, da ga niso poslali v prognanstvo.

BRAKADA BREZ BRAKA.

Danes naj vam poročam o novem častnem uspehu slovite „Nedeljske bratovščine“ v Zali skali, je pripovedoval odkritosrčni, resnicoljubni doktor Pavliha.

Vem sicer prav dobro, da ta nesebična, požrtvovalna družba rada skriva bengalično luč svojih izrednih, nemara celo neverjetnih uspehov pod polovnjakom pristne junaške ponižnosti. Saj se tudi slavec ne meni za hvalo rože. Zaloskalska „Nedeljska bratovščina“ deluje natihoma, menda zlasti zato, ker se boji, da bi budila s svojimi lovskimi uspehi blede zavist manj srečnih lovcev.

Vrli nedeljski bratje niso izpustili nobenega praznika niti nedelje, marveč so vedno enako navdušeno in vztrajno lovili tudi ob najslabšem vremenu in se vicali celo pozimi od svetih Treh kraljev do svete Rotije, ko je največ snega. Toda vsa njih občudovanja vredna potrpežljivost dolgo, dolgo ni rodila nobenega zaželenega sadu, niti nobenega

krta, niti nobenega močerada. Vračali so se vedno prazni, to se pravi brez divjačine, pač pa s kani-balskim tekom in gigantovsko žejo.

Obtemtakem se jim je zdelo umestno in potrebno, sklicati izredno sejo v zadnji sobi sloveče gostilnice Kašoliznikove. Prišli so in sedli po alfa-betu za mizo.

In dvignil se je patriarhalni brat načelnik Bibolaz pa v imenu Diane, boginje prirode, lune in lova, pričo onemele osmorice sprožil petelina svoje zgovornosti menda takole:

„Oné, slavna bratovščina, slaba nam prede, presneto slaba. Lovska smola nas klofuta od vseh strani. Kako lepo je jela procvitati naša bratovščina! (Bibolaz je pokazal s svojim čibukom pod društveno geslo.) Ustrelili smo takoj v prvih dneh krta in močerada v lovišču, kjer bi moral obupati tudi sam Nimrod. Oné, slavna gospoda, Kašoliznikovo vino pa res ni napačno. Kašoliznik, prinesi mi ga še polič, pa se hitro vrni, da ne zamudiš nobene besede.“

„Izginili so tudi krti in močeradi,“ je nadaljeval bratovščine modri načelnik Bibolaz, ko se je vrnil pirhastolici gostilničar.

„Kje so moje rožice!“ je vzdihnil starikavi brivec Pušoljub, ki je imel že pri drugem poliču lirične popadke. „Vzela jih je zima, mraz.“

Brivec Pušoljub je bil jako ugleden član „Ne-

deljske bratovščine“. Nosil je umetno pobarvane nakodrane lase v fantastni obliki, ki jo je mož iznašel sam po večletnem resnem prizadevanju. Vsako soboto je lepo obril in očedil nedeljske brate, preden so šli k seji. Po njegovih žilah se je pretakala poleg Kašoliznikovega vina in piva kri pravega nedeljskega lovca. Že njegov oča je bil strasten nedeljkar. Zaljubil se je Pušoljub brez težave in bolečin v vsako mlado dekle in lovil nezakonske poljube celo rajši nego divjačino. Delal je strahovite pesmi ter nesramno rimal samo glagol na glagol: lovili - pili - ljubili . . . počivali - igrali - poljubovali . . . Pri sejah je debelo gledal v prazen kot ali proti stropu in se držal zamišljeno, sanjavo, zaeno pa ponosno in vzvišeno, kakor bi malical vsak dan z vsemi devetimi muzami.

„Res je, v našem lovišču bi moral obupati sam Nimrod, velelovec in graditelj babilonskega stolpa,“ je bridko potožil učeni tajnik in profesor Plešoprask.

„Živela ničla!“ je pomagal zlogolki blagajnik Zgaga, cokla in garjeva ovca. „Nula naj živi, nula! Me-e-e-e-e!“

„Molči, poslušaj pa pij!“ ga je zavrnil modri Bibolaz. „Vsi vemo, da se je pred petimi tedni priklatila v naše lovišče veverica, divjačina visokega lova. Vsi vemo tudi, da jo je ustrelil naš neprekosni naglostrelec Pipopuh, naš oné, naš

Buffalo-Bill, in da jo je pobral, raztrgal in pogoltnil njegov oné, njegov pes Putifar, še preden smo jo mogli poslati dermoplastu.“

„Sciurus vulgaris, veverica,“ je mrmral profesor Plešoprask žalostno v svojo kupico.

„Uvaževaje vse to, predlagam slavni „Nedeljski bratovščini“, da priredimo jutri, v nedeljo zjutraj, veliko brakado na — Kašoliznikovega pujska.“

„Na pujska?“ so se veselo čudili malone vsi poslušalci.

„I — zakaj pa ne?“ se je oglasil profesor Plešoprask in besedoval: „V Taraskonu na južnem Francoskem je bil vsak odrasli moški navdušen nedeljski lovec. Dasi pet milj okoli Taraskona ni bilo nobene divjačine, so hodili Taraskonci vendar vsako nedeljo s puškami, lovskimi rogmi in psi v mestno okolico na lov. Ondukaj so metali svoje nalašč zato kupljene kučme kvišku in streljali nanje. Ako nam bi kaj takega napisal slovenski pripovedovalec, kajpada živ krst ne bi verjel nobene besedice, zakaj nihče se ne laže tako razuzdano, kakor slovenski pisatelji. Taranskonske lovce pa je opisal francoski pisatelj Alphonse Daudet in zato nam ni treba sumiti, da bi bil vzel kaj izpod pazduhe. Gospoda moja! Ako preudarimo, da so streljali nedeljkarji na Francoskem, v prvi kulturni deželi našega planeta, le na kosmate kape, zakaj ne bi

mi zaloskalski Slovenci brakirali na živega domačega pujsa, ki je vendar pravi sorodnik neresu ali divjemu merjascu, divjadi visokega lova?“

Plešopraskov govor je ugajal vsem tako, da so ga odobraval na glas. Le zaletavasti krojaček Zgaga je posmehljivo meketal svoj: „Me-e-e!“ Vstal je in jel prodajati sitnost natanko takole:

„Velecenjeni bratje! Prav žal mi je, da vam moram oporekati. Ali zakaj bi uganjal potuhnjenost in hinavščino, ko gre za tako važno stvar! Nikakor ne morem odobravati nameravano brakado na domačega prašička, in sicer zato ne, ker nimamo nobenega psa-braka! Brata Bibolaza pes Putifar je doslej zadostoval za vso našo bratovščino z omejeno divjačino. Žalibog je tega izbornega braka povozil avtomobil, da šanta po obeh sprednjih nogah, po zadnjih pa tudi še ne more hoditi. Počakajmo zatorej, da okreva brak Putifar popolnoma in se prase še malo poredi v Kašoliznikovem svinjaku. Me-e-e!“

„Že zopet,“ je vzkipeł načelnik Bibolaz. „Brat blagajnik mora delati zgago, če ne, pa ni srečen in zdrav.“

„Pa vzemimo Kašoliznikovega psa Habakuka, ki je priklenjen na dvorišču,“ je svetoval Hahalin in se sramežljivo veselil svoje bistrournosti.

Trehast debelonosi pek Hahalin je bil še novinec v plemeniti službi Dianini. Pri sejah je

navadno skromno molčal in kimal, kimal in dremal, dremal in smrčal in spal zdravo spanje pravičnega peka, ki ne dela dosti manjših hlebov in žemelj nego njegov devetindevetdesetkrat prokleti umazani konkurent. Prebudili so smrčulja le, ako so mu dali vode pod nos.

„Habakuk ni niti brak, niti frmač, ampak le odličen čuvaj,“ je ugovarjal Zgaga ter izzivalno mežikal Hahalinu in Migomigu.

Čopolasi čevljar Migomig je bil po postavi najmanjši, po navdušenju pa največji nedeljski lovec. Odlikovala ga je redka vrlina: znal je vsak čas ljubko pomigati z ušesi in premikati tudi kožo na glavi kakor kulturno še nepokvarjen gorila svoj greben. Posebno lepo je bilo videti, kadar je pomigal Migomig pokrit, da se mu je na glavi zibal lovski klobuk z gamsovo brado. Koderkoli se je izprehajal, povsodi je porabil vsako priliko za koristne strelne vaje. Kakor hitro je zagledal vrabca, čmrlja, čebelo ali metulja, je neutegoma naperil svoj dežnik ali palico, pomeril natanko in dlesknil s palcem ob kazalec, da je počilo. Meril je pa tudi na padajoče listje, na luno, na oblake. Tako si je prebrisani mož pridobil nenavadno izurjenost in užival velik ugled med nedeljskimi brati. Jezilo ga je, da je hudobni krojaček Zgaga javno kradel čast Kašoliznikovemu Habakuku, menda samo zato, ker je dajal Kašoliznik drugemu mojstru delati

obleko. Jezno je pomigal Migomig najprvo z ušesi, potem pa še s čopom, in se pripravljajl braniti obrekovanega Habakuka že zato, ker je bil Kašolizniku dolžan za pijačo. Ali Migomiga je prehitel sam profesor Plešoprask in zagovarjal gostilničarjevega cucka takole:

„Habakuk, gospoda moja, je jako dober brak in goni izborno. Predkratkim je prodal brat Kašoliznik bratu Klobasarju prašiča in tedaj sem videl, kako vzorno je gonil Habakuk pujsa iz Kašoliznikovega svinjaka do Klobasarjeve mesnice. Habakuk je primerno težak in dobro šolan; zategadelj goni počasi, zanesljivo, premišljeno, stopinjo za stopinjo in zasleduje neprenehoma, akotudi dela žival pred njim ovinke ali kljuke. Habakuk ima nos prvega razreda, ima blagoglasno grlo, goni ubrano, in sicer najrajši domače prašiče, ter je potemtakem specialist neprecenljive vrednosti — izkratka: Habakuk je kakor ustvarjen za brakado. Z njim utegnemo brakirati tem uspešneje, ker je malone vse leto priklenjen na dvorišču in dodobra izpočit. Škoda, da ni doma iz Istre. Našega Habakuka bi bil vesel sam Sokratov učenec Ksenofont, grški general in pisatelj, ki je napisal celo knjigo o brakih in zlasti hvalil resaste pse mološke, prednike naših belih istrskih brakov. Poleg njega ne jemljimo nobenih drugih psov, da bo imela brakada bolj enotno lice, sicer bi braki motili drug drugega,

mešali sledove, se preveč zanašali drug na drugega ali se pa ravšali in klali in uganjali drugačne nerodnosti.“

Krojaček Zgaga ni več oporekal, ampak le meketal potihoma. Zaključili so sejo, še preden je mogel zaspati pek in smrčulj Hahalin.

Drugo jutro, v nedeljo na vse zgodaj, je stala „Nedeljska bratovščina“ strahovito oborožena, tako-rekoč v popolni vojni opravi, kakor oddelek črne vojske na Kašoliznikovem dvorišču pred svinjakom ter mešetarila in barantala za prašiča. Vse je vrelo skupaj, gledat in občudovat ponosne lovce.

Nedeljsko vojsko je vodil sam Bibolaz, odločen mož in dober strateg, ki je poznal vse slabosti in vrline nedeljskih bratov pa tudi lovišče tako natanko, kakor Kašoliznikovo gostilnico, ki bi jo našel tudi z zavezanimi očmi. Z vsem orožjem, daljnogledom in polnim oprtnikom je tehtal svojih poštenih stoindvajset kilogramov in je bil jako podoben dobro preskrbljenemu rokovnjaškemu glavarju.

Načelnikov hrabri namestnik, veliki lovec Pipopuh, se je postavljaj z dvema puškama in starim mečem iz turških časov; ta sablja se sicer ni dala potegniti iz nožnice, za parado je bila pa še vedno čisto dobra. S sabo je imel veliki mož tudi dolg žandarski bajonet, lep lovski nož in samokres. Drugo orožje je bil pustil doma.

Nemirni čevljar Migomig je prenašal bridko sulico zaloskalskega nočnega čuvaja. Vsegavedni tajnik profesor Plešoprask je zagotavljal, da je to kopje podobno ragatjini ruskega ragačika, medvedarja. Pa tudi vsi drugi so bili previdno oboroženi z groznimi bodali, strašnimi pištolami in nevarnimi puškami, kakor albanski uporniki. Manjkal je le avstralski bumerang. Puše niso bile vse enega sestava, pa tudi ne vse enako zarjavele. Vendar so bile vse kolikortoliko moderne. Pihalnika s kresalnikom ni imel nihče, zakaj „Nedeljska bratovščina“ je bila tako presneto napredna kakor le malokatera druga. Oprtniki so bili polni tečnega živeža in žlahtne pijače. Profesor Plešoprask je vzel s sabo cel kup slovenskih dnevnikov — saj na brakadi izlepa ni nič bolj zoprno kakor dolgčas.

Brakirja sta bila brata mesar Klobasar in gostilničar Kašoliznik. Močni, plečati mesar se je ponašal z lovskim rogom, ki si ga je bil za frakelj grenkega izposodil od poštnega voznika. Brakir Kašoliznik ni imel nobenega trobila, pač pa izvrstno harmoniko. Varčna „Nedeljska bratovščina“ ni imela nobenega posebnega brakirja, kakor tudi nobenega lovskega paznika ali pomočnika. Čemu neki? Kaj vruga je pa treba čuvati divjačino, ako nobene ni in je ni? Vse so opravili lepo sami, saj lov, zlasti pa velika brakada, zahteva že tako dovolj neogibnih izdatkov.

Kmalu so se pogodili in plačali krčmarju prašiča.

Brakirja sta dvignila divjačino iz svinjaka na mlekarsko cizo. Ker je nejevoljni pujs zoprno cvilil in krulil in protestiral z vsemi štirimi, sta ga zvezala in mu nataknila Habakukov nagobčnik. Klobasar je odpeljal prase, ki je grdo cvililo kljubu narilčniku, Kašoliznik pa je vlekel braka Habakuka na verigi za sabo.

Habakuk je bil dokaj čudna pasja prikazen. Nihče ni vedel nič zanesljivega o njegovih pradedih; njih rodoslovje je žalibog pokrivala debela bajevida megla. V nobenem pasjem albumu nisi našel ne imena Habakukovega, ne njegovih roditeljev. Vendar pa si mogel sklepati po njegovi postavi in njegovih posebnostih, da je Habakuk prejkone potomec najboljših kmečkih in gosposkih, mesarskih in salonskih psov in psic. Ta pudeljpinčbuldogmops-jazbečar je bil izborno dresiran: ujel je vsako podgano; znal je prositi, aportirati, skakati preko palice; znal se je po tleh povaljati kakor pijanec in zazehati, ako ga je kdo vprašal, kakšne so povesti priznalo dolgočasnega pisatelja Praznoslamskega.

Hrabri pujskovi rablji so neutegoma krenili za brakirjema proti lovišču z omejeno divjačino. Solnce je posrkalo meglo. Zasmejala se je prekrasno septembrsko jutro. Profesorju Plešoprasku

ni bilo prav nič žal, da je bil pozabil svoj dežnik doma.

Na lovišču so stopili nedeljski bratje po abecedi v polukrog okoli vojskovodje Bibolaza. In odkašljaj se je „Nedeljske bratovščine“ modri načelnik in izustil besede krilate:

„Vrli bratje! Lovili bomo od oné, od Hahalinovega zelnika do oné, do Pipopuhovega kozelca. Brakirja Kašoliznik in Klobasar izpustita ob devetih merjasca s cize in Habakuka z verige. Gonja bo trajala kvečemu do dvanajstih. Opoldne odtrobi Klobasar pri one, pri Hahalinovem koruzišču. Ondi se zberemo in odkorakamo in corpore proti Kašoliznikovi gostilnici. Streljati smemo vso divjačino, razen srne, srnice in kozličev, gozdnih kur in kokoši. Kdor se pregreši proti temu, plača brez pardona devet litrov rebulje zvečer pri Kašolizniku. Brakirja naj pazita, da Habakuk ne prežene pujsa v sosednje lovišče. Lovski na zdar!“

Izžrebali so stajališča. Nihče se ni mogel pritožiti, da bi ga zapostavljali in ponižali. Načelnik Bibolaz je svečano postavil vse strelce in tudi samega sebe na stajališča obkraj gozda pod skalovjem. Nabasali so puše z debelimi šibrami, ki jim veli Nemec „Numero Vergissmeinnicht!“ in se jeli prijazno pogovarjati in popevati in vriskati od samega veselja, da je tako lepo vreme.

Brakirja pa sta odpeljala togotnega prašiča in

odgnala psa v nasprotno stran lovišča, da bi odondod pognala divjačino proti strelcem.

Prvi se je preselil s svojega stojišča profesor Plešoprask, pogrnil parobek z robcem, sedel in tiho prebaval časnike in mrzlo pečenko. Tudi pek Hahalin se je skrila v senco in sladko zadremal ob enakomernem šumenju gozdnega drevja in koruze na bližnji njivi. Kje je še divjačina!

Pipopuh, Pušoljub in Zgaga pa so se zbrali pod maklenom pri Bibolazu. Ondukaj je bilo sploh priljubljeno stajališče; o tem je pričala obilica umazanega mastnega papirja, praznih škatlic za sardine, užigaličnih ogorkov in čikov. Redoljubni brakadarji so se vdano pokorili modrega generala modremu ukazu, poobesili puše na veje in vzeli iz nabasanih oprtnikov kruha, ribic, gnjati, klobas, sira, kopuna, purana. Dober lovec prinese vedno kaj dobrega s sabo. Vode niso pili nobene, pač pa brinovec in konjak; kurili so pipe in cigare. Kje je še divjačina! Kje sta še pujs in pudeljpinčbuldogmops-jazbečar Habakuk!

Tedaj pa je cepnil bodljiv kostanj Hahalinu na debeli nos. Pek se je prebudil in malo zazehal; potlej se je pa useknil tako viharo, da je odmevalo od skalovja.

Vsi drugi strelci so skočili pokoncu in sneli puše z vej. Mislili so, da je že zatrobil poštarški rog brakirja klobasarja.

Strogi lovovodja je odločno zapovedal Hahalinu, naj ne vznemirja več lovišča tako lahkomišno. Pomirili so se in zopet sedli pod maklen. Profesor Plešoprask se je naveličal brati in je obžaloval, da ni prinesel šaha v nahrbtniku s sabo; zdaj bi bil lahko šahal z Bibolazom v čistem zdravem zraku, kjer pridejo človeku najbriljantnejše poteze na misel.

„Ali jih imaš s sabo?“ je vprašal Bibolaz Pipopuha, ko so se najedli.

„O, imam, imam!“ je odgovoril Pipopuh in privlekel taročne karte iz lovske torbe.

„Me-e-e! Tarokirati na brakadi ni lovsko!“ je ugovarjal sitni Zgaga, garjeva ovca in cokla. Ali nihče se ni menil za njegovo žaljivo meketanje. Naposled se je še sam ponudil za četrtega.

„No, pa jo udarimo v štirih!“ je privolil Bibolaz. On, Pipopuh, Plešoprask in Zgaga so počenili okoli hrastovega štora in jeli tarokati.

Od vseh strelcev je ostal edini Migomig več nego pet minut na svojem stajališču. Potem pa je obesil tudi on pušo na vejo in odhitel vabit Pušoljuba, da bi se šla balincat s kameni pod skalovjem.

„Solovalat-ultimo!“ je napovedal vodja brakade Bibolaz in obraz mu je žarel od veselja in igralske strasti.

„Contra igri, me-e-e, in contra pagatu!“ je

nespodobno meketal hudobni krojaček Zgaga.

„Re!“ je bruhnil ozlovoljeni Bibolaz.

„Supra, supra!“ je kričal neugnani Zgaga, kakor obseden jesihar.

„Ne tuli tako zverinsko!“ je svaril Bibolaz.

„Ali si čisto pozabil pravila, ki veli: „Ne vznemirjaj lovišča, zakaj divjačina ljubi mir!“

Napovedana visoka igra je privabila tudi bali-narja Pušoljuba in Migomiga. Nehala sta balinati in jela vsa radovedna zaplečevati strastnim tarokačem. Z napeto pozornostjo, skrajno razburjeni, so pričakovali lovci, če bo Zgaga res ujel pagata in raztrgal solovalat. Vsi so se zabavali izborno, vsi so čutili in uživali privlačni čar in neopisno slast brakade. Ta duševna kriza, ali bolje rečeno, ta paroksizem je trajal tako dolgo, kokler ni zmagal zlobni Zgaga.

„Dubleta! Amba!“ je vpil, ploskal z rokama in cepetal z nogama. „Živio!“

Medtem sta dospela brakirja Klobasar in Kašoliznik na drugo stran lovišča. Privezala sta kruleči divjačini kravji zvonec, ji odvezala vezi na nogah, odklenila braka pudeljpinča-buldog-mopsa-jazbečarja z verige ter izpustila divjačino in psa po lovišču. Mesar se je napihnil in zatrobil, da se je prijetno razlegalo naokoli:

„Trara, trara,
se pošta pelja!“

„To je pa naš lovski rog, ne Hahalinov nos!“ je kliknil Migomig in pomigal s svojim skalpom, da se je majal lovski klobuk z gamsovo brado, kakor bi mu ga popravljala nevidna gorska vila.

Nedeljske brate je tresla in kuhala čudna mrzlica. Zatrepetale so kvartopircem mišice in kosti. Pipopuh je naglo spravil hudičeve podobice zopet v lovsko torbo. Vsi so segli po pušah in se gnetli okoli „Nedeljske bratovščine“ vidnega glavarja, ki je gledal skozi daljnogled in oznanil: „One, Habakuk je vzdignil merjasca!“

Brakir Klobasar je trobil debelo, brakir Kašoliznik je igral na harmoniko hitro polko, pujs je zvonil in cvilil visoko, pudeljpinč-buldogmops-jazbečar Habakuk je lajal hripavo. Harmonično zvonjenje brakade je elektriziralo vse strelce, celo zaspanega peka Hahalina. Skočil je pokoncu in zgrabil svojo težko, močno nabasano pušo. Ker je bil zaspane neroden, se mu je sprožila. Počilo je kakor iz možnarja.

Bummm!

O — kakor bi bilo treščilo!

Sedem nedeljskih bratov je popadalo na hlače. Druge nesreče ni bilo nobene.

Ko je pudeljpinč-buldogmops-jazbečar zaslišal siloviti pok Hahalinovega kanona, jo je uplašen ubral proti Severnemu morju. Zastonj se je napenjal brakir Klobasar in trobil za njim: „Tatatatataaa!“

„Habakuk! Habakuk!“ so kričali nedeljski bratje, že zopet vsi srečno na nogah; zastonj so žvižgali za deserterjem.

Žalostno je gledal načelnik Bibolaz skozi daljnogled za begunom in se gneval: „Na prazno goni mrha zanikarna!“

„Kreše pasja pokveka,“ je zabavljajl Zgaga. „Pasja karikatura! Me-e-e! Kresač!“

Večina nedeljskih bratov pa je bila vesela, da jo je Habakuk popihal, ker so se bali, da grizljivi pes pomeri komu lovske hlače.

„Me-e-e, zdaj pa nimamo nobenega psa!“ je onegavil netečni Zgaga. „Ali naj brakiramo kar brez psa? Kaj poreče k temu omikani svet?“

„Pa pošljimo po mesarjevega psa Sultana!“ je nasvetoval bistrourni Migomig. „Sultan goni sicer navadno teleta in ovce in ni ne solist, ne specialist, kakor Habakuk, pa vendar . . .“

„Mojega Sultana ni doma,“ je dejal mesar Klobasar, ki je bil dospel že precej blizu. „Sultanček je šel s hlapcem po tele.“

„Pomislimo vendar, da je brakada lov z braki,“ je javkal Zgaga. „Brakada brez brakov bi bila prav tako čudna, kakor kavalerija brez konj. Pojdimo domov, da se nam ne bodo režali lovci vsega sveta, me-e-e-e-e!“

„Kaj pa!“ je zarenčal Bibolaz otresito. „Zgaga mora delati venomer prazen dim! Kdo je neki že

šlišal ali bral, da je treba psa za brakado na domačega prašička? Pasja mrha nam bi delala na lovu samo napoto. Pes pri naši veliki brakadi bi bil peto kolo pri biciklju. Lahko bi ga tudi kdo ustrelil po nesreči; lovska zgodovina pozna več takih nezgod. Bratu Zgagi pravim samo: Mnogo dima, malo ognja! Dovolj prazne slame! Ako se brat Zgaga neče udeležiti naše brakade, pa pojdi sam domov! Toda doma ostani tudi zvečer, ko bomo imeli koline pri Kašolizniku. Mi pa lovimo vztrajno dalje, da se nam ne skisa brakada!“

Kako svetlo je gledal „Nedeljske bratovščine“ modri načelnik Bibolaz! Spričo obljubljenih kolin je klonil Zgagi zoprvalni duh in tiho je požiral okarani možak sline požrešnosti.

Iznova se je napihnil brakir Klobasar, rog je trobil, harmonika je hreščala. Pujs je zvonil s kravjim zvoncem proti plitvi kotanji, se naturalistično povaljal v blatni luži, se iznebil narilčnika in legel, kakor bi hotel udobno prespati lepo nedeljsko jutro.

„Presit je,“ je dejal mesar Klobasar in ga pogнал s palico proti lovcem.

Burneje je utripalo sedem src, krepkeje so se oklenile roke pušek. Nemirno so obračali lovci glave. Vsak je čutil, da se zdajzdaj dogodi nekaj velikega. . .

„Merjasec! Merjasec!“ je zakričal čevljar Mi-

gomig, ki je prvi zagledal prase.

Tedaj se je pokazala hrabrost velikega lovca Pipopuha v pravi luči. Dočim so vsi drugi plaho gledali bližajočo se togotno zverino, jo je neustrašeni zaloskalski Buffalo-Bill še vabil: „Na, na, pujs, na, na, bistahor!“

Pujs pa se ni obrnil na bistahor, na levo, marveč na desno.

„Streljajte!“ je zapovedal veliki Pipopuh, ki je svoje dni pogumo posloval v bataljonski pisarnici. „Naravnost! Cilj sovražnik pred nami. Šeststo.“

Jelo je pokati iz dvocevk in trocevk kakor na cesarskih manevrih. Šibre so brnele merjascu nad ušesi; nobena mu skrivila nobene ščetine. Od hudega pogroma zbegan, pa je divjal skokoma proti Bibolazu.

„Podivjal je!“ je kriknil profesor Plešoprask ves bled in snel svoje temnomodre naočnike, da bi bolje videl bežati. Pušoljub pa je sezul težke škornje, da bi laglje tekkel, kadar bi bilo treba. Vsi so obledeli.

„Stekel je divji merjasec!“ je vpil Pušoljub, brivec in babjak.

„Narilčnika nima več, narilčnika!“ se je drl ragačik Migomig in od strahu migal z ušesi in čopom, da mu je padel ponosni lovski klobuk z gamsovo brado na tla. „Bežimo, prijatelji!“

Prestrašeni pujs pa je divjal naravnost proti Bibolazu.

O kako se ga je prestrašil „Nedeljske bratovščine“ vrli načelnik! O kako se ga je zbal celo hrabri Pipopuh, ki se je doslej odlikoval z neomažeževano hrabrostjo! O kako so se tresle lovske hlače šele drugim nedeljskim bratom!

Stekel merjasec brez nagobčnika — to niso mačkine solze!

Pretila je babilonska zmešnjava, ki utegne pokvariti še tako lepo brakado. Kakor čeda obupanah ovac ob nevihti, tako so se gnetli trepetajoči mrtvaškobledi strelci okoli dolgokrakega naglostrelca Pipopuha. Zaloskalski Buffalo - Bill je stal nekaj sekund od strahu kakor okamenel. Vsi so se čudoma čudili neomajni, brezprimerni hrabrosti tega nadčloveškega junaka. Zdajci pa jo je bogovom podobni Pipopuh s svojimi nadčloveško dolgimi, kakor nalašč za dirko ustvarjenimi nogami popihal proti koruzi kakor kraška burja. Nepremagljiva notranja sila je popadla druge strelce ko savski vrtinec in jih gnala za njim. Debeluha Bibolaz in Hahalin sta puhala, kakor bi prenašala svinec v košu. Vsem so klopotali zobje, zakaj nevarni merjasec je bil že prav blizu.

„Me-e-e, zdaj brakira pujs na nas — ali ni to hudo narobe?“ je zabavljaj vedno nezadovoljni

Zgaga. Toda nihče ni utegnil odgovarjati sitni garjevi ovci in cokli.

„Pomagajte!“ je javkal profesor Plešoprask, ki je dirkal najzadnji.

Da bi hitreje tekel, je zagnal Pipopuh obe puški v koruzo, tako tudi žandarski bajonet, lovski nož in samokres; sablje izza turških časov pa žalibog ni mogel odpasati. V kratkem so ležale v koruzi vse puške, Bibolazov daljnogled, Migomigova ragatjina, vsa grozna bodala, vse strašne pištole, vse torbe in čutare, vsi oprtniki in profesorjevi dnevniki. Nedeljske bratovščine debeli načelnik Bibolaz kljubu najboljši volji ni mogel bežati dalje; počenil je, se zavalil znak in se potuhnil, kakor bi bil mrtev.

Ta srečna misel je prižgala žveplenko upanja v srcih preganjanih lovcev. Kmalu so ležali vsi okoli svojega generala znak v turščici, zadržavali sapo in se niso ganili. Žalostno so šumeli koruzni listi v jesenskem pišu, kakor nad sedmimi mrličmi.

Tedaj se je približal pujs in začuden povohal Migomiga. Strah je prelevil že mnogokrat največjega strahopetca v največjega junaka. Ko je Migomig začutil, da ga hoče merjasec poljubiti, je bliskoma pokleknil, zagrabil veliko rumeno bučo in jo na vso moč zagnal proti nevarnemu sovražniku. Pogodil ga je ravno v čelo, da se je zrela tikva razčesnila na več kosov. Osupli pujs

je pomajal debelo glavo. Z malimi očmi je začudeno pogledal neprijaznega Migomiga, potlej je pa zadovoljno zakrulil in se jel naslajati z zdrobljeno bučo.

Tedaj sta prihitela brakirja Kašoliznik in Klobasaj, ki sta se čudila, da je vse tako tiho. Pirhastolici gostilničar je ujel pujsa za rep, močni mesar Klobasar pa za kravji zvonec. In sedaj se je vnel strašen boj, ne boj, mesarsko klanje. Brakirja sta premagala cvilečega in krulečega pujsa in ga položila na tla. Mesarski nož je divjačini prerezal življenja kratko nit. Na hrastu se je nesramno spakovala šoja, ki še ni bila videla nobene take brakade.

In zopet se je napihnil vrli Klobasar in odtrobil.

„I, kje pa ste?“ sta klicala brakirja ter vabila lovce in jim izlepa prigovarjala, naj pridejo gledat. Vsi blede, kakor mrličji iz grobov, so se prikazali iz turščice. Ko so videli poraženega sovražnika in ko se jim je mesar trikrat pridušil, da merjasec ni bil stekel, so se oddahnili in osnažili. Molče so stiskali brakirjema roke, molče ju gledali debelo; razumela so se prijateljska srca. Nato so pa takoj poiskali v koruzi svoje dvocevke in trocevke, Bibolazov daljnogled, Pipopuhov bajonet, lovski nož in samokres, Migomigov klobuk in ragatjino, Plešopraskove časnike, Pušoljubove škornje in vse

čutare, torbe, tobačne mehurje, pipe, vse strašne pištole in grozna bodala.

Jako zadovoljni, da je padel togotni merjasec že v prvi gonji in da so opravili nevarni posel tako hitro in srečno, so si z upravičenim ponosom pravih nedeljskih lovcev zataknili koruzne liste za klobuke, obstopili prašiča in sprožili nad njim častni ustrel. Naposled je Pipopuh fotografiral „Nedeljsko bratovščino“, stoječo v slikovitem polukrogu za zaklanim pujsom.

Odkorakali so še bolj moško in samozavestno, kakor z doma. Praznično so se jim svetili zopet rdeči obrazi od lovskega ponosa, veselja in potu. S polnimi želodci in praznimi nahrbtniki so hrabro marširali po dva in dva za mlekarsko cizo, kjer je ležal blagopokojni, s koruznimi listi okrašeni Kašoliznikov pujs. Staro in mlado, bolno in zdravo, vse je radovedno in spoštljivo gledalo in občudovalo hrabre nedeljske brate in redki lovski plen. Iz vseh oken so mahali robci, od vseh koncev in krajev so doneli prisrčni pozdravi.

Zvečer je priredila ugledna „Nedeljska bratovščina“ v zadnji sobi Kašoliznikove gostilnice in corpore takoimenovano poslednjo gonjo, veliko prašičjo pojedino, da bi pri slastnih kolinah vredno obhajali ta veliki dan. Iz kuhinje, od polnih krožnikov in kozarcev je prihajala preprijetna vonjava, ki je plodno vplivala na domišljijo in pripovedovalni

talent nedeljskih bratov. Pridno so pili vedno žejni sesalci, si opisovali mične dogodke izza nepozabnega davišnjega lova in uživali koline in klobase. Največ pujsa pa je pojedel garjeva ovca in cokla — me-e-e! — krojaček Zgaga, ki je bil tako hudo zabavljaj brakadi brez braka.

DUHEK, LOVSKI ORFEJ.

Nov Orfej k sêbi vlékel bóš Slovéné.
Prešeren.

Na slovenskem Parnasu je zevala doslej žalostna praznina. Pač nismo pogrešali jako nadarjenih pesnikov, ki so opevali domovino, ljubezen, prijateljstvo in celo luno in slano. Nihče pa se ni spomnil uboge divjačine. Zajec tiči v tem grmu: lov je draga zabava, pesniki pa navadno niso petični; bogatinom pa so pesmi deveta briga. Ali zdaj nam je poslal Apolon pesnika iz imovite hiše. Gospod Duhek, novi Orfej, slavi velikana medveda pravtako nepristansko in navdušeno kakor malega polha, slavi ponosnega sokola in ponižno kavko, zdravo ribo in bolnega raka.

Gospod Duhek je preživel srečno mladost. Oče mu je vcepil veselje do vsega lepega, dobrega in zdravega, tako da je ostal jokavi mevžasti pesimizem sinu docela tuj; že dvanajstletnemu dečaku je kupil novo kolo. Na gimnaziji je srkal

mladi Duhek temeljito klasično omiko iz najboljših nemških prevodov. Še napol otrok, je zasledil v svoji duši hudo strast do pesnikovanja ter opeval součence in učitelje.

Duhkov slog je domač, jasen, vzoren. Nikjer ni nobene besede preveč ali premalo, nikjer ne najdeš praznega retoričnega kokodajskanja ne papirnatih fraz, nikjer ne bahate poze, ne pavjega perja tujih pesnikov. V vsaki pesmi tiči mnogo več, kakor nam pravijo stih. Močna in zdrava narodna duša poje iz teh kitic, dasi odeva nekatere v sijajno praznično obleko himen, od in sonetov. Prva njegovih globokočutnih pesmi je posvečena Divjim gosem in racam:

Hajdi, Nace, hajdi Nace,
pojdiva na goske, race
in streljajva, da bo kaj!
Mráz je grozno, buzarada,
zmrzla je v laseh pomada,
konjak naju okrepčaj!

Takoj na prvi strani se razodeva pameten, realen duh. Posebno dobro je zadet zimski mráz in pa prijatelj Nace, prejkone zaspane prvega reda. Toda pesnik ne najde samo resnice, marveč jo ustvari. Le pravi umetnik more spraviti toliko vsebine v tako kratke stavke. O lovu samem ne zine nobene, ampak prijazno prepušča bralcu, naj

tudi on malo pofantazira. Na enajsti strani ga navdušuje Vidra:

Oj nad vidro, vidro, vidro
danes hitro, hitro, hitro
pojdimo prijatelji!
Roparica je nemarna,
je požrešna, je nevarna,
ribe, rake nam mori.

Tudi lovca zdajci v krače
prime rada skozi hlače,
se zagriže satansko.
Moder bodi, lovec pravi,
ne po repu, kar po glavi
ali v srce poči jo!

Smelo moremo reči, da je to ena najlepših pesmic, kolikor jih je človeški duh ustvaril o vidri. Posebne pohvale je vredna lahna, elegantna Puškinova ironija. Vse kaže, da je pesem posneta po življenju pesnika-lovca, ki ga žene goreče hrepenenje v službo čiste umetnosti. Komur še nobena vidra ni pomerila hlač, ta se lahko ves ljubi dan postavlja na glavo — zastonj se bo trudil, da bi napesnil kaj enako vrednega. V nastopnih stihih pa je ovekovečen Neumrjoči kljunač:

Pif, paf, puf!
Kljunač je pravi goljuf.
Pif, puf, paf!
Kljunač je še vedno zdrav.
Puf, paf, pif!
Kljunač je še vedno živ!

Koliko ume povedati Duhek s par besedami!
Kljunačar gre nad kljunače s trocevko, sicer ne
bi mogel pifpafpufati tako naglo zaporedoma.

Ustrelil je devetkrat zastonj in se prazen vrnil v bližnjo gostilnico. Pesnik nam podaja junaka brez vsake epizodične primesi in otvarja s kratkimi stavki najširje perspektive. Največje hvale je vreden ekonomični, plastični jezik, njegova ognjevitost in naglica. Stavek podi stavek, ne da bi se izonegavila zoprna zmešnjava. Krepostno resnicoljubnost kaže tudi v pesmi, naslovljeni: Gozdni trubadur:

Pst! Na velepetelina
kliče lovca domovina,
ko še drugi vsi smrče.
Nimrod pol noči prekroka
in se veseli taroka,
v hosto gre pred zarjo že.
Luna sije, lovec pije,
dalje rije in se skrije
trudne pozne ure tam.
Ptiča ves nahoden čaka,
modro tlači v nos tobaka,
bistro gleda kam drugam.

Luna sije, lovec pije,
burja brije, žila bije,
prapetelin pribuči.
Lovec bliža se previdno,
to je v mraku dokaj sitno,
v hosti nič parketa ni.
Trubadur na veji poje
kuram kurje pesmi svoje,
po nevestah hrepeni.
Slep in gluh, zaljubljen, kroži,
lovec sproži — v zdravi koži
pevec „Na zdar!“ mu želi.

Neomajna ljubezen do resnice je značilna posebnost, je osebni pečat tega pesnika. Dočim se drugi lovci lažejo, da se vse kadi in se kar tema dela, bi utegnil gospod Duhek reči kakor Nietzsche: „Nisem človek, brezdimni smodnik sem. Iz mene eksplodira resnica. Toda strašna je moja resnica; zakaj dosehmaj so laž smatrali za

resnico. Moja usoda zahteva, da sem jaz prvi pošteni, ki nasprotuje tisočletni lažnivosti. Šele jaz sem našel resnico, ko sem čutil — zavohal laž kot laž... Moj genij je v mojem nosu."

Poleg drugih krasnih biserov lovske lirike Duhkove nam ugaja zlasti elegija na čast jelenom: *Memento mori*!

Na jelene, ljubi Cene,
huda želja mene žene,
pa pri nas jih nič več ni!
Smrt je vzela vse jelene,
vse jelene, nota bene:
tudi nam se spak reži...

Kakor vidimo, znajo Duhkove strune včasih tako žalostno brenkati, da je veselje! Bridka čustva navdajajo pesnika, pa tudi nas: ponosni jeleni se nahajajo le še po nekaterih loviščih in po slovenskih slovnica. Ako pojde tako dalje, bodo naši obžalovanja vredni potomci občudovali celo veverice in polhe le še v menažerijah in muzejih, o zajcih in drugi divjačini pa bodo pripovedovale le še stare tetke in mamice čudne pravljice in mične bajke, kakor dandanes o zmajih in pesjanih. Vso žalostinko preveva pravična, zdrava nejevolja. Izborna pa je tudi Himna na medveda, ki pričinja:

Ah, nezvesta, bodi zdrava!
 Naj po vodi up moj plava,
 v hribe moram iti sam.
 Z Bogom, ljubljena ti Breda,
 mirno pojdem nad medveda,
 testament doma imam.

To so moške besede! Brez prijetne družčine, kar sam in popolnoma trezen pojde gospod Duhek na nevarni lov. Koliko lirikov pa je na svetu, ki bi se upali nad medveda? In vendar se poetični medvedar prav nič ne baha, temveč celo skromno poudarja, da ima že testament doma. To prav toplo priporočamo vsem medvedarjem, zakaj zelo je zoprno, ako se kavsa žlahta zaradi zapuščine rajnega lovca, ki je preminul, ne da bi bil naredil veljavno oporoko. Obžalujemo, da ne moremo prepisati vse himne; tu govori samonikel pesniški duh vedno preprosto, po domače, pa vendar ognjevito, tu govori nesrečno ljubeče srce, ki dobro čuti, da bo kmalu v smrtni nevarnosti.

Za medvedom so v pesnikovem rokopisu na častnem mestu Zajci:

Juh, prišel je preljudi september!
 Zajci se vesele, kar se da,
 lovec pa kolne ko madžar-ember,
 luknje strelja le v sredo polja.
 Oh, minul je oktober, november,
 zajci so židane volje vsi,

lovec pa kolne ko madžar-ember,
da za zlomka nič ne dobi.

Že je pretekel mrzli december,
zajci se vigredi vesele,
lovec še zmeraj ko tisti ember
kolne in večno — govedino je.

To je jako žalostno, saj je dejal že duhoviti Martial: „Največja slava med vsemi četveronožci gre zajcu“, in Plinij priporoča: „Kdor hoče biti lep, uživaj zajcel“ Ganljivo je, kako resnobno bitje Duhkovo prešineta čistočloveško čustvo in humor ter ga dvigneta na najvišji prestol umetnosti.

Nekaj drobnih pesmic je posvetil naš Orfej tudi p s o m. Najrajši bi prepisali vso njegovo zbirko, ako se ne bi bali, da nas avtor zatoži sodniku.

Z izrednim sočutjem opeva pesnik račjo kugo. Uvodoma opisuje zlato staro dobo, ko si dobil za pol goldinarja poln koš najlepših rakov. Potlej pa objokuje slabe čase in draginjo današnjih dni, ko so celo drobnjaki po trideset vinarjev.

Miserere! Struna stokaj
in na čast se rakom jokaj,
rakom žvižgaj žalostno,
rakom žvižgaj za slovo!

Raki zapoje labodjo pesem: Morituri te
salutant!

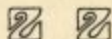
Vedno bolj razsaja kuga,
v rekah vseh pogin jim žuga
in v potokih večidel
rake bo hudič vzel.

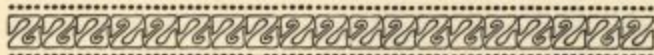
Vendar, v krasnem sonetu prerokuje naš pesnik slovenskim rakom boljšo bodočnost. Izza bolečin in smrtne nevarnosti doni ta pesem ko pesniške sanje, polne plemenitega miru in harmonične spojitve s tajnovitimi silami kapriciozne usode. Z očmi večnosti, z očmi pravega poeta-profeta gleda gospod Duhek v boljše in cenejše življenje. Še enkrat zbere vse svoje božanstvene sile in se dvigne v vsej svoji gigantični velikosti. Dober prerok je, vesel prerok, kakršnih je žalibog le malo. „Vremena bodo rakom se zjasnila“, in sicer prej, nego bi kdo pričakoval. Že vidi pesnik-prerok navihanega učenjaka, ki z mikroskopom išče potuhnjenega, hinavsko majhnega bacila in cepi „mnogokrake rake, mehkuže in koščake“. In kakor v starih časih, mrgole vse vode žlahtnih, zdravih rakov, katerih je najmanj pet za groš. Bog daj, da bi se kaj kmalu uresničili ideali daljnogledega pesnika! Hvaležni za dobrodejno tolažbo, mu želimo, da učka tudi on veseli konec žalostne račje kuge.

Duhkove lovske pesmi moramo šteti med največe bisere slovenske poezije. Hvaliti moramo Duhka, ne da bi nas bil kdaj povabil na kosilo

ali nam posodil kaj denarja; to poudarjamo z vso potrebno resnobo. Zdi se nam velepomembno, da si je zmisllil gospod Duhek malone vse lovske pesmi v predpomladanji dobi, ko je na lovu nalezal hud nahod. Apolon mu nakloni še večkrat nahod, tak rodoviten in za slovensko slovstvo neprecenljiv nahod!

Gospod Duhek pa naj se osokoli in neutegoma izda zadostno število iztisov, da se ljudje ne bodo preveč topli za njegove pesmi. Ne dvomimo, da bo občinstvo gospodu Duhku pravtako blagonaklonjeno, kakor mu je njegova muza!

ZA MRTVIMI OGALI.

I.

V isoko v gorenjskih gorah je skrita široka reber, tupatam osuta z mogočnimi skalami. Odpira se le proti severu; na tri strani jo zaslanjajo navpične, ostre pečine. To so Mrtvi ogali, podobni razvalinam stare trdnjave. Vse je pusto tukaj in otožno, nobenega ptiča ni slišati v teh vedno mračnih, hladnih kotih, vse miruje v težki, mrtvaški tihoti . . . Viharne noči pa ožive Mrtvi ogali. Divji veter buči besno ob groznem skalovju, bolestno vzdihuje in toži, strahotno žvižga in tuli. Planinci pravijo, da strašita ondi prikazni dveh nesrečnih bitij, ki ji je tukaj ugrabila nenadna smrt.

Pred mnogimi, mnogimi leti je ob gozdni poti za Mrtvimi ogali sedel mlad lovec na debelem deblu borovca, ki ga je bil porušil pomladanji vihar. Puško je bil naslonil ob velikansko, modrikastosivo skalo, mestoma poraslo z baršunastim zelenim mahom. Pri nogah mu je ležal pes, dre-

mal, se včasi zamišljeno popraskal in važno pogledal svojega gospoda.

Bilo je krasno junijsko jutro. Iz tankih srebrnatih meglic so vstajali zlatozeleni gozdi v razkošnem sijaju pomladanjega solnca. Onkraj jarka, daleč spodaj v smrekovi hosti je kukalo dvoje kukavic. Sapa je mirovala, vse je bilo svečano tiho; le nesramne muhe so motile praznični mir in domišljavo brenčale okoli lovca.

Zdajci je vzdignil pes glavo in stekel na pot. Kmalu se je pokazal izza zelenega grmičja živo zardel obrazek. Pes je navdušeno lajal, skakaje spremljal vitko dekle, naglo migal z repom in se naposled prihajalki na čast vdano povaljal na tleh.

Mladi lovec se ni ganil in se je držal tako čemerno, kar se je dalo; ona pa je mirno položila košaro na skalo.

„Oh, ali smo pa danes pusti!“ je izpregovorila s smešnim poudarkom in poredna šegavost ji je bliskala iz temnomodrih oči. „Jehata, ali se znamo kislo držati, Bog se usmili!“

„Zakaj te ni bilo tako dolgo, Lenka?“ ji je očital in se silil, da bi ostal resen. Le težko je zadržaval smeh, ker je cvetoča deklica tako nagajivo in obenem ljubko zmajevala z lepo glavico.

„Lej ga no! Rožic sem ti nabirala, Martin, za zahvalo pa —“

„To bi bila opravila prej!“ je godrnjal. „Četudi mi je hudo žal, te moram vendar strogo kaznovati!“

In objel jo je burno, ji privzdignil obrazek in jel goreče poljubljati njene ustne. Pes je radostno zatulil čudovito skalo iz soprana v bas.

„Tako,“ je dejal Martin, „kaznoval sem te že; zdaj se ti moram še zahvaliti za šopek.“ In začel je zaljubljeno vajo iznova.

„Zamudila sem se doli v vasi pri kramarju,“ je rekla in mu vtaknila temnovišnjeve košutnice za trak na klobuk. „Morala sem čakati.“

Sedla sta na deblo pri skali. Sila mnogo sta si imela pripovedovati. In menda nekaj posebno veselega je pravil lovec ljubici, da se je zasmejala vsa srečna na glas.

Nenadoma pa je umolknila. Tako tuje, tako strahotno je odmeval njen smeh od Mrtvih ogalov, da jo je izpreletela groza. Nehote se je ozrla tja gori in vstala. Zastonj jo je prosil, naj ostane še malo. Izvila se mu je iz rok, vzela svojo košarico in odhitela proti domu.

II.

Soparnega večera se je vrnil stari Luka Podpečnik zlovoljen domov. Dvoje gub med močnimi obrvmi je oznanjalo, da je razburjen in jezen.

Odkar mu je umrla mlada žena Meta, je lazil Luka z neukrotno strastjo za srnjaki, pa tudi za srnami in divjimi kozami. Zalotili so ga takoj početkoma in ga vtaknili za osem, devet tednov v ozko, zatohlo kletko. Strašna se mu je zdela ta zoprno dolgočasna pokora. Rajši bi bil držal precej prvi dan petindvajset in celo trideset gorkih poštene mere, da bi bila pusta komedija takoj pri kraju. Poslej je bil divji lovec neznansko previden; zasačiti ga niso mogli nikdar več.

Nad vse na svetu je ljubil svojo edinico Lenko. To ljubezen pa je mogla hčerka le slutiti; okorelemu možu kar ni hotela z jezika nobena besedica, ki bi ovajala nežna čustva očetovska.

„Kje ste pa bili, oča?“

„I kje neki!“ je mrmral nejevoljno.

„Kaj jim je danes?“ je premišljala. „Bržkone so spet lovili in morali bežati pred lovci ali žandarji. Oh — enkrat jih kdo še ustreli...“

Podpečnik je sedel za javorovo mizo pod razpelo, jel pušiti iz pipice in srepo gledal po borni stanici.

„Oh, oča, prav, prav lepo vas prosim, pustite puško!“

„Molči! Kaj razumeš ti o tem!“

„Ali vi ne veste, kako se bojim za vas, oča! Kadar vas ni doma in slišim strel, vselej se zganim in mislim: zdajle je nekdo očeta!“

„Kaj blebetaš, neumnica!“ je dejal nekoliko mehkeje in se poizkusil zasmejati. Toda takoj je dodal zopet osorno: „Pojdi sem! Pomeniva se nekaj drugega!“

Stopila je predenj in mu pogledala naravnost v oči.

„Lenka, Lenka! Pazi, kaj delaš! Zvedel sem, da imaš mladega prijatelja, tistega Zalokarjevega Martina!“

Povesila je oči; vsa kri ji je udarila v lice. Za trenotek sta oba molčala.

„Tako sem slišal,“ je nadaljeval glasneje, udaril po mizi in zakričal: „Da kaj takega ne slišim več! Martin je moj sovražnik! Dekle! Če ga dobim kje s tabo skupaj, ga ustrelim!“

III.

Rana jesen je privedla dež in dolgčas. Gore so se ovijale z gostimi meglami. Listje je padalo z drevja, pihale so hladne sape. Naposled je nehalo deževati, toda nebo so še zmerom zagrinjali kalnosivi oblaki.

Lenka je bila ves dan sama doma. Komaj je davi nehalo liti, že je odšel Podpečnik z doma. Kučmo in debelo kratko suknjo je vzel s sabo, plašč in klobuk s perci pa je pustil na klopi.

Popoldne je sedela hči pri nizkem, majhnem oknu in šivala; včasih je pogledala vunkaj v gorski svet, koder so se širili tožni, mračni gozdi. Nič porednega, nič veselega ni bilo več v njenih modrih očeh, ali še lepši je bil njen obraz v svoji tihi, mirni resnobi. Martina že dolgo ni videla več. Rekla mu je bila, naj jo pozabi; on pa je prisegel, da se še vrne.

Zvečer je prižgala luč in dolgo čakala očeta. Ko ga le ni bilo, je upihnila svetilko in legla, toda zaspati kar ni mogla.

Divje slike so ji razburjale dušo. Zdaj je videla svojega Martina ubitega med skalami, zdaj zopet se ji je zdelo, da ječi njen oče, smrtno ranjen, v samotni hosti.

Zunaj je divjala sapa, vila stokajoče hoje, borovce in bukve in se zaganjala v hišo. Zdajci, ko je za trenutek ponehala, se je zazdelo dekletu, da se nekaj plazi pod oknom. Na dvorišču je zatulil priklenjeni pes.

Lenka je ležala nepremično; od silnega strahu se ni mogla ganiti.

Zunaj se je plazilo ob stenah, tipalo ob vratih . . . In skočila je pokoncu s tistim obupnim pogumom, ki ga daje človeku skrajni strah. Prekrižala se je in odprla okence.

„Oča, ali ste vi?“

Nihče ni odgovoril. Veter ji je razmršil lase in zaloputnil okno. Legla je zopet. Počasi, počasi so minevale ure. Naposled je bled svit oznanjal jutro. Iznova je pogledala skozi okno.

„Lisica je bila ali kuna,“ si je mislila in se oddahnila globoko. Vsa trudna je trdno zaspala.

Popoldne je posijalo solnce. Kmalu pa se je nanovo otemnilo nebo; skoraj črni oblaki so viseli nad gozdovi.

Divjega lovca še vedno ni bilo domov. Žalostna, zbegana je stopila Lenka iz zakajene veže na dvorišče in se obrnila proti hlevu. Postala je, nobenega dela se ni mogla lotiti; mučna slutnja ji je težila srce . . . Zalesketalo se ji je pred očmi, po licu so polzele vroče solze. Naenkrat jo je pretreslo po vseh udih: tam za Mrtvimi ogali je počil strel.

Skočila je v hišo, si ogrnila očetov plašč in stekla po klancu v vlažni, mračni gozd.

IV.

Tisti popoldan je korakal lovec Martin veselo proti daljnemu domu Podpečnikovemu. Dobil je stalno službo na drugem lovišču tam gori nekje ob koroški meji; v kratkem bo moral odtod. Danes

je hotel govoriti z njenim očetom in zasnoviti Lenko. Dolgo je hodil zdaj navkreber, zdaj nizdolu.

Neprijazna, mrzla jesenska sapa se je zaganjala vanj; dan je bil siv in pust, ali Martin je bil židane volje. Pot je zavila mimo Mrtvih ogalov in že je zagledal porušeni bor ob skali, kjer sta se tolikokrat zabavala z Lenko. Stopil je doli in sedel na deblo.

Pravkar je hotel zopet vstati, ko je zagrmel onkraj jarka na sosednji rebri strel in močno odmeval od Mrtvih ogalov. Martin je skočil pokoncu in zagledal srnjaka, ki je bežal in se kmalu zgrudil. Od roba onostranskega gozda se je vznášal redek dim. Temna postava se je bližala srnjaku.

„Stoj! Pušo iz rok!“ je zakričal Martin za deblom in obenem nameril svojo risanico.

Mahoma je izginila postava. Lovec je slišal zloben, hripav smeh in takoj je počil drugi strel: prav mimo ušesa je prižvižgalo Martinu. Počeni je za skalo in previdno gledal proti skritemu sovražniku, ali videl ni ničesar.

„Treba mu bo od strani za hrbet,“ si je mislil lovec, ko je bilo nekaj časa vse tiho in mirno.

Oprezno se je jel plaziti na desno. Tačas je zaslišal nagle korake. Nekdo je tekel po gozdni poti. Dolg plašč je vihral za temnimi hojami v divji sapi. Navzlic gozdnemu mraku je Martin

spoznal Lenko in bliskoma mu je šlo po glavi: oni na rebri jo bo imel za drugega lovca in bo streljal nanjo! Zastajalo mu je srce, za trenutek je bil ves omamljen.

„Hitro sem doli!“ je vzkliknil in skočil izza skale, da bi potegnil dekle v zavetje.

Le par sekund se je pokazal Martin divjemu lovcu in že je počilo zopet onkraj jarka. Lenka je vzdihnila, prijala se je za prsi, omahnila. Martin jo je rahlo položil za skalo. Drgetal je po vsem životu. Tenak rdeč curek ji je lil iz rane.

„Lenka! Lenka!“ je klical ljubico, kleče poleg nje. Še enkrat je odprla trudne, motne oči, ga pogledala in se hotela vzdigniti. Močnejše je pri-teklo iz rane; krvava roka je polznila s prsi, mlado telo so stresavali hitri sunki.

Izza jarka je drevil nekdo sredi skozi grmovje navkreber. Bil je Podpečnik. Razoglav, brez puške, z blaznimi očmi se je zgrudil k mrtvi hčeri in zakričal obupno, divje. Gladil ji je lase, ji božal lica, jo klical čudovito nežno.

Naenkrat pa je skočil kvišku. Popadel je lovčevo puško in jo pomolil Martinu.

„Na! Ubij me! Streljal sem nate! Ubij me!“ Martin se ni ganil.

Zdajci je obrnil Podpečnik cev proti sebi in sprožil ob borovi veji. Mrtev je padel poleg ustreljene hčere. Zadel se je bil naravnost v srce.

Viharne noči ožive ti mrtvaško tihi koti. Vetrovi se pode, ječe in ihte po ostrih pečinah in ogromnih skalah. Pastirji, ki morajo včasih za izgubljeno živino tukaj mimo, se plašno prekrizujejo in stopajo hitreje, preverjeni, da strašita divji lovec in njegova hči za Mrtvimi ogali.

